

recreatieschap marrekrite

Vergadering van het Algemeen Bestuur

Datum	donderdag 04 juli 2019
Onderwerp	agenda van de vergadering
Doel	-
Agendapunt	1

Agenda AB 4 juli 2019
Gemeentehuis Waadhoeke, Franeker
09.30 – 11.30h

1. Opening
2. Toetreding Noardeast-Fryslân (besluiten)
3. Verslag DB-vergadering 08 november 2018 (informereren)
4. Verslag AB-vergadering 29 november 2018 (besluiten)
5. Verslag DB-vergadering 07 maart 2019 (informereren)
6. Ingekomen stukken & mededelingen (informereren)
7. Jaarstukken 2018 (besluiten)
8. Begrotingswijziging 2019.01 (besluiten)
9. Begroting 2020 & MJR 2021-2023 en gerelateerde stukken (besluiten)
10. Rondvraag
11. Sluiting

recreatieschap marrekrite

Vergadering van het Algemeen Bestuur

Datum	donderdag 04 juli 2019
Onderwerp	toetreding Noardeast-Fryslân
Doel	besluiten
Agendapunt	2

Inleiding

Per 1 januari 2019 is de fusie van de gemeenten Dongeradeel, Ferwerderadiel en Kollumerland een feit. Aangezien deze gemeenten tot 1 januari 2019 deelnemer waren in de GR Marrekrite moet het bestuur formeel het besluit nemen, dat deze deelnemers uittreden en dat de nieuwe gemeente Noardeast-Fryslân toetreedt tot de GR.

Aangezien het in dit geval om een fusie gaat, en niet zoals in eerdere gevallen om bijvoorbeeld een herverdeling van een gemeente over een paar andere gemeenten, is de vaststelling van de bijdrage van de “nieuwe” deelnemer Noardeast-Fryslân aan de GR Marrekrite nogal eenvoudig. De nieuwe gemeente betaalt simpelweg de som van de bijdragen van haar 3 rechtsvoorgangers.

Parallel aan deze formele kwestie, speelt nog altijd het vraagstuk rondom het herijken van de bijdragen. Dit is echter een punt dat ten aanzien van alle deelnemers geldt en niet iets dat specifiek verband houdt met de fusie van de 3 gemeenten in het noordoosten van de provincie. Op dit punt daarom bij een andere gelegenheid nader ingegaan.

Voorstel

Het Dagelijks Bestuur stelt het Algemeen Bestuur voor om tijdens de vergadering van 04 juli 2019 in te stemmen met:

- 1) Het uittreden van de gemeenten Dongeradeel, Ferwerderadiel en Kollumerland per 1 januari 2019. Hiermee treden ook de heren Braaksma, Van den Berg en Boerema terug als vertegenwoordigers van deze deelnemers in het bestuur.
- 2) Het toetreden van gemeente Noardeast-Fryslân als rechtsopvolger van de 3 uittredende gemeenten. De deelnemersbijdrage bestaat uit de som van de bijdragen van de drie rechtsvoorgangers.
- 3) De (her)benoeming van de heer Boerema als vertegenwoordiger van de Gemeente Noardeast-Fryslân in het Dagelijks en het Algemeen Bestuur van de GR Marrekrite.

recreatieschap marrekrite

Vergadering van het Algemeen Bestuur

Datum	donderdag 04 juli 2019
Onderwerp	verslag DB-vergadering 8 november 2018
Doel	informereren
Agendapunt	3

Aanwezig	<u>Bestuur</u> : Mevrouw De Pee en de heren Kielstra (vz), Boerema, De Man en Jonkman. <u>Directie</u> : De heren Touwen en Huisman (not).
Afwezig	De heer Veltman (met kennisgeving).
Locatie	Gemeentehuis Opsterland, Beetsterzwaag

Opening

Voorzitter Kielstra opent de vergadering om 08.45h en deelt mee dat de vergadering om uiterlijk 10.00h zal worden gesloten.

Op verzoek van dhr. Touwen wordt de ingekomen brief namens de VVE op de Burd toegevoegd aan agendapunt 6.

Verslag DB-vergadering 27 september 2018

Dhr. Touwen geeft een korte toelichting op het cursief gedrukte gedeelte in het verslag van 27 september (naschrift). Hierin wordt een aantal eerder genomen besluiten aangevuld of gecorrigeerd.

Besluit: Het verslag van DB-vergadering van 27 september 2018 wordt vastgesteld, inclusief de in het naschrift voorgestelde wijzigingen [B-188].

Ingekomen stukken & mededelingen

In overleg met de Gemeente Leeuwarden is overeengekomen dat de zij geen zitting neemt in het DB van Marrekrite. Leeuwarden is natuurlijk wel in het AB vertegenwoordigd [B-189].

De Gemeente Opsterland en de overige “landgemeenten” gaan akkoord met het aanwijzen van de heer Jonkman als vicevoorzitter van het DB.

Besluit: Het DB besluit om het AB voor te stellen om de heer Jonkman te benoemen als vicevoorzitter van het bestuur (AB en DB) van de GR Marrekrite [B-190].

Er komt een officiële reactie op de brief die naar Marrekrite is gestuurd door de Toeristische Regio's. Marrekrite zal deze partijen uitnodigen voor nader overleg, waarna het bestuur zich opnieuw kan buigen over de vraag hoe we het beste met de fiets- en wandelkaartsets kunnen omgaan.

Het bestuur gaat niet in op de uitnodiging van Lân van Taal om bij te dragen aan een expositie over de dichters die verbonden zijn aan het project MarBoei. Het bestuur vindt het betreffende project geen kerntaak voor Marrekrite en ziet derhalve geen reden om hiervoor de gevraagde middelen (€ 10.000) vrij te maken [B-191].

Naschrift: Uiteindelijk is de MarBoei-expositie in OBE wel doorggegaan, echter, zoals het bestuur had besloten, zonder financiële bijdrage vanuit Marrekrite.

Het bestuur geeft toestemming aan TenneT om een zakelijk recht te vestigen ten behoeve van de aanleg en het beheer en onderhoud van ondergrondse kabel op een Marrekrite-perceel. Voorzitter Kielstra zal de daartoe bestemde stukken te zijner tijd tekenen [B-192].

De Gemeente Ooststellingwerf gaat akkoord met de deelname aan project *Routestructuren bij de tijd & compleet*. Wenselijk zou zijn als deze gemeente ook lid zou worden van de GR. Ze is nu als enige gemeente geen lid. Volgens dhr. Jonkman zou het nu een goed moment zijn om hierover een gesprek te hebben met de heer Jouke Jongsma, wethouder Recreatie en Toerisme bij de gemeente Ooststellingwerf. De heer Kielstra onderschrijft dit en zou ook graag zien dat alle Friese (vaste wal)gemeenten lid zijn en er geen uitzonderingen meer zijn.

Besluit: Dhr. Touwen neemt contact op met Ooststellingwerf om te praten over de wens van het bestuur dat deze gemeente zou toetreden tot de GR Marrekrite [B-193].

De 11Stedenvereniging vraagt of Marrekrite de steiger LM43, die in de Bonkevaart op de finishlijn staat, iets zou willen verplaatsen. De vereniging heeft de wens om op deze plek een permanente verlichte boog te plaatsen. Het bestuur gaat er mee akkoord dat we de steiger een klein stukje verplaatsen, of indien dat beter is, elders herplaatsen [B-194].

Begrotingswijziging 2018.01

Besluit: Het bestuur gaat akkoord met de Begrotingswijziging 2018.01 en stelt voor deze aan het AB ter finale vaststelling voor te leggen [B-195].

Ontbinding contract

In de buitengewone vergadering van het DB op 28 juni 2018 is besloten om afscheid te nemen van onze officemanager. Dhr. Touwen licht kort toe wat er in de maanden hierna is gebeurd. Voorzitter Kielstra tekent de voorgelegde ontbindingsovereenkomst, waarmee het besluit tot ontbinding van het contract van de officemanager is geëffectueerd [B-184].

Verkoop perceel De Burd

Dhr. Touwen geeft een korte toelichting op de huidige stand van zaken. Het bepalen van het juiste moment van overdracht is lastig, gegeven het feit dat de discussie met buurman Mulder over het eigendom nog niet volledig is afgerond. Het bestuur vindt dat Marrekrite relatief veel tijd moet investeren in dit soort zaken en zou graag zien dat trajecten als deze, binnen de kaders van wetgeving en fatsoen, zo snel mogelijk worden afgehandeld.

Naar het oordeel van het bestuur is Marrekrite eerder te zorgvuldig en netjes geweest tot nu toe, dan te weinig. Dhr. De Man adviseert om de verkoop in gang te zetten, waarbij alle lusten en lasten overgaan naar de nieuwe eigenaar en Marrekrite hier geen bemoeienis meer mee heeft. Marrekrite staat in haar recht om dit te doen, iets dat overigens ook door jurist Vos (onze adviseur/advocaat) wordt beaamd [B-196].

Ten aanzien van de brief van de VVE op De Burd wordt afgesproken dat het bestuur in deze fase geen reactie stuurt. Dit is ook de lijn die dhr. Vos adviseert. Dhr. Touwen kan de VVE best op hoofdlijnen wat informatie verschaffen, echter, de formele lijn is dat de VVE haar bezwaren aan de Gemeente Leeuwarden kenbaar moet maken [B-197].

Marrekrite Fiets- en Wandelkaartset Fryslân

Dhr. Touwen geeft aan dat Marrekrite graag een basiskaart voor heel Fryslân zou willen uitbrengen (fiets- en wandelknooppunten). De Toeristische regio's willen dit ook en stellen voor gezamenlijk op te trekken. Op zich staat Marrekrite hier positief tegenover, echter, er is wel een aantal duidelijke verschillen als het gaat om de uitgangspunten en wensen bij het maken van een dergelijke kaartset. Echt commerciële vermeldingen horen bijvoorbeeld niet thuis op een kaart die door Marrekrite wordt uitgebracht. Bovendien kost dergelijke informatie ruimte op de kaart, die Marrekrite liever benut om echt goede navigatiekaarten te maken. Marrekrite zal een overleg plannen met de overige regio's om te kijken hoe we dit het best op kunnen pakken [zie ook hierboven onder Mededelingen]. Op basis van overleg met de Regio's zal het voorstel zo nodig worden aangepast en opnieuw aan het bestuur worden voorgelegd. Dhr. Kielstra merkt op dat er veel initiatieven zijn voor het maken van kaarten. Het is goed om te bekijken wie waar mee bezig is, zodat er niet dingen dubbel worden gedaan.

Dhr. Touwen onderschrijft dit en merkt op dat Marrekrite het speelveld goed in beeld heeft. Ten aanzien van fietsen zijn er inderdaad al diverse kaarten beschikbaar, echter, vrijwel altijd spelen commerciële motieven een hoofdrol en hebben de netwerken een onderschikte positie, terwijl het ons nu juist gaat om het navigeren over de netwerken. Ten aanzien van wandelen staat de zaak mager voor, hier geldt dat er überhaupt nog geen goede kaarten voorhanden zijn.

Vergaderingen bestuur 2019

Dhr. Jonkman geeft aan een groot deel van de geplande DB-vergaderingen niet aanwezig te kunnen zijn en zal nieuwe beschikbare data doorgeven. Nadat de nieuwe data zijn vastgelegd, zullen deze ter informatie tijdens de volgende DB-vergadering worden voorgelegd.

Concept Agenda AB-vergadering 29 november 2018

Gelet op de korte agenda stelt het bestuur voor om een spreker te vragen over een relevant onderwerp een korte presentatie te houden. Dhr. Kielstra stelt voor om de mensen, die binnen de Provincie bezig zijn met de concept waterrecreatievisie, uit te nodigen om hier kort iets over te komen zeggen. Dit onder voorbehoud omdat het stuk zich in een voorlopig stadium bevindt.

Rondvraag

Er zijn geen vragen of opmerkingen voor de rondvraag.

Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 09.40h.

recreatieschap marrekrite

Vergadering van het Algemeen Bestuur

Datum	donderdag 04 juli 2019
Onderwerp	verslag AB-vergadering 29 november 2018
Doel	besluiten
Agendapunt	4

Aanwezig Bestuur: Mevrouw Jonker en mevrouw Hoekstra, de heren Boerema, De Man, Jonkman (vz), Hoen, Ter keurs, Van den Berg en Veltman

Directie: de heren Bekkema, Huisman (not) en Touwen

Gasten: mevrouw Porsius en mevrouw Schmeink

Afwezig Mevrouw De Pee en de heren Braaksma, Broekhuizen, Kielstra en Van Gelder

Locatie Gemeentehuis Kollumerland te Kollum

Opening

Dhr. Jonkman (vicevoorzitter) opent de vergadering om 09.10h met de mededeling dat, als gevolg van de afwezigheid van gedeputeerde Kielstra, hij de vergadering zal voorzitten. Het is goed gebruik om de AB-vergaderingen steeds bij een andere deelnemer te organiseren. De heer Jonkman geeft aan dat het DB het passend vond om ditmaal voor Kollumerland te kiezen, daar dit een van de drie deelnemende gemeenten is die per januari 2019 opgaan in de fusiegemeente Noardeast Fryslân. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

Verslag DB-vergadering 31 mei 2018

Het bestuur neemt het verslag voor kennisgeving aan.

Verslag AB-vergadering 28 juni 2018

Besluit: het verslag wordt vastgesteld [B-198].

Verslag buitengewone DB-vergadering 28 juni 2018

Het bestuur neemt het verslag voor kennisgeving aan.

Verslag DB-vergadering 27 september 2018

Het bestuur neemt het verslag voor kennisgeving aan.

Ingekomen stukken & mededelingen

Dhr. Touwen geeft een nadere toelichting op de verschillende onderwerpen:

- De brief van het Ministerie is een bevestiging dat men akkoord gaat met de begroting (deze is na discussie in het AB van juni aangepast aangeleverd aan het ministerie).
- Aan de personele bezetting wordt hard gewerkt. Momenteel zijn er tijdelijke krachten aan het werk op het secretariaat en op financiën. Over hen zijn we zeer tevreden. Binnen de afdeling Land wordt het contract van de tijdelijke medewerker omgezet in vast dienstverband.
- In de praktijk blijkt dat de papieren kaartset nog steeds populair is. Het gezamenlijk opzetten van een nieuwe fiets- en wandelkaartset voor Fryslân is een complex proces. Marrekrite is met Merk Fryslân en Regio's in gesprek om tot een goed resultaat te komen.

Dhr. Hoen merkt op dat Weststellingwerf hier als gemeente niet direct bij betrokken is, maar graag gesprekspartner wil zijn in de verdere ontwikkeling. De heer Touwen geeft aan de wensen van de gemeenten via de Regio's zullen worden meegenomen.

- Er lopen diverse juridische geschillen die te maken hebben met de verkoop van een perceel van Marrekrite op De Burd. In het DB van 8 november is besloten om de verkoop van het betreffende perceel aan onze zijde niet op/aan te houden. Het is aan de potentiële koper om aan te geven wanneer hij tot koop wil overgaan. Het AB heeft eerder al met de verkoop ingestemd. Op dit moment zijn er in dit verband geen overige zaken die dienen te worden besproken.
- Op het Lauwersmeer zijn afgelopen zomer 20 nieuwe MarBoeien geplaatst (deelproject Rondje Lauwersmeer). Er zijn vanuit de watersport veel positieve reacties gekomen op deze uitbreiding. Inmiddels is ook vastgesteld waar de laatste 30 MarBoeien zullen worden geplaatst. Daarmee liggen er in het begin van het nieuwe vaarseizoen in totaal 100 MarBoeien op de Friese wateren en kan dit innovatieproject als afgerond worden beschouwd.
- Het DB heeft gemeend dat het goed zou zijn om met de Gemeente Ooststellingwerf in gesprek te gaan over haar eventuele deelname aan de GR Marrekrite. Ooststellingwerf is de enige Friese (vaste wal)gemeente die niet aan Marrekrite deelneemt.

Begrotingswijziging 2018.01

Dhr. Bekkema geeft namens de directie een toelichting op de voorgelegde begrotingswijziging.

Dhr. Ter Keurs gaat akkoord namens de gemeente Smallingerland, maar adviseert Marrekrite namens de eigen ambtenaren financiën om de begroting bij de fiscus te toetsen.

Dhr. Touwen geeft aan dat hierover met de financiële medewerkers van Smallingerland contact zal worden opgenomen.

Dhr. Van den Berg vraagt hoe het zit met de zinsnede in het onderwerp *Routenetwerken bij de tijd & compleet* met betrekking tot de financiële bijdrage van E 250.000 door de Provincie.

Dhr. Touwen geeft aan dat deze bijdrage nog steeds van kracht is.

Besluit: Het bestuur gaat akkoord met de Begrotingswijziging 2018.01 [B-199].

Samenstelling bestuur

Dhr. Touwen licht toe dat het bij dit onderwerp om twee kwesties gaat. De eerste is de mogelijke toetreding van de Gemeente Leeuwarden tot het DB van Marrekrite. Hierover is na uitgebreid overleg over en weer geconcludeerd, dat de huidige situatie gecontinueerd wordt en dat Leeuwarden dus via het AB vertegenwoordigd is in de GR.

De tweede kwestie betrof het benoemen van een vicevoorzitter. Het DB staat de lijn voor om in het vervolg het vicevoorzitterschap bij de gemeente te beleggen die in het DB zitting heeft namens de "landgemeenten". In dit geval is dat de heer Jonkman van Opsterland.

Besluit: Het Algemeen Bestuur van de GR Marrekrite benoemt dhr. Jonkman als vicevoorzitter [B-200].

Mevr. Hoekstra vraagt wie er tot de landgemeenten en wie tot de watergemeenten behoren. Dhr. Touwen licht dit nader toe. Hiermee komt ook de verdeling van de bijdragen over de deelnemers ter sprake. Voorgesteld wordt om dit in een volgend DB eens op de agenda te zetten en nader te bespreken [B-201].

Vergaderdata bestuur 2019

Het bestuur gaat akkoord met de voorgestelde vergaderdata [B-202].

Dhr. De Man merkt op dat juist op de avond van 4 juli 2019, de dag waarop de eerstvolgende AB-vergadering plaatsvindt, de Marrekrite-begroting binnen de Gemeente SWF wordt besproken. Dhr. Touwen geeft aan dat de cyclus rondom de vaststelling van de begroting - en de eisen ten aanzien van deadlines die hieruit volgen vanuit de wetgever - de momenten waarop het bestuur van Marrekrite vergadert en de cycli waarin binnen de deelnemers wordt vergaderd door Colleges, Staten en Raden, alsmede de vergaderingen die de deelnemers hebben in relatie tot de overige GR's, de VFG, ed. ieder jaar weer tot ingewikkelde puzzels leidt. Ondanks de jaarlijkse pogingen hierin goede keuzes te maken, lopen de diverse overlegmomenten niet altijd goed met elkaar in de pas. De deelnemers doen er goed aan om, waar mogelijk, de Marrekrite-begroting zo snel mogelijk na 15 april te behandelen.

Rondvraag

Dhr. Boerema dankt de aanwezigen namens het College van B&W van Kollumerland voor hun komst naar Kollum. Dit wordt ervaren als een mooi gebaar van afscheid.

Dhr. Ter Keurs vraagt of de directie het mandaat kan krijgen om namens de deelnemers te handhaven, bijvoorbeeld op het vlak van "langliggers". Dit is een terugkomend probleem waar moeilijk tegen op te treden is.

Dhr. De Man geeft aan dat hij blij is met de suggestie van dhr. Ter Keurs, echter vanuit zijn gemeente (SWF) wordt de overdracht van dit soort bevoegdheden niet gezien als de beste oplossing. Een gezamenlijke aanpak van alle deelnemers, biedt volgens dhr. De Man meer perspectief.

Dhr. Jonkman geeft aan dat over dit onderwerp al vaker binnen het DB is gesproken en stelt voor dit nogmaals aan de orde te stellen. Dhr. Touwen vult aan dat inmiddels is gesproken met de betrokken ambtenaren van een aantal deelnemers en stelt voor het DB hierover in een volgende vergadering bij te praten en dan te komen tot een plan van aanpak.

Dhr. Jonkman concludeert dat de vergadering hiermee kan instemmen [B-203].

Dhr. Hoen heeft een vraag gekregen over de plaatsing van elektronische informatiepanelen. Vraag is wie hierin coördineert met betrekking tot lay-out, plaatsing et cetera, zodat geborgd kan worden dat er enige orde en eenheid ontstaat.

Dhr. Touwen geeft aan dat Marrekrite desgewenst kan ondersteunen als het gaat om het zich oriënteren op de hardware (type borden, en dergelijke). Voor toeristische informatie ligt een samenwerking met de Toeristische regio's en MERK Fryslân meer in de lijn van werken.

Dhr. Hoen vraagt in relatie tot het nieuw te vormen collegeprogramma van GS aandacht voor de positie van watersport binnen de Provinsje Fryslân. De vergadering deelt de zorg van dhr. Hoen op dit punt. Dhr. Touwen zegt toe dit te zullen bespreken met voorzitter Kielstra [B-204].

Dhr. Van den Berg heeft een viertal vragen:

a) Wie heeft de regie over de verdere uitbreiding van de TOP's?

Dhr. Touwen deelt mede dat er op dit moment 4 TOP's zijn geplaatst. De betrokken partijen zijn er tevreden over, dus zou een verdere uitrol over de provincie nu goed zijn. Helaas is er binnen de bijdrage van de Provincie voor het project *Routestructuren bij de tijd & compleet* geen ruimte om de nieuwe netwerken meteen te voorzien van TOP's. Marrekrite adviseert de gemeenten om hiervoor middelen vrij te spelen, zodat de benodigde TOP's in 2020 wel kunnen worden gerealiseerd.

Dhr. Touwen geeft aan dat Marrekrite hiertoe in het DB een voorstel zal doen [B-205].

b) Hoe zit het met de uitbreiding van het aantal Hûskes?

Dhr. Touwen geeft een toelichting op dit onderwerp en schetst de toekomstvisie die Marrekrite voorstaat op gebied van inzamelen van vuilwater. Als de pilot met de huidige 3 Hûskes slaagt, zou Marrekrite in het buitengebied graag groeien naar in totaal ongeveer 12 Hûskes. Dit in aanvulling op een door de gemeenten aan te leggen netwerk van loospunten in alle watersportkernen, waardoor er qua inzamelstructuur de door Marrekrite voorgestelde "loospuntenpiramide" ontstaat (zie bijlage van dit verslag).

c) Is bekend hoe het inzamelen van vuilwater bij de jachthavens gebeurt?

Dhr. Touwen beaamt dit en verwijst naar het rapport van de FUMO zoals al eens eerder is toegezonden.

d) Is de vuilwaterboot nog steeds inzetbaar?

Dhr. Touwen geeft aan de vuilwaterboot vanaf 2014 gedurende 3 seizoenen als campagneboot zou varen. Wegens het succes van het project en op speciaal verzoek van allerlei partijen is het project met 2 jaar verlengd (2017 en 2018), echter, per 2019 is het project definitief afgerond. Marrekrite en haar partners gaan echter vol door op het onderwerp "vuilwater" middels de ontwikkeling van de Hûskes en de realisatie van een goed functionerend loospuntennetwerk.

Presentatie

Na een korte pauze wordt door mevrouw Porsius en mevrouw Schmeink een korte evaluatie van het FMP gepresenteerd en aansluitend hierop een doorkijk naar de nieuwe provinciale Waterrecreatievisie. Dit puur ter informatie. Formeel is er nog niets besloten. GS en PS moeten over deze materie nog met elkaar spreken.

Sluiting

Na deze presentatie sluit de voorzitter de vergadering (11.10h).

recreatieschap marrekrite

Vergadering van het Algemeen Bestuur

Datum	donderdag 04 juli 2019
Onderwerp	verslag DB-vergadering 7 maart 2019
Doel	informereren
Agendapunt	5

Aanwezig   Bestuur: Mevrouw De Pee en de heren Jonkman (vz), Boerema en Veltman

Directie: De heren Touwen en Huisman (not).

Afwezig   De heren Kielstra en De Man (met kennisgeving).

Locatie   Marrekrite

Opening

Vicevoorzitter Jonkman opent de vergadering om 13.05h en heet in het bijzonder de heer Veltman welkom, die voor het eerst aanwezig is op het kantoor van Marrekrite.

Op verzoek van de heer Touwen wordt agendapunt 15 direct na punt 7 behandeld, zodat financieel medewerker Bekkema in één keer een toelichting op beide punten kan geven.

Voor het overige wordt de agenda vastgesteld als voorgelegd.

Toetreding Noardeast-Fryslân

Het bestuur gaat akkoord met de drie punten die in de stukken worden voorgesteld, namelijk: Het uittreden van de gemeenten Dongeradeel, Ferwerderadiel en Kollumerland per 1 januari 2019. Hiermee treden ook de heren Braaksma, Van den Berg en Boerema terug als vertegenwoordigers van deze deelnemers in het bestuur.

Het toetreden van gemeente Noardeast Fryslân als rechtsopvolger van de 3 uittredende gemeenten. De deelnemersbijdrage bestaat uit de som van de bijdragen van de drie rechtsvoorgangers.

De (her)benoeming van de heer Boerema als vertegenwoordiger van de gemeente Noardeast Fryslân in het Dagelijks en het Algemeen Bestuur van de GR Marrekrite.

Besluit: Het Dagelijks Bestuur stemt in met bovengenoemde punten en legt deze voor het finale akkoord voor aan het Algemeen Bestuur op 4 juli 2019 [B-206].

Verslag DB-vergadering 8 november 2018

Naar aanleiding van het verslag vraagt mevrouw De Pee naar de stand van zaken rondom de eventuele toetreding van gemeente Ooststellingwerf.

De heer Touwen deelt mede dat er een gesprek is geweest met de heer Jongma, wethouder Recreatie en Toerisme binnen de gemeente Ooststellingwerf. Hierbij heeft de heer Jongma aangegeven dat toetreding wat de gemeente betreft niet aan de orde is. De gemeente is tevreden met de huidige opzet en de verbinding met Recreatieschap Drenthe en geeft er in de praktijk ook prettig wordt samengewerkt in de driehoek met Marrekrite.

De heer Jonkman merkt op dat we wellicht nog eens moeten onderzoeken / benoemen wat de expliciete meerwaarde zou kunnen zijn voor gemeente Ooststellingwerf om wél lid te worden van Marrekrite, bijvoorbeeld vanuit financieel perspectief?

Besluit: De heer Touwen zegt toe hier naar te zullen kijken en, indien opportuun, hierover vervolgens nog een keer met de gemeente Ooststellingwerf in gesprek te gaan [B-207]. Het DB is verder akkoord met het verslag [B-208].

Verslag AB-vergadering 29 november 2018

Er zijn geen op- of aanmerkingen.

Besluit: Het bestuur gaat akkoord met het verslag [B-209].

Ingekomen stukken en mededelingen

De heer Touwen geeft een korte toelichting op de juridische kwesties die op dit moment spelen zoals ook in de stukken genoemd: het WOB-verzoek VVE, de afwikkeling eigendomsruil op de Burd tussen provincie en Marrekrite, het bezwaar op de vergunning werkzaamheden ligplaatsen, de voortgang van de verkoop van onze percelen op de Burd, de discussie over het DB-besluit van januari 2018, het regelen dat de kwalitatieve verplichting door Leeuwarden van onze percelen wordt afgehaald, e.d.

Deze “Burd-procedures” kosten helaas veel tijd en energie. Goed nieuws is er ook op het vlak van juridische zaken. Onze advocaat heeft onze vordering op TIP Sneek binnengehaald, waarmee deze kwestie eindelijk kan worden afgerond.

De heer Touwen geeft vervolgens een korte toelichting op diverse andere onderwerpen, zoals de overeenkomst met Wandelnet, de Intentieovereenkomst Tsjúkemar en de zorgen rondom de financiële situatie omtrent het beheer en onderhoud van de Húskes. Het budget voor dit project is volledig aangewend voor de ontwikkeling van de 3 Húskes en is niet toereikend voor de kosten van onderhoud en beheer. Dat betekent dat we deze kosten voorlopig op rekening van Marrekrite moeten maken. Zodra helder is hoe de zaken op dit vlak binnen de provincie worden belegd en georganiseerd, zullen wij een verzoek doen voor aanvullende financiering. Op deze wijze kan de exploitatie tijdens de pilot worden geborgd. Het gaat naar schatting op jaarbasis om ongeveer € 10.000 per Húske.

Wijziging datum DB-vergadering juni 2019

Het bestuur gaat akkoord met de nieuw voorgestelde datum: 12 juni 2019. Hiermee komt de eerder vastgestelde datum, 6 juni 2019, te vervallen. Tevens besluit het bestuur om de AB-vergaderingen van juli en december in respectievelijk Waadhoeke en DFM te organiseren. De DB- en AB-vergaderingen zullen vanaf nu ook worden vastgelegd via Outlook. Hiermee komt er meer structuur in het verzenden en registreren van de verschillende data. Overigens zullen de vergaderverzoeken worden verstuurd aan de bestuurssecretariaten en de ambtenaren.

Besluit: Het bestuur besluit de DB-vergadering van 6 naar 12 juni te verplaatsen en de volgende AB-vergaderingen in Waadhoeke (4 juli) en DFM (12 december) te organiseren [B-210].

Concept Begroting 2020 & Meerjarenraming 2021- 2023

Financieel medewerker Bekkema geeft een toelichting op de stukken.

De heer Jonkman attendeert de heer Bekkema op p.30 waar gesproken wordt over verlaging van de deelnemersbijdrage, terwijl er ook gesproken wordt over indexering van de bijdrage.

Verzoek van de heer Jonkman is om nog eens te kijken hoe de financiële situatie zich ontwikkelt en of het een niet in tegenspraak is met het ander. De heer Touwen zegt toe hiernaar te kijken en de stukken aan te passen.

De heer Boerema verwijst naar de tabel op p.32 die volgens hem niet helemaal correct is. Ook deze zal worden aangepast. Verder zijn er geen op- of aanmerkingen.

De heer Touwen geeft aan dat het elk jaar weer “een heel geregeld” is rondom de termijnen waarbinnen de stukken dienen te worden aangeleverd. Marrekrite stuurt de stukken door zodra deze gereed zijn, in ieder geval, maar meestal ruim binnen de wettelijke termijnen van 15 april en 15 juli. Toch komt het ieder jaar weer voor dat de stukken dan voor sommige deelnemers te laat zijn om nog tijdig door de raden te kunnen worden bekeken.

De heer Touwen pleit ervoor hier nog eens goed met elkaar naar te kijken, temeer daar de deelnemers in feite al akkoord zijn met de bijdrage voordat zij de begroting ontvangen, immers, de bijdrage van de deelnemers aan Marrekrite staat voor jaren vast. Keerzijde is dat Marrekrite het dan ook moet doen met die bijdragen, zij kan niet zomaar om een hogere bijdrage vragen. Het voorleggen van de Marrekrite-begroting is dus vooral een formele kwestie. De heer Touwen geeft samenvattend aan dat het punt dat hij wil maken is, dat we natuurlijk onze zaken reglementair moeten afhandelen, tegelijk moeten we het elkaar niet onnodig moeilijk maken met allerlei onnodige formaliteiten. Zou het bijvoorbeeld een idee kunnen zijn om reeds in december een soort kaderbrief naar de deelnemers te sturen waarin kort geschetst wordt waar het heen gaat in de begroting? De heer Touwen heeft van een andere GR begrepen, dat zij zo werken. In een dergelijke brief kunnen de bijdragen van de deelnemers voor de komende jaren worden opgesomd, zodat de druk rondom de behandeling van de eigenlijke begroting (enkele maanden later) wat van de ketel gaat.

De heer Jonkman geeft aan dat hij het punt begrijpt, maar dat je altijd houdt dat de raad en het college wel iets van de stukken moeten kunnen vinden. Op een later moment zouden we dit punt nog eens nader moeten bekijken om te zien waar het eventueel slimmer kan.

Besluit: Het DB gaat akkoord met de concept-Begroting 2020 & MJR 2021-2023, onder voorbehoud dat de genoemde punten worden gecorrigeerd [B-211].

Vervolg huisvesting

De heer Touwen geeft, met ondersteuning van de heer Bekkema, een toelichting op de voortgang van de huisvestingsplannen. Naar aanleiding van de discussie hierover binnen het bestuur is besloten om ons zoekgebied niet langer te beperken tot de stad Leeuwarden. Na een brede verkenning (tot aan opties in Osingahuizen), zijn er nu 2 scenario's die zich aandienen. Het gaat om Grou (nieuwbouw) en om Goingarijp (huur bij SBB). Deze laatste optie is nog niet nader uitgewerkt. Hierover verwachten we in de volgende vergadering meer te kunnen zeggen. De optie voor nieuwbouw in Grou is wel uitgewerkt. Het eerste plan dat door de architect is opgesteld, komt uit op een investering van ongeveer € 1.8 miljoen. Hiervan geeft het bestuur echter aan dat dit een bedrag is dat binnen de deelnemers en bij het publiek niet goed zal vallen.

Besluit: Het bestuur geeft aan dat de investering voor een nieuwbouwproject substantieel lager zouden moeten liggen, dan de huidige raming. Naast de jaarlijkse lasten / kosten, is nl. ook de hoogte van de initiële investering belangrijk. Het bestuur geeft aan dat alle opties nog open staan en ziet een nieuw voorstel graag tegemoet [B-212].

Ontwikkeling personeel

De heer Touwen geeft een toelichting op de huidige situatie, de goede ervaringen met de tijdelijke officemanager en de zoektocht naar een financieel manager voor 8-12 uur per week.

Besluit: Het bestuur gaat akkoord met het aanbieden van een jaarcontract aan mevrouw Hoekstra in de functie van officemanager [B-213].

Het bestuur geeft aan moeite te hebben met het voorstel om de heer De Jong als financieel manager in te huren voor € 100 per uur (ex btw). De heer Jonkman geeft aan dat een dergelijke kracht hiermee boven de Balkenende-norm zou komen qua honorering. Dat is geen goed signaal.

De heer Touwen geeft aan dat € 100 per uur een hoop geld is, tegelijkertijd is dit in de markt op dit moment eerder behoorlijk scherp. Goede financiële mensen zijn niet te krijgen, zeker niet voor zulke beperkte klussen als waar het hier om gaat. Marrekrite zal hiervoor op niveau een kracht moeten aantrekken en gegeven de omstandigheden zal dat vrijwel zeker een zzp-er moeten zijn met flinke ervaring in het veld.

Mevrouw De Pee stelt voor dat Marrekrite zich nog eens goed oriënteert en de deelnemers nog eens vraagt intern mee te denken over mogelijke oplossingen, liefst via een detachering.

Besluit: De heer Touwen zegt toe de deelnemers opnieuw te vragen of de functie van financieel manager niet vanuit de bestaande bezetting van de deelnemers kan worden opgelost [B-214].

WOB verzoek VVE

De heer Touwen geeft een toelichting op de stand van zaken en vraagt het bestuur in te stemmen met de in de stukken genoemde brief en vervolgens onze voorzitter vragen, gedeputeerde Kielstra, deze brief namens het Dagelijks Bestuur te ondertekenen, waarna deze aan de raadsman van de VVE, de heer Van der Velde, zal worden gezonden.

Besluit: Het bestuur gaat akkoord met dit voortel [B-215].

Afwikkeling eigendomsruil de Burd Provincie – Marrekrite

Als gevolg van de herinrichting van de Burd bij Grou zijn de oude eigendomsverhoudingen tussen de provincie en Marrekrite zodanig veranderd, dat dit vraagt om een vaststelling van de nieuwe situatie en de formalisatie ervan. Percelen dienen te worden geruild en onderling te worden afgerekend. Tevens dient de vaarweg die is ontstaan en die nu in eigendom is van Marrekrite aan de provincie te worden overgedragen.

Op basis van de informatie in de stukken en de door de heer Touwen gedane toelichting is het voorstel in te stemmen met het bovenstaande en voorzitter Kielstra te mandateren om de twee overeenkomsten, die in de komende weken gereedkomen, te tekenen. Via deze route wordt voorkomen dat we onnodig tijd verliezen.

Besluit: Het bestuur gaat akkoord met het voorstel [B-216].

Verkoop percelen de Burd

Er spelen op de Burd verschillende juridische zaken door elkaar heen, die uiteindelijk zijn terug te leiden op 2 kwesties:

- de herinrichting van de Burd en de gevolgen daarvan voor Marrekrite, en
- de verplaatsing van 3 woonarken naar een door Marrekrite te verkopen perceel.

De heer Touwen geeft hier vervolgens nog een toelichting op en vraagt het bestuur in te stemmen met de volgende 3 punten:

1. het verzoek aan de gemeente Leeuwarden om de kwalitatieve verplichting die op de percelen E 502 en E 503 rust, hieraf te halen.
2. de verkoop van een gedeelte van ons eigendom aan onze buurman elders op De Burd, de heer Peereboom.
3. het daadwerkelijk treffen van de maatregelen als omschreven in de vergunningaanvraag aan de Gemeente Leeuwarden, uit te stellen tot het moment dat de commissie heeft geoordeeld over het bezwaar van de VVE.

Besluit: Het bestuur gaat akkoord met deze 3 voorstellen [B-217].

Routenetwerken bij de tijd & compleet

De heer Touwen geeft een toelichting op de stand van zaken. Het fietsknooppuntnetwerk is bijna klaar, maar het wandelknooppuntnetwerk vraagt meer tijd dan vooraf was ingeschat. Voor het fietsen halen we de deadline van juni daarom wel, maar voor het wandelen niet. Het verzoek is derhalve om de oplevering van het wandelnetwerk te verschuiven naar eind 2019.

Het bestuur betreurt het uitstel en vraagt of alle mogelijkheden om de zaak te bespoedigen zijn benut. De heer Touwen geeft aan dat er heel hard aan getrokken wordt, maar dat de rek en ruimte eruit is. Het gaat om gigantische operaties.

Besluit: Het bestuur gaat akkoord met het voorstel om de deadline voor het afronden van het wandelnetwerk te verschuiven naar eind 2019 [B-218].

Onderhoud landrecreatie 2019

In 2018 is het contract met Folkersma Routing & Sign voor het onderhoud aan de fiets- en wandelknooppuntnetwerken met een jaar verlengd. Tegelijk worden zowel het fiets- als het wandelnetwerk in 2019 helemaal vernieuwd. Dat maakt dat we goed moeten bekijken wat we wanneer aan regulier onderhoud doen.

Derhalve wordt het bestuur voorgesteld om het huidige onderhoudscontract met Folkersma Routing & Sign te verlengen tot 31 december 2019, met dien verstande dat de onderhoudsronde alleen voor het huidige wandelnetwerk wordt uitgevoerd, terwijl schademeldingen wel gewoon jaarrond voor zowel fietsen als voor wandelen worden verholpen.

Besluit: Het bestuur gaat akkoord met dit voorstel [B-219].

Fiets- en wandelkaartset Fryslân

Over de ontwikkeling van goede kaarten voor fietsen en wandelen is reeds een aantal malen binnen het bestuur gesproken. Na overleg met de regionale marketingorganisaties is duidelijk geworden dat we op de meeste punten een gelijk beeld hebben. De belangrijkste kwestie waar nog discussie over is, is het aantal kaartbeelden dat moet worden gehanteerd. Daarbij denkt Marrekrite het liefst in 3 deelgebieden, die we grofweg zouden kunnen aanduiden met *Meren, Wouden en Wadden*. De marketingorganisatie hebben echter de voorkeur voor een vierdeling van de provincie, parallel aan de regio-indeling (noordwest, noordoost, zuidwest en zuidoost). Het bestuur discussieert over de voor- en nadelen van de verschillende opties en besluit de voorkeur te geven aan een opzet met zo weinig mogelijk kaartbeelden. Deze keuze wordt vooral ingegeven door de gedachte, dat dit het beste aansluit bij de behoefte van de gebruikers.

Besluit: Het bestuur gaat akkoord met de driedeling, als in de stukken voorgesteld [B-220].

Rondvraag

De heer Jonkman deelt mede dat hij van zijn collega de heer Blaauw vernam dat bezoekers op de wandel- en fietsbeurs zich hadden verbaasd over de afwezigheid van de provincie Fryslân. De heer Touwen geeft hierop een reactie, mede in relatie tot het recente artikel in de LC over het belang van wel of niet participeren in beurzen uit oogpunt van Friesland-promotie. In dat artikel werd de heer Touwen geciteerd, waarin hij aangaf “dat Fryslân werd gemist op een aantal iconische beurzen”.

De heer Touwen geeft verder aan dat er – zoals met het bestuur was afgesproken - achter de schermen verkenningen worden gedaan hoe we de provincie weer wat beter op de kaart kunnen zetten, waar het gaat om belangrijke beurzen als Boot Düsseldorf. Binnenkort gaan we hierover met Merk in gesprek. Strikt genomen is dit namelijk niet het terrein van Marrekrite.

De bestuursleden vinden het belangrijk dat we ons als provincie Fryslân onderscheiden van de overige provincies met het feit dat je hier langs het water kunt fietsen en wandelen, wat in de andere provincies niet of nauwelijks mogelijk is. Het is goed de gebruikers hier duidelijk op te wijzen, zodat meer mensen besluiten om hun vrije tijd in onze provincie door te brengen.

Sluiting

Niets meer ter tafel zijnde, sluit voorzitter Jonkman sluit de vergadering 14.30h.

recreatieschap marrekrite

Vergadering van het Algemeen Bestuur

Datum	donderdag 04 juli 2019
Onderwerp	ingekomen stukken & mededelingen
Doel	besluiten
Agendapunt	6

Ingekomen stukken

Brief gemeente Tytsjerksteradiel, zie Bijlage 6a.

Mededelingen

Via de versterkte verslagen van de bestuursvergaderingen kunnen de deelnemers zich een goed beeld vormen van de onderwerpen die in het afgelopen half jaar zijn besproken en wat hierover is besloten. Op deze plaats een korte opsomming van de actuele situatie rondom een aantal van de belangrijkste onderwerpen.

Personeel

Per april jl. hebben wij de officemanager, mevrouw Hoekstra - die tijdelijk reeds een aantal maanden bij ons was gedetacheerd - een jaarcontract aangeboden, met de bedoeling dit contract na een jaar (april 2020) om te zetten in een vaste aanstelling. Wij zijn heel tevreden over onze nieuwe collega. Zij past goed in het team, is scherp en alert en sterk gericht op verbeteren en professionaliseren. Daarmee voldoet zij precies aan de behoefte die er binnen de organisatie bestond. De afgelopen maanden zijn op operationeel-financieel en op administratief vlak reeds grote stappen gezet en wij zien de toekomst wat dat betreft positief tegemoet.

Na een intensieve zoektocht hebben we per mei jl. met de heer Jaap de Jong de afspraak gemaakt, dat hij ons de rest van dit jaar (interim) ondersteunt in de rol van financieel manager. Op deze positie was een vacature ontstaan daar de heer Bekkema (inleen SWF) met pensioen is gegaan. De heer Bekkema heeft zich het laatste half jaar samen met de nieuwe officemanager vooral gericht op het verbeteren van onze operationele, financieel-administratieve processen. Met de komst van de heer De Jong kan een volgende professionaliseringsslag worden gemaakt. Los van aandacht voor de lopende zaken (reguliere boekhouding, rapportages, e.d.) is het de bedoeling tevens een aantal verbeterlagen te maken op het vlak van onze financiële regelingen en bepalingen. In het verlengde hiervan moet een aantal zaken nog beter worden ingeregeld wat de BBV-vereisten betreft.

Overdracht perceel De Burd

De verkoop van ons perceel op de Burd aan de GVM wordt naar verwachting in de komende weken geëffectueerd. Dit speelt al enige jaren, maar kon steeds niet worden afgerond. Een aantal voorwaardelijke zaken, dat vanuit de provincie Fryslân en de gemeente Leeuwarden moest worden afgehandeld, heeft de nodige tijd gevraagd. Daarbij, zoals in de diverse verslagen te lezen is, spelen er meerdere juridische kwesties tegelijk en door elkaar heen. Het speelveld is complex en gevoelig. Ons is er veel aangelegen hierin zorgvuldig en verstandig te opereren. Op het moment dat het te verkopen perceel is overgedragen aan de GVM wordt het speelveld ineens voor ons een stuk eenvoudiger, omdat Marrekrite dan geen formele partij meer is. Wij zijn dan verlost van het geschil over het eigendom van het betreffende perceel (traject Mulder), hoeven een drietal nieuwe damwanden niet meer te bouwen, krijgen niet steeds weer met nieuwe WOB-verzoeken te maken, et cetera. Behalve tijd, scheelt dat ook een hoop negatieve energie. In plaats hiervan kan Marrekrite uitzien op het ontvangen van de toegezegde opbrengst à € 260.000 en wij krijgen weer meer tijd voor ons reguliere werk.

Intentieovereenkomst Tsjûkemar

Ook Marrekrite investeert fors vanuit de visie “bestemmingsmeren”, met name wat betreft de Tsjûkemar. Voor de verwezenlijking van deze plannen heeft de provincie Fryslân ons in 2018 een forse extra bijdrage verstrekt. Onze focus ligt op de drie eilanden in het meer, die met de talloze ligplaatsen volledig bij ons in beheer zijn. In 2018 is reeds een start gemaakt met het opwaarderen van het eiland Marchjepôle, één van de best bezochte Marrekrite-locaties. Dit jaar ronden we de werkzaamheden op dit eiland af en verleggen we ons werkzaamheden naar de Tsjûkepôle en vervolgens naar het eiland langs de A6, Ganzetippe. In de loop van een aantal jaren worden onze aanmeervoorzieningen op het meer naar het huidige hoge niveau gebracht, dat elders in de provincie steeds zichtbaarder wordt en dat zeer goed wordt ontvangen.

MarBoeien

Iets anders waarmee wij ons positief in de kijker spelen is ons MarBoei-project. De laatste weken hebben we nog 20 boeien bijgeplaatst, waarmee het totale aantal meerboeien op het water nu op 90 ligt. De komende weken proberen we ook de laatste 10 boeien nog te plaatsen, waarmee de in 2013 afgesproken ambitie om tot 100 boeien te komen, praktisch is gerealiseerd. Ook zijn er inmiddels 13 dichters aan de boeien verbonden, zie ook www.marboei.nl. Zoals vaker is gememoreerd is de enige klacht die ons over de boeien bereikt, “dat zij altijd bezet zijn”. Recente inspecties bevestigen dit verhaal. De boeien wordt zeer intensief gebruikt. Daarom is het een overweging waard om na te gaan denken over een vervolg.

Roospollen

Na diverse jaren van uitstel hebben we dit voorjaar eindelijk de herbouw van de verdwenen eilandjes Roospollen (noordoever Sneekermeer) kunnen afronden. Hiermee komt het aantal in de afgelopen jaren herbouwde eilandjes op 7 stuks: Eva, Trijntjepôle, Beekhuspôle, Roverspôle en nu dus de 3 Roospollen. Behalve vanuit cultuurhistorisch perspectief, is het eilandherstel ook vanuit recreatief oogpunt belangrijk. Er is een flink aantal aanlegplekken bijgekomen, op stuk voor stuk prachtige plekken.

Voortgang project Hûskes

Een ander innovatief project betreft onze Hûskes, onze drijvende, volledig zelfvoorzienende vuilwaterstations. Dit is het vervolg op ons eerste project, de Vuilwaterboot.

Op dit moment beheren we 3 Hûskes. Behalve loospunten voor de chartervaart en andere grote schepen, beschikken de Hûskes sinds 2018 ook over toiletten om tegemoet te komen aan een parallel probleem, het “wildpoepen”.

De belangrijkste wijziging in de pilot ten opzichte van het afgelopen seizoen is dat we de Hûskes weer vrij toegankelijk hebben gemaakt. De proef met betaling via een app (2018) toonde aan dat het gebruik met dergelijke barrières sterk terugvalt. De eerste voorlopige prognoses voor het lopende seizoen laten een totaal ander beeld zien. Nu de Hûskes weer gratis zijn en direct toegankelijk, neemt meteen weer enorm toe. Dat geldt voor het lozen van vuilwater, maar zeker ook voor het gebruik van de toiletten. Op één van de Hûskes was het toilet rond de Pinksteren al meer dan 1000 keer gebruikt. Plat gezegd betekent dit dat rond de betreffende plek nu al 1000 keer niet van de bosjes gebruik is gemaakt. Dat terwijl het echte seizoen nog moet beginnen.

Een punt van zorg is dat wij inmiddels door de middelen heen zijn die de provincie Fryslân heeft verstrekt. In dit innovatiebudget zit bij nader inzien te weinig ruimte voor de exploitatie. De belangrijkste oorzaak hiervan is dat we de Hûskes de afgelopen jaren steeds verder hebben doorontwikkeld, zonder hier meteen extra middelen voor te vragen. De verhoudingen met de provincie waren zodanig dat degelijke problemen met korte lijnen en in vertrouwen altijd werden opgelost. De afspraak was: Marrekrite verschaft de uren en zorgt voor de realisatie, de provincie zorgt voor de middelen. In de aanloop naar de verkiezingen en in aanloop naar het nieuwe college, bleek het lastig om de vertrouwde werkwijze voort te zetten. Nu het nieuwe college spoedig aantreedt heeft dit punt voor ons een hoge prioriteit. Het is zaak de komende tijd wat extra middelen te verkrijgen om het beheer en onderhoud (en de schoonmaak) van de Hûskes tijdens de pilotperiode (3 jaar) te borgen. Op dit moment staat Marrekrite garant voor de exploitatie van de Hûskes (begroot op circa € 10.000 per Hûske per jaar).

Vervanging reguliere damwanden en steigers

Los van alle speciale (extra) projecten, gaat de vervangingsoperatie van onze bestaande steigers en damwanden ook gewoon door. Het grootste deel van onze begroting is hiermee gemoeid. Het is onze belangrijkste activiteit, echter, omdat het zo vanzelfsprekend in de dagelijkse vaart der dingen doorgaat, hebben we het hier niet zo vaak over. De vervanging van steigers doen we geheel in eigen beheer, de vervanging van damwanden doen we samen met een gespecialiseerd bureau. Op beide vlakken hebben we de voorzieningen, maar ook de werkprocessen er omheen, de afgelopen jaren stevig geoptimaliseerd. Zoals in de stukken is te lezen (Jaarstukken 2018) is Marrekrite, na een aanloop van enkele jaren, op dit vlak nu flink op stoom gekomen. Op allerlei plekken in de provincie zijn we momenteel bezig om onze bestaande steigers en damwanden duurzaam te vervangen. Naast het behoud van locaties hebben we daarbij ook nadrukkelijk oog voor het verwachte gebruik, hoewel het erg lastig blijft om ver vooruit te kijken. In elk geval maken we gebruik van de informatie die uit de reguliere Pinkster-vliegrondes naar voren komt.

Huisvesting

Na een periode van zoeken, schetsen en overwegen hebben in de vergadering van het DB op 12 juni jl. besloten onze nieuwbouwplannen voorlopig even in de ijskast te zetten en ons volledig te richten op de optie om kantoor, werkplaats en haven te huren bij SBB (Staatsbosbeheer). De komende anderhalf jaar laat SBB haar oude boerderij iets noord van Goingarrijp volledig herbouwen. Via een opvaart is de boerderij met de Goingarrijpster Poelen verbonden. Niet alleen levert dit ons een hele mooie plek op, midden in ons werkgebied, tevens behouden we hiermee onze flexibiliteit, hoeven we niet te investeren in een eigen pand, hoeven we die nieuwbouw ook niet te begeleiden en lopen we ook niet het risico dat dit tegenvalt. Aan de andere kant creëren we juist allerlei kansen voor nauwere samenwerking met SBB. In de praktijk werken onze organisaties al goed samen, maar we zien nog extra (operationele) kansen als we daadwerkelijk vanuit dezelfde plek gaan opereren.

Samenwerking Wandelnet

Stichting Wandelnet beheert de Lange AfstandsWandelpaden (LAW) en Streekpaden in Nederland, inclusief de daarbij behorende markeringen. De LAW's en Streekpaden vormen samen de landelijke wandelstructuur. Deze structuur biedt een ondergrond voor het provinciale wandelknooppuntnetwerk. Alle structuren lopen zo veel mogelijk parallel.

De LAWs, de Streekpaden en het Jabikspaad zijn de enige wandelroutes die apart mogen worden gemarkeerd binnen het Wandelnetwerk Fryslân. Alle andere routes mogen niet apart worden bebord en dienen zoveel mogelijk gebruik te maken van het knooppuntnetwerk.

Verleden jaar werd deze discussie nog actueel rondom het Odulphuspad. Marrekrite houdt in alle gevallen stevig vast aan de gekozen provinciale beleidsuitgangspunten. Doen wij dat niet, dan is het hek van de dam als het gaat om markeringen in het veld.

Project Routestructuren bij de tijd & compleet

Na enig uitstel is het volledige fietsknooppuntnetwerk in Fryslân per juni gereedgekomen. Dat betekent dat de borden en informatiepanelen zijn vernieuwd, dat alle trajecten zijn geëvalueerd en waar nodig zijn aangepast. Waar het oude netwerk bestond uit 5 netwerken van 5 regio's, heeft Fryslân nu één netwerk. Hiermee hebben we een heel belangrijke mijlpaal bereikt voor de toeristische basisinfrastructuur in onze provincie. Toch hebben we nog niet de tijd genomen hier echt bij stil te staan. Intussen zijn we hard aan de slag met het tweede onderdeel van het project, namelijk het zorgen dat aan het eind van dit jaar ook het hele wandelknooppuntnetwerk naar een hoger niveau is getild. Het lijkt ons goed om op dat moment via een feestje nadrukkelijk stil te staan bij de geboekte resultaten.

Kaartset Fryslân

Na de nodige discussie zijn we inmiddels op het punt aangeland dat er voor Fryslân kaartsets beschikbaar komen van het fietsnetwerk en van het wandelnetwerk. Marrekrite ontwikkelt de kaarten, de toeristische regio's en talloze verkooppunten zorgen voor de verkoop. De kaarten zijn apart verkrijgbaar voor de 3 deelgebieden (Meren, Wadden, Wouden), maar ook als set.

recreatieschap marrekrite

Vergadering van het Algemeen Bestuur

Datum	donderdag 4 juli 2019
Onderwerp	Jaarstukken 2018
Doel	besluiten
Agendapunt	7

Inleiding

Hierbij verstrekken wij u de Jaarstukken 2018, bestaande uit de Jaarrekening & het Jaarverslag (Bijlage 7a), alsmede het Verslag van Bevindingen (Bijlage 7b) en de Controleverklaring (Bijlage 7c) van onze accountant Bentacera. De accountant heeft een goedkeurende verklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid afgegeven voor de Jaarstukken 2018. In Bijlage 7d kunt u zien dat het Dagelijks Bestuur tijdens de vergadering van 12 juni jl. eveneens akkoord is gegaan met de stukken.

Bestemming resultaat

Het gerealiseerde resultaat vóór bestemming over het boekjaar 2018 bedraagt € **340.924** voordelig. Zoals u in de stukken kunt zien werd in de raming na wijzigingen een voordelig resultaat van € 173.326 begroot (overzicht p.32/33 Jaarrekening 2018). Per saldo valt het uiteindelijke overschot € 167.598 hoger uit. Onderstaand wordt aangegeven hoe wordt voorgesteld dit resultaat te bestemmen.

Voorstel

Het Dagelijks Bestuur stelt het Algemeen Bestuur voor:

- a. Décharge te verlenen aan het Dagelijks Bestuur voor het beheer van de Gemeenschappelijke Regeling gedurende het jaar 2018.
- b. Het Verslag van Bevindingen voor kennisgeving aan te nemen.
- c. De Jaarstukken 2018, bestaande uit de Jaarrekening 2018 en het Jaarverslag 2018, vast te stellen.
- d. In te stemmen met de volgende bestemming van het positieve resultaat over 2018 ad. € 340.924:

Resultaatsbestemming jaarstukken 2018				
Omschrijving	Mutatie eigen vermogen	Saldo 31/12/2018	Resultaat bestemming	Saldo na resultaat bestemming
Algemene reserve	<i>onttrekking</i>	297.461	-235.743	61.718
Onderhoudsfonds	<i>toevoeging</i>	2.062.237	475.768	2.538.005
Landrecreatiefonds	<i>onttrekking</i>	33.297	-4.256	29.041
Baggerfonds	<i>toevoeging</i>	1.195.729	144.417	1.340.146
Ontwikkelingsfonds	<i>onttrekking</i>	206.873	-39.263	167.610
Totaal		3.795.597	340.924	4.136.521
Resultaat ná bestemming				0

De Jaarstukken 2018 zijn nog niet door onze vormgever opgemaakt. Dit gebeurt zodra de stukken formeel zijn vastgesteld.

Wij sturen de definitief opgemaakte Jaarstukken 2018 vóór 15 juli 2019 ‘digitaal’ toe aan alle deelnemers en aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken & Koninkrijksrelaties.

Bijlagen bij dit voorstel

- 7a. Jaarstukken 2018 (Jaarverslag en Jaarrekening 2018)
- 7b. Verslag van Bevindingen 2018
- 7c. Controleverklaring
- 7d. Ondertekening DB

recreatieschap marrekrite

Vergadering van het Algemeen Bestuur

Datum donderdag 04 juli 2019
Onderwerp begrotingswijziging 2019.01
Doel besluiten
Agendapunt 8

Programma	Begrotingsjaar 2019			Begrotingsjaar 2019 n.a.v. wijziging 2019.01			Mutatie
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Verschil
Bedrijfsvoering	519.316	-513.916	5.400	519.316	-513.916	5.400	0
Waterrecreatie	649.141	-345.500	303.641	649.141	-381.655	267.486	36.155
Landrecreatie	111.265	-111.265	0	111.265	-121.133	-9.868	9.868
Baggeren	144.417	-144.417	0	144.417	-144.417	0	0
Ontwikkelingen	11.457	-17.970	-6.513	11.457	-17.970	-6.513	0
Wimpels, donaties & vrijwilligers	170.000	-14.500	155.500	170.000	-14.500	155.500	0
Resultaat vóór bestemming 2019	1.605.596	-1.147.568	458.028	1.605.596	-1.193.591	412.005	46.023
Reserves	Effecten uit de jaarstukken 2018 (resultaatbestemming)			Effecten uit de exploitatie begroting 2019			Mutatie
	Saldo per 1-1-2019	resultaat bestemming	Saldo na wijziging	Saldo per 1-1-2019	plus/minus resultaat	Saldo na wijziging	Verschil
Toevoeging/onttrekking							
Algemene reserve	297.461	-235.743	61.718	61.718	5.400	67.118	-5.400
Onderhoudsfonds	2.062.237	475.768	2.538.005	2.538.005	422.986	2.960.991	-422.986
Baggerfonds	33.297	-4.256	29.041	1.340.146	0	1.340.146	-1.311.105
Ontwikkelingsfonds	1.195.729	144.417	1.340.146	167.610	-6.513	161.097	1.179.049
Landrecreatiefonds	206.873	-39.263	167.610	29.041	-9.868	19.173	148.437
Subtotaal	3.795.597	340.923	4.136.520	4.136.520	412.005	4.548.525	-412.005
Resultaat ná bestemming	0			0			0

Inleiding

De wijzigingen betreffen de resultaatsbestemming 2018 en mutaties in de begroting 2019 op de programma's Waterrecreatie en Landrecreatie.

Resultaatsbestemming 2018

We stellen voor de saldi van de begrotingsprogramma's met de verschillende (bestemmings)reserves te verrekenen. Door vaststelling van de Jaarstukken 2018 - conform het betreffende voorstel aan het Algemeen Bestuur - stelt het Algemeen Bestuur impliciet dit deel van deze begrotingswijziging vast. Omdat de resultaatsbestemming een mutatie van het eigen vermogen betreft, dient het Algemeen Bestuur hiervoor expliciet een begrotingswijziging vast te stellen.

Programma Waterrecreatie

We zijn per 2018 begonnen om, conform de BBV, investeringen met een maatschappelijk nut te activeren. Voor de begroting van 2019 moet hiervoor nog een wijziging worden gemaakt. Het gaat hier om de volgende investeringen:

- Damwanden € 600.000
- Steigers € 375.000
- MarBoeien € 25.000

De afschrijvingslast ad. € 25.000 komt ten laste van dit programma.

Daarnaast is er een nieuwe perscontainer aangeschaft à € 32.000 (afvoeren recreatie-afval), die in 15 jaar zal worden afgeschreven. Hiervoor bedragen de afschrijvingslasten € 2.135 per jaar.

Nu de definitieve investeringen over 2018 bekend zijn en verwerkt zijn in de Jaarrekening 2018, kunnen ook deze nog aangepast worden aan de begrote afschrijvingslasten. Het gaat hier om een aanpassing van € 9.020.

Programma Landrecreatie

In 2018 is het project *Routegebonden Recreatie Zuidoost* afgerond. Het restsaldo bedroeg € 9.868. Dit bedrag is naar het Landrecreatiefonds gevloeid. Bij de start van het project was afgesproken dat een eventueel restsaldo terug zou vloeien naar de provincie en gemeenten. Met de provincie is het project in 2018 financieel afgerekend. De gemeenten hadden hun bijdrage bij de start van het project voldaan.

Bij de afronding van het project is met de betreffende gemeenten afgesproken, dat hun restsaldo verrekend wordt met hun bijdrage aan het project *Routenetwerken bij de tijd & compleet*. Voor de gemeenten Opsterland, Smallerland en Heerenveen is dit reeds in het project verwerkt. De restsaldi van Weststellingwerf en Ooststellingwerf waren echter nog niet met hun bijdrage aan het project *Routenetwerken bij de tijd & compleet* verrekend. Via het voorstel tot resultaatsbestemming bij de Jaarstukken 2018 vloeit dit saldo naar het Landrecreatiefonds (zie p.49 van de concept-Jaarstukken 2018).

Wij stellen u daarom voor het bedrag van € 9.868 in begrotingsjaar 2019 toe te voegen aan de exploitatie ten gunste van het project *Routenetwerken bij de tijd & compleet*, zodat ook voor deze twee gemeenten het restsaldo aangewend kan worden. Dekking van deze kosten vindt plaats via een onttrekking aan de reserve Landrecreatiefonds.

Voorstel

Tijdens de vergadering van het Dagelijks Bestuur op 12 juni jl. is het bovenstaande besproken en akkoord bevonden. Wij verzoeken het Algemeen Bestuur eveneens in te stemmen met de bovenstaand beschreven wijzigingen.

recreatieschap marrekríte

Vergadering van het Algemeen Bestuur

Datum	donderdag 4 juli 2019
Onderwerp	Begroting 2020 en MJR 2021-2023
Doel	besluiten
Agendapunt	9

Inleiding

Hierbij verstrekken wij u de Begroting 2020 & Meerjarenraming 2021 – 2023 (Bijlage 8a). Op 12 april jl. zijn deze stukken u reeds toegezonden met het verzoek hierop uw zienswijze te geven (Bijlage 8b). Een aantal deelnemers (Leeuwarden, Tytsjerksteradiel, Achtkarspelen) heeft van deze gelegenheid gebruik gemaakt (zie Bijlagen 8c, d en e). Over deze zienswijzen is tijdens de vergadering van het Dagelijks Bestuur op 12 juni jl. gesproken, waarbij het bestuur heeft aangegeven in te stemmen met de in Bijlage 8g geformuleerde reactie van de directie.

De deelnemers Dantumadiel, Heerenveen, Noardeast-Fryslân, Waadhoeke, Opsterland en de provincie Fryslân hebben aangegeven geen zienswijze in te dienen, waarbij Noardeast-Fryslân wel aangeeft op te hoogte gehouden te willen worden over de ontwikkeling van de reserves (Bijlage 8f). Deze opmerking sluit aan bij de formele zienswijzen verwoord in de Bijlagen 8c, d en e en zal in samenhang hiermee door ons worden behandeld.

Van de overige deelnemers hebben wij - op het moment van verzending van deze stukken - geen formele reactie ontvangen.

Correctie

Tijdens de DB-vergadering van 12 juni jl. is tevens aan de orde geweest dat in de toegestuurde conceptbegroting een verschrijving is opgetreden. Afgesproken is dat die in de definitief op te maken stukken zal worden gecorrigeerd. Het gaat om het volgende: in de tabel in paragraaf 2.7.2 (p.18) staat dat het batige saldo van de wimpelobbrengst ten goede komt aan de Algemene Reserve. Dit is niet juist. Bedoeld wordt de Onderhoudsreserve, zoals elders in het stuk wel goed is verwoord.

Voorstel

Het Dagelijks Bestuur stelt het Algemeen Bestuur voor in te stemmen met de Begroting 2020 & MJR 2021 – 2023 onder toezegging, dat in overleg met de deelnemers zal worden besproken op welke wijze het beste vorm en inhoud kan worden gegeven aan hun zienswijzen.

Bijlagen: 8a- 8g

Recreatieschap De Marrekrite
Emmakade 87 A
8921 AH LEEUWARDEN

Burgum, 14 juni 2019

ons kenmerk : S2019-16609
dossier : Z2019-06167
behandeld door : Herre de Jong
telefoonnummer : (0511) 460 901
uw brief van :
uw kenmerk :
onderwerp : **Voorstel bezuinigingsmaatregelen kadernota 2020 e.v.**

Geachte heer, mevrouw,

Gemeenten staan onder financiële hoogspanning vanwege tekorten op het sociaal domein. Dat geldt ook voor Tytsjerksteradiel. In de loop van maart is duidelijk geworden dat het evenwicht tussen uitgaven en inkomsten in de meerjarenbegroting van de gemeente zonder verder ingrijpen niet kan worden bereikt. In april heeft de gemeenteraad een besluit genomen om het beleid van o.a. de jeugdzorg drastisch te veranderen, maar dat is onvoldoende om op termijn een financieel gezonde gemeente te zijn.

Het college heeft vandaag de jaarlijkse kadernota aan de raad aangeboden. Dit is de voorbereiding op de begroting van 2020. In de kadernota is ook een pakket aan (bezuinigings)maatregelen opgenomen om het structurele evenwicht uiteindelijk te kunnen bereiken. Alle andere beleidsterreinen waarop wij als gemeente actief zijn, zijn globaal tegen het licht gehouden om te zoeken naar mogelijkheden voor bijstelling van het financiële perspectief. Dit raakt mogelijk ook uw bedrijf of organisatie.

De provincie, als toezichthouder op de gemeentelijke financiën, heeft ons verplicht om al bij de kadernota aan te geven hoe wij willen komen tot een meerjarig sluitende begroting. Het ontbreekt ons daarom aan tijd om u actief bij de keuzes van het college te betrekken. Daarom informeren wij u met deze brief over het behandel- en besluitvormingsproces van kadernota en begroting.

Voor uw organisatie of bedrijf kan er sprake zijn van (financiële) gevolgen voor de jaren 2020 en volgende. Met deze brief willen wij u alvast informeren over dit proces. De inhoud van de kadernota, het maatregelenpakket en het verdere verloop van dit traject kunt u volgen via www.t-diel.nl/kadernota.

De raad spreekt op 11 juli a.s. opiniërend over de inhoud en omvang van dit maatregelenpakket. De besluitvorming over de mogelijk in te zetten maatregelen vindt in november plaats bij de vaststelling van de Programmabegroting 2020-2023. Het is aan de gemeenteraad om daar een definitieve beslissing over te nemen.

Heeft u vragen over deze brief dan kunt u mailen naar: gemeente@t-diel.nl

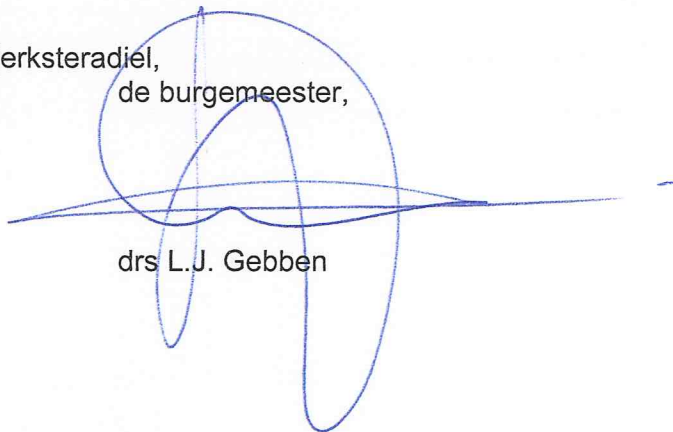
Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Tytsjerksteradiel,
de secretaris/directeur,

H.M. van Gils

de burgemeester,

drs L.J. Gebben

**JAARSTUKKEN
2018**

**RECREATIESCHAP
MARREKRITE**

Jaarstukken

2018

Inhoud

1	Programmaverantwoording	8
	Programma Bedrijfsvoering	10
	Programma Waterrecreatie	11
	Programma Landrecreatie	13
	Programma Baggeren	14
	Programma Ontwikkelingen	15
	Programma Wimpels, Donaties & Vrijwilligers	16
2	Paragrafen	19
	Lokale heffingen	20
	Weerstandvermogen	20
	Onderhoud Kapitaalgoederen	24
	Financiering	25
	Bedrijfsvoering	25
	Verbonden partijen	25
	Grondbeleid	25
3.	Balans per 31 december 2018	29
4.	Programmarekening 2018	32
5.	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	35
6.	Toelichting op de balans per 31 december 2018	39
7.	Toelichting op de programmarekening	51
	Programma 1: Bedrijfsvoering	52
	Programma 2: Waterrecreatie	53
	Programma 3: Landrecreatie	54
	Programma 4: Baggeren	55
	Programma 5: Ontwikkeling	56
	Programma 6: Wimpels, donaties en vrijwilligers	57
8.	Wet normering topfunctionarissen	58
9.	Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheden 2018	63
10.	Controleverklaring 2018	67

1

Programma- verantwoording

Beleidskader

Recreatieschap Marrekrite is er om de toeristische basisinfrastructuur op *water* en *land* in Fryslân in stand te houden en verder te optimaliseren. Vanouds zijn wij een sterk op de watersport gerichte organisatie. De afgelopen jaren zien we echter een verschuiving optreden. Het domein “land” krijgt een steeds zwaardere positie in ons beleid en onze bedrijfsvoering. Naast het beheer van de honderden aanlegplekken voor de watersport, is Marrekrite tevens verantwoordelijk voor het beheer van de fiets- en wandelknooppuntnetwerken in de provincie.

Ook het inventariseren en bijhouden van recreatieve routes in Fryslân (beheer routedatabase) behoort formeel tot de taak van het schap, al werd hieraan in 2018 vrijwel geen tijd besteed. Losse van drukte op andere fronten is het belangrijkste knelpunt, dat de ontsluiting van routes in Fryslân niet goed is georganiseerd. Zolang dit aan de orde is, krijgt het beheer van data ook geen prioriteit. Wenselijk is dit bepaald niet. Marrekrite blijft benadrukken dat hier een aandachtspunt voor ons als provincie ligt. Juist de ontsluiting van toeristische routes is iets dat cruciaal is in het faciliteren van recreanten en gasten. Zij zijn als gebruikers altijd op zoek naar suggesties voor “leuke rondjes” om te varen, te fietsen, te wandelen en te toeren.

Los van de bovenstaand genoemde taken, heeft Marrekrite tevens de opdracht om haar deelnemers gevraagd en ongevraagd te adviseren over alle voorkomende zaken, die betrekking hebben op de toeristische infrastructuur op water en land en over de verbinding van die velden. Als GR verricht Marrekrite deze taken namens de Provincie Fryslân en de Friese gemeenten - met uitzondering van Ooststellingwerf, maar wel in samenwerking met de Groningse gemeente Het Hogeland - teneinde een professionele, aantrekkelijke en uniforme recreatieve infrastructuur op water en land te realiseren. Dit alles doen wij in het belang van onze eigen inwoners (*recreanten*), maar evengoed als service en ontzorging richting onze inkomende *gasten*.

Wat hebben we in 2018 gedaan?

Programma Bedrijfsvoering

Wat hebben we gedaan?

2018 was voor Marrekrite op personeel vlak misschien wel het moeilijkste jaar in ons gehele 60-jarige bestaan. In het voorjaar werden we, na een slopende ziekte, geconfronteerd met het overlijden van één van onze collega's. Binnen ons kleine team was dit heel moeilijk, zowel persoonlijk, maar ook wat het werk betreft. Marrekrite heeft niet de schaal dat het wegvallen van een medewerker gemakkelijk is op te vangen, los van de emotionele impact binnen het team op het moment dat een collega in de bloei van haar leven wegvalt. Er vielen er gaten in de organisatie, die met de nodige creativiteit en extra inzet van de achterblijvers moesten worden gedicht. Dit laatste is naar omstandigheden goed gelukt, maar andermaal werd er in 2018 veel van de medewerkers gevraagd.

Heel ongelukkig in dat perspectief was dat er ook afscheid moest worden genomen van een andere collega. Gelukkig kon haar vertrek goed worden opgevangen met de inzet van een tijdelijke kracht, die boven verwachting presteert. Samen met de andere tijdelijke, financiële kracht (die we van gemeente SWF inhuren), zijn in het laatste kwartaal van 2018 forse slagen gemaakt in het op een hoger plan brengen van onze (financiële) administratie. We zijn hard bezig te herstructureren en te automatiseren.

Tegen het einde van het jaar keerde de rust in de organisatie wat terug en konden we afsluiten met een positieve stap op personeel vlak. We konden onze projectmedewerker landrecreatie, die op tijdelijke basis 2 jaar bij ons werkte, per 2019 een vast contract aanbieden. Hiermee borgen we - ook in onze interne organisatie - de verdere doorontwikkeling van de landrecreatie in Fryslân tot een volwaardige pijler onder de Friese recreatieve basisinfrastructuur. Met deze structurele formatiegroei kan onze afdeling Land straks beter inspelen op de toenemende vraag van de deelnemers om nieuwe projecten op te pakken, zoals het realiseren van TOP's, het maken van plannen voor de men- en ruiterroutes, e.d. Ook moet er tijd worden vrijgemaakt om de verbinding van *water* en op *land* nader vorm te geven. Ideeën en plannen genoeg, maar eerst moet het project *Routestructuren bij de tijd & compleet* nog worden afgerond.

Wat heeft het gekost?

	Realisatie begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar voor wijzigingen	Realisatie vorig begrotings-
Baten	461.741	449.605	453.105	450.587
Lasten	-697.484	-637.103	-544.753	-511.399
Saldo	-235.743	-187.498	-91.648	-60.812
Onvoorzien	-	-	-	-
Resultaat voor bestemming	-235.743	-187.498	-91.648	-60.812
Toevoeging/onttrekking aan reserves	235.743	187.498	91.648	60.812
Resultaat na bestemming	-	-	-	-

Programma Waterrecreatie

Wat hebben we gedaan?

Ondanks het feit dat allerlei vormen van landrecreatie voor Fryslân steeds belangrijker worden, blijft de watersport voorlopig nog altijd veruit de sterkste en meest dominante kolom binnen ons toeristisch imago en product. Marrekrite onderhoudt inmiddels ongeveer 600 vrije aanlegvoorzieningen op circa 300 locaties in Fryslân. Duizenden boten kunnen elke dag te kust en te keur kiezen op welke prachtige plek zij nu weer zullen aanleggen. Deze onwaarschijnlijke voorraad is de erfenis van 60 jaar stabiel beleid met het doel het afmeren voor de watersport in Fryslân naar een steeds hoger niveau te brengen. Met een klein team – waaronder diverse parttimers - ondersteund door een trouwe ploeg vrijwilligers, zorgen we er dag in dag uit voor, dat onze prachtige plekken in de natuur niet alleen veilig en netjes zijn, ook zorgen we dat het gras er wordt gemaaid, struiken en bomen tijdig worden gesnoeid en recreatieafval wordt opgehaald (ca. 180 ton per jaar).

Nog altijd ontwikkelen we ieder jaar ook nieuwe ligplaatsen, hoewel we qua totale voorraad wel de ambitie hebben af te slanken. Een scala aan factoren maakt dat we denken naar de toekomst toe niet langer te moeten inzetten op “meer meer meer”, maar beter kunnen proberen om de plekken die we beheren, ook te behouden. Dit behoud van bestaande plekken is voor de watersport erg belangrijk, belangrijker dan het in stand houden van de enorme capaciteit op zich.

Dat we nogal ruim in ons jasje zitten qua kilometers aanlegvoorziening, zal iedere watersporter erkennen. Onze jaarlijkse tellingen onderschrijven dit beeld. Er zijn maar een paar momenten in het seizoen dat het op meerdere locaties erg druk is. Enerzijds is dat prachtig en hoort rust en ruimte bij het product dat we bieden, anderzijds, als we structureel teveel meters hebben liggen, maken we onnodig kosten. In dit soort afwegingen proberen we het optimum te vinden.

Naast het behouden van de geliefde plekken, zetten we vooral in op het omhoog brengen van de kwaliteit. Het bouwen van onze bekende kunststofsteigers is inmiddels zowel qua productkenmerken als qua intern proces volledig gestandaardiseerd. Wij durven nu wel te stellen: “beter kan niet”. Met een paar eenvoudige zetten, laten we ergens zo een hele nieuwe steiger bouwen en dat voor de komende 40 jaar en met materiaal dat wel 100 jaar mee kan en ook nog eens gerecycled afval is. Bovendien wordt het materiaal met een SW-ploeg gemaakt en worden de dekdelen van de steigers vervolgens door diezelfde ploeg ook in elkaar gezet. Maatschappelijk verantwoord en duurzamer kan bijna niet en daar zijn we heel trots op. Het gebruik van hardhout is absoluut uit den boze binnen Marrekrite. Als wij dit toepassen betreft het gerecyclede palen die anderen niet meer gebruiken. Wij vinden dat onze deelnemers met ons een stevig voorbeeld moeten geven op dit vlak en daarin zijn nog heel wat punten te verdienen binnen de provincie. Opdrachtgevers en aannemers blijken vaak nogal conservatief en weinig innovatief. Dat mag best wel eens nadrukkelijker gezegd worden, vinden wij.

Op het vlak van het vervangen van damwanden hebben we enkele jaren achter de rug waarin we zowel qua materialisering als qua procedures hard hebben gewerkt aan innovatie en standaardisering. Daarbij hebben we de nodige tegenslagen gehad. Bepaalde innovaties bleken niet te brengen wat we zochten, leveranciers gingen plotseling failliet en aannemers blijken niet vanzelfsprekend het niveau te kunnen bieden dat wij zoeken. In 2018 zijn we er eindelijk in geslaagd om bij de toepassing van betonnen damwanden een dekplank te ontwikkelen, die aan onze standaard voldoet en daarmee is ons concept “zwart betonnen damwand” eindelijk zover dat we meters konden gaan maken. We zien dan ook in de loop van 2018 een groot aantal projecten op gang komen, dat in eerdere jaren was uitgesteld, zodanig zelfs dat we voor het eerst meer werk hebben kunnen wegzetten, dan we gehoopt en begroot hadden.

De cijfers van 2018 laten zien dat we de fase van ontwikkelen en ontwerpen nu echt achter ons hebben gelaten en iets hebben kunnen inlopen op de eerder opgelopen vertragingen. Nu de “zwart betonnen damwand” qua product staat, kunnen we hier, net als bij de steigers, de komende jaren letterlijk meters gaan maken. Dat is ook hard nodig, want aan steeds maar weer uitstellen komt een keer een einde.

Overigens horen wij nog weleens de opmerking dat de toepassing van beton weinig duurzaam is. Die stelling delen wij niet. Een belangrijke dimensie van het begrip duurzaamheid heeft te maken met de levenscyclus van het materiaal en niet slechts met de kwaliteiten van het materiaal op zich. Op dit moment bouwen wij onze damwanden met een horizon van 50 jaar. In stilte denken we dat we daar zelfs gemakkelijk overheen gaan. Tastbare voorbeelden zijn bijvoorbeeld in Drenthe te vinden. Hier staan ruim 50 jaar oude betonnen beschoeiingen, terwijl er in beton de laatste decennia ook nog enorm is geïnnoveerd. Op beton als materiaal is wel wat af te dingen als het gaat om duurzaamheid, echter wanneer je iets bouwt dat minimaal 50 jaar meegaat, denken wij dat dat een verstandige keuze is. De vraag is wat ons betreft eerder hoe duurzaam het is om bijvoorbeeld hout te gebruiken dat maar 15 tot 20 jaar meegaat (als we dat al zouden halen tegenwoordig). Kortom, als de totale bouwketen wordt bekeken, denken wij met onze zwart betonnen damwanden - die overigens worden afgewerkt met gerecyclede kunststof gordingen en dekplanken - verstandig en duurzaam bezig te zijn. Bovendien is een cyclus van 75 jaar fors goedkoper dan 3 cycli van 15 tot 20 jaar. Daarmee doelen we niet alleen op de kosten van volledige herbouw aan het einde van de levenscyclus, maar ook op tussentijdse kosten aan kleine reparaties. Op alle fronten is beton op de lange duur fors goedkoper, dan het gebruik van andere materialen. Een groot bijkomend voordeel is bovendien dat de kwaliteit stabiel is, wat maakt dat onze voorzieningen onderhoudsarm worden en langer netjes blijven.

In tegenstelling tot de bouw van steigers, dat we volledig in eigen beheer doen, laten we ons bij de bouw van damwanden ondersteunen door gespecialiseerde adviseurs. We mikken er wel op de rol van deze adviseurs in de komende jaren steeds verder te verkleinen, echter, we zullen altijd de kwaliteit als leidend kader blijven voeren. Dat betekent dat we op de vlakken waarop dat nodig is (sonderingen, bestekken, tekeningen, e.d.) voorlopig nog expertise zullen blijven inhuren. Wat we zelf kunnen, doen we zoveel mogelijk in eigen beheer.

Een andere innovatie op het gebied van de watersportvoorzieningen, de introductie van de MarBoeien, beleefde ook in 2018 een mooie ontwikkeling. Ook hier zijn zowel het concept als het bouwproces inmiddels volledig uitgedacht en uitontwikkeld. In de zomer van 2018 werd het aantal boeien met 20 stuks op het Lauwersmeer uitgebreid naar in totaal 70 boeien op het Friese water. De watersport blijft onverminderd enthousiast over de boeien en vraagt stevast om een verdere uitbreiding, omdat “de bestaande boeien altijd bezet zijn”. Wij vatten dit maar op als een compliment.

Wat heeft het gekost?

	Realisatie begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar voor wijzigingen	Realisatie vorig begrotings- jaar
Baten	930.877	714.087	714.087	729.280
Lasten	-618.957	-401.500	-1.361.500	-1.287.067
Saldo	311.920	312.587	-647.413	-557.787
Onvoorzien	-	-	-	-
Resultaat voor bestemming	311.920	312.587	-647.413	-557.787
Toevoeging/onttrekking aan reserves	-311.920	-312.587	647.413	557.787
Resultaat na bestemming	-	-	-	-

Programma landrecreatie

Wat hebben we gedaan?

Onze afdeling Land heeft in 2018 als eerste het project recreatieve *Routestructuren Zuidoost* afgerond. Dit vroeg maar weinig tijd. Vrijwel al onze energie hebben we geïnvesteerd in het verder uitwerken van het project *Routestructuren bij de tijd & compleet*, dat mogelijk is gemaakt door een extra bijdrage van de provinsje Fryslân. Het doel van het project is om tegen de zomer van 2019 het gehele Friese fietsknooppuntnetwerk vernieuwd en actueel gemaakt te hebben. Overal verschijnen nieuwe borden en infopanelen, de 5 bestaande regio's worden versmolten tot één, samenhangend Fries netwerk en in plaats van om de dorpen en steden heen, gaan de netwerken voortaan door bebouwde kernen heen. Maar dat is nog niet alles. Op het vlak van *wandelen* maakt de afdeling Land eveneens een stevige slag door ongeveer 750 km aan zogenaamde "witte vlekken" te verhelpen en verdere verbeteringen in het wandelnetwerk aan te brengen, onder andere door beter aan te sluiten op de landelijke langeafstands wandelroutes (LAW en Streekpaden). Op plekken waar nu nog geen netwerk van wandelknooppunten ligt, wordt een nieuw netwerk gecreëerd, zodat het straks mogelijk wordt om ook wandelend kriskras door de mooiste provincie van Nederland te zwerven.

Het is onmiskenbaar dat de rol van de landrecreatie binnen Fryslân met het jaar steviger wordt. Hier liggen ook enorme kansen voor ondernemers. Het begrip "watersport" krijgt in die stroming langzaam een bredere betekenis. Water blijft het DNA van Fryslân, echter, je hoeft helemaal niet perse in een boot te zitten om te kunnen genieten van de prachtige Friese meren, oevers en waterwegen. Dat kan ook vanaf de wal, van achter een hengel, vanuit een camper aan de waterkant of vanaf de fiets op het pad langs de vaart. De beleving van water en land, en van prachtige dorpen en steden, is de reden dat mensen graag in Fryslân recreëren. In die zin zoeken zij vanaf de boot in feite hetzelfde als wanneer zij hier komen fietsen, wandelen of camperen. Marrekrite zet zich ervoor in om dat bij alle partijen tussen de oren te krijgen. Wordt het geen tijd om het begrip "watersport" te verbreden naar de term "waterrecreatie"? Al jaren maakt Marrekrite zich vanuit het credo "zwerven in Fryslân" sterk voor deze verbreding van ons toeristisch imago. Als het aan ons ligt, verbreden we het "merk Fryslân" van de aloude, pure watersportprovincie, naar de mooiste provincie van Nederland, HET gebied in Nederland waar het geweldig zwerven is door prachtige landschappen en karakteristieke dorpen en steden, met een boot, maar evengoed te voet, met de fiets of met de camper.

Wat heeft het gekost?

	Realisatie begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar voor wijzigingen	Realisatie vorig begrotings- jaar
Baten	75.178	111.897	361.897	127.768
Lasten	-79.434	-111.897	-361.897	-132.596
Saldo	-4.256	-	-	-4.828
Onvoorzien	-	-	-	-
Resultaat voor bestemming	-4.256	-	-	-4.828
Toevoeging/onttrekking aan reserves	4.256	-	-	4.828
Resultaat na bestemming	-	-	-	-

Programma Baggeren

Wat hebben we gedaan?

In 2018 is het nodige baggerwerk gedaan, met name rondom de Aldegaester Brekken en de bouw van nieuwe “oude” eilanden en de invaarten van de Langehoekspôle en de Nije Kruspôle op de Fluessen. Voor de watersport waren dit zaken die al jaren hoog op de verlanglijst stonden. De financiering van deze werkzaamheden werd geregeld vanuit het project baggeren Gaastmeer/ Aldegaester Brekken en drukte daarom niet op het Programma Baggeren. Dat betekent dat de bijdrage voor baggerwerken in 2018 niet is aangewend en kan worden toegevoegd aan ons fonds.

We zijn overigens nog steeds bezig om in beeld te krijgen wat de kosten op wat langere termijn zijn als het gaat om het op diepte houden van onze ligplaatsen. Marrekrite heeft hiertoe weliswaar een aardige reserve opgebouwd, echter, de kosten van baggerwerken zijn zo hoog, dat op voorhand kan worden voorzien dat de bestaande middelen nooit afdoende zullen zijn om aan te pakken wat we graag zouden willen aanpakken. Een beter beeld van de situatie op termijn moet uitmonden in een plan, waarin middels prioriteiten wordt aangegeven waarop moet worden ingezet en waarop niet. Tot dat beeld helder is, is Marrekrite voorzichtig met het doen van uitgaven en wordt alleen in echt nijpende situaties een appèl gedaan op de beschikbare middelen. In feite voeren we hier hetzelfde defensieve beleid als bij de vervanging van aanlegvoorzieningen. We stellen het onderhoud, mits de veiligheid het toelaat, net zo lang uit totdat we zeker weten dat we de goede beslissingen nemen.

Wat heeft het gekost?

	Realisatie begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar voor wijzigingen	Realisatie vorig begrotings- jaar
Baten	144.417	144.417	144.417	144.417
Lasten	-	-211.099	-144.417	-20.115
Saldo	144.417	-66.682	-	124.302
Onvoorzien	-	-	-	-
Resultaat voor bestemming	144.417	-66.682	-	124.302
Toevoeging/onttrekking aan reserves	-144.417	66.682	-	-124.302
Resultaat na bestemming	-	-	-	-

Programma Ontwikkelingen

Wat hebben we gedaan?

Conform een besluit van het bestuur uit 2015 onttrekken we in 2018 een bedrag van € 100.000 aan het Programma Ontwikkelingen, als bijdrage aan het project Roospôllen. Het gaat hierbij om de bouw van een drietal eilanden met aanmeervoorzieningen in het Sneekermeer. Samen met Trijntjepôlle, dat enige jaren geleden als eerste werd gebouwd, liggen er bij aanvang van het vaarseizoen in 2019, aan de noordzijde van het Sneekermeer 4 prachtige nieuwe eilandjes op een rij.

Het project Roospôllen heeft de nodige vertraging opgelopen. Dat heeft alles te maken met ons eerder genoemde defensieve beleid en met de problemen die we hebben gehad rondom de ontwikkeling van onze “zwart betonnen damwanden”. Zoals ook de vervanging van diverse bestaande damwanden moest worden uitgesteld (omdat we nog niet tevreden waren met de bouw ervan), zo moest de bouw van de 3 Roospôllen worden uitgesteld, omdat hier dezelfde “zwart betonnen constructie” toegepast wordt. Toen in de loop van 2018 eindelijk groen licht kon worden gegeven op deze nieuwe variant, konden we niet alleen opschalen binnen onze reguliere vervangingsprogramma (zie toelichting Programma Waterrecreatie), ook konden we aan de slag met het uitgestelde werk aan de Roospôllen.

Wat heeft het gekost?

	Realisatie begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar voor wijzigingen	Realisatie vorig begrotings- jaar
Baten	18.713	16.889	12.089	12.644
Lasten	-57.976	-60.470	-60.470	-82.041
Saldo	-39.263	-43.581	-48.381	-69.397
Onvoorzien	-	-	-	-
Resultaat voor bestemming	-39.263	-43.581	-48.381	-69.397
Toevoeging/onttrekking aan reserves	39.263	43.581	48.381	69.397
Resultaat na bestemming	-	-	-	-

Programma Wimpels, Donateurs & Vrijwilligers

Wat hebben we gedaan?

In het vierde kwartaal van 2018 zijn we begonnen om onze (financieel) administratieve processen stevig te herstructureren en te automatiseren. Dit is een flinke klus die op termijn een hoop tijd en repetitief werk gaat besparen. Zo zijn we begonnen om onze donateurs zover te krijgen, dat zij voortaan per automatische incasso gaan betalen en hebben we de belangrijkste processen rondom de verkoop van wimpels door verkooppunten aangepakt. Er zijn betere contracten opgesteld, zodat we meer grip krijgen op onze leveranties en de retourzendingen. Het beter op orde krijgen van de gehele wimpeladministratie is al geruime tijd een punt van aandacht, waarbij voor het laatste kwartaal van 2018 als gezegd geldt, dat er grote stappen zijn gezet.

Wat heeft het gekost?

	Realisatie begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar voor wijzigingen	Realisatie vorig begrotings- jaar
Baten	173.640	173.000	170.000	182.773
Lasten	-9.792	-14.500	-14.500	-12.263
Saldo	163.848	158.500	155.500	170.510
Onvoorzien	-	-	-	-
Resultaat voor bestemming	163.848	158.500	155.500	170.510
Toevoeging/onttrekking aan reserves	-163.848	-158.500	-155.500	-170.510
Resultaat na bestemming	-	-	-	-

Wat heeft het gekost?

Programma	Raming begrotingsjaar voor wijziging			Raming begrotingsjaar na wijziging			Realisatie begrotingsjaar			Realisatie vorig begrotingsjaar		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Bedrijfsvoering	453.105	-544.753	-91.648	449.605	-637.103	-187.498	461.741	-697.484	-235.743	450.587	-511.399	-60.812
Waterrecreatie	714.087	-1.361.500	-647.413	714.087	-401.500	312.587	930.877	-618.957	311.920	729.280	-1.287.067	-557.787
Landrecreatie	361.897	-361.897	-	111.897	-111.897	-	75.178	-79.434	-4.256	127.768	-132.596	-4.828
Baggeren	144.417	-144.417	-	144.417	-211.099	-66.682	144.417	-	144.417	144.417	-20.115	124.302
Ontwikkelingen	12.089	-60.470	-48.381	16.889	-60.470	-43.581	18.713	-57.976	-39.263	12.644	-82.041	-69.397
Wimpels, donaties & vrijwilligers	170.000	-14.500	155.500	173.000	-14.500	158.500	173.640	-9.792	163.848	182.773	-12.263	170.510
Subtotaal	1.855.595	-2.487.537	-631.942	1.609.895	-1.436.569	173.326	1.804.566	-1.463.642	340.924	1.647.469	-2.045.481	-398.012
Algemene dekkingsmiddelen												
Saldo compensabele BTW en uitkering	336.620	-336.620	-	-	-	-	-	-	-	417.231	-417.231	-
Subtotaal	336.620	-336.620	-	-	-	-	-	-	-	417.231	-417.231	-
Resultaat vóór bestemming	2.192.215	-2.824.157	-631.942	1.609.895	-1.436.569	173.326	1.804.566	-1.463.642	340.924	2.064.700	-2.462.712	-398.012
Toevoeging/onttrekking aan reserves	Saldo reserves	Resultaat-bestemming	Saldo*	Saldo reserves	Resultaat-bestemming	Saldo*	Saldo reserves	Resultaat-bestemming	Saldo*	Saldo reserves	Resultaat-bestemming	Saldo*
Algemene reserve	148.945	-91.648	57.297	297.461	-187.498	109.963	297.461	-235.743	61.718	358.273	-60.812	297.461
Onderhoudsfonds**	1.514.422	-491.913	1.022.509	2.062.237	471.087	2.533.324	2.062.237	475.768	2.538.005	2.531.112	-387.277	2.143.835
Landrecreatiefonds	1.054.240	-	1.054.240	33.297	-	33.297	33.297	-4.256	29.041	38.125	-4.828	33.297
Baggerfonds	273.542	-	273.542	1.195.729	-66.682	1.129.047	1.195.729	144.417	1.340.146	1.106.427	124.302	1.230.729
Ontwikkelingsfonds	34.262	-48.381	-14.119	206.873	-43.581	163.292	206.873	-39.263	167.610	376.270	-69.397	306.873
Subtotaal	3.025.411	-631.942	2.393.469	3.795.597	173.326	3.968.923	3.795.597	340.924	4.136.521	4.410.207	-398.012	4.012.195
Resultaat ná bestemming			-			-			-			

2

Paragrafen

Lokale heffingen

Bij Recreatieschap Marrekrite is geen sprake van lokale heffingen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is het vermogen om de financiële risico's van de GR Marrekrite te kunnen opvangen, zonder dat dit directe gevolgen heeft voor de lopende bedrijfsvoering. Om te kunnen bepalen of het weerstandsvermogen per 31 december 2018 toereikend is, dient te worden beoordeeld welke risico's Marrekrite loopt en wat de mogelijke (financiële) impact hiervan is.

Het eigen vermogen van Marrekrite, vóór resultaatbestemming 2018, bedraagt per 31 december 2018:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	
31-12-2018	
Overzicht reserves en fondsen	
Algemene reserve	62
Onderhoudsfonds	2.538
Landrecreatiefonds	29
Baggerfonds	1.340
Ontwikkelingsfonds	168
Totaal	4.137

Algemene Reserve

De Algemene Reserve dient ter dekking van de onvoorziene uitgaven, in het bijzonder de onvoorziene overheadkosten. Marrekrite is een GR waarbij de overhead van beperkte omvang is en in belangrijke mate bestaat uit vaste kosten voor het personeel en de organisatie. Voor activiteiten op het vlak van onderhoud en baggeren zijn bestemmingsreserves (fondsen) gevormd.

Het grootste risico voor Marrekrite is, dat als gevolg van ziekte, vertrek of uitval, extra personeel of duurder personeel (bijvoorbeeld inhuur van interim-personeel of uitzendkrachten) moet worden aangetrokken om de continuïteit van de bedrijfsvoering te kunnen blijven garanderen. De kans dat dit risico zich voordoet is, gelet op de personele ontwikkelingen in 2018, flink gedaald. Desondanks wenst Marrekrite voorzichtigheidshalve voor dit risico een reserve ter grootte van 50% van de jaarlijkse personeelskosten aan te houden. Aangezien de werkelijke personeelskosten over 2018 ongeveer € 520.000 bedragen, resulteert dit in een benodigde weerstandscapaciteit van € 260.000. De huidige omvang van de Algemene Reserve bedraagt per 31 december 2018 ongeveer € 62.000, waardoor geconcludeerd moet worden dat de huidige Algemene Reserve te laag is. Na goedkeuring van de Jaarstukken 2018 zal het Algemeen Bestuur een voorstel worden gedaan om dit te corrigeren.

Eventuele materiële risico's in de vaste organisatiekosten worden door Marrekrite als beperkt geschat, omdat hier in belangrijke mate sprake is van flexibiliteit, dan wel, doordat deze kosten grotendeels zijn afgedekt met verplichte verzekeringen. Recreatieschap Marrekrite is gevestigd in een huurpand, waarbij de jaarlijkse huurkosten, in relatie tot de begrote lasten, beperkt van omvang zijn.

Bestemmingsreserves en -fondsen

De bestemmingsreserves- en fondsen van Marrekrite hebben tot doel om het meerjarig onderhoud aan de aanlegvoorzieningen, fietsknooppunten en wandelknooppunten te kunnen doen en om bepaalde baggerwerken te kunnen financieren. Een risico in dit verband is dat, als gevolg van het uitstel van onderhoudswerkzaamheden en onder invloed van extreme weersomstandigheden, er sprake kan zijn van een verslechtering van de (technische) staat van de voorzieningen en knooppunten. Marrekrite heeft haar controlecycli hier echter specifiek op ingericht, zodat tot nu toe altijd kan worden gesproken van theoretische risico's. Ook in 2018 hebben wij niet of nauwelijks hoeven overgaan tot het, vanuit veiligheidsoverwegingen, afsluiten van voorzieningen.

Om te kunnen beoordelen of de bestemmingsreserves en -fondsen toereikend zijn, heeft Marrekrite voor deze verschillende onderhoudscategorieën een meerjaren-onderhoudsprogramma opgesteld. Overigens hebben het Dagelijks Bestuur en de directie altijd de mogelijkheid om af te wijken van dat meerjarenplan. Desgewenst kan per direct besloten worden om niet, of slechts gedeeltelijk, tot vervanging over te gaan of te wachten tot Marrekrite over voldoende liquiditeiten beschikt om het onderhoud te kunnen doen. Dit past bij de wens van het Algemeen Bestuur om het onderhoud uit eigen middelen te financieren en hiervoor geen langlopende financieringen af te sluiten.

Aanwezige stille reserves

Naast bovenstaande reserves beschikt Marrekrite ook over meerdere kavels water, drassige oevers en landbouwgrond. In het verre verleden zijn deze gronden "om niet" verkregen en derhalve niet op de balans gewaardeerd. Het BBV laat dat ook niet toe. Marrekrite zou in voorkomende gevallen wel kunnen besluiten om percelen in de toekomst te verkopen aan boeren (en/of andere belangstellenden). Op dat moment is het noodzakelijk een taxatie te laten doen, waarbij de dan geldende bestemming de waarde zal bepalen. Op de balansdatum is de omvang van deze stille reserves niet bepaald.

Financiële kengetallen

Voor Marrekrite zijn alleen de kengetallen *netto-schuldquote* (Artikel 11 lid 2, sub d, 1a BBV), *solvabiliteit* en *structurele exploitatieruimte* van toepassing. Het kengetal *netto-schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen* (Artikel 11 lid 2, sub d, 1b BBV) is niet berekend, omdat deze dezelfde uitkomst heeft als de *netto-schuldquote 1a*. De overige kengetallen zoals opgenomen in Artikel 11 BBV, waaronder *grondexploitatie* en *belastingcapaciteit*, zijn niet van toepassing voor Marrekrite en derhalve in dit hoofdstuk niet verder uitgewerkt.

Netto schuldquote (artikel 11 lid 2, sub d, 1a BBV)

Bedragen x € 1.000	Begroting		
	jaarrekening 2018	(na wijziging) 2018	jaarrekening 2017
Bij jaarrekening ultimo boekjaar:			
[A] Vaste Schulden		-	-
[B] Netto vlottende schuld	241	241	213
[C] Overlopende passiva	1.139	1.139	1308
[D] Financiële vaste activa			-
[E] Uitzettingen < 1 jaar	938	938	975
[F] Liquide middelen	3.112	3.112	4.425
[G] Overlopende activa	3	3	5
[H] Totale baten	1.826	1.805	2.065
(SOM([A] t/m [C]) -/- SOM ([D] t/m [G])) (in %)	-149%	-170%	-188%

Een negatieve schuldquote geeft aan dat per saldo sprake is van een overschot aan (liquide) middelen. Dit past binnen het beleid van het Algemeen Bestuur om het beheer en onderhoud in relatie tot de aanlegvoorzieningen, fietsknooppunten, wandelknooppunten, alsmede baggerwerken, te dekken uit eigen middelen en hiervoor geen vreemd vermogen aan te trekken.

Solvabiliteitsratio

Bedragen x € 1.000	Begroting		
	jaarrekening 2018	(na wijziging) 2018	jaarrekening 2017
Bij jaarrekening ultimo boekjaar:			
[A] Eigen vermogen (cf. artikel 42 BBV)	4.136	3.969	4.012
[B] Balanstotaal	5.517	5.517	5.533
Solvabiliteit*	75%	72%	73%

* Solvabiliteit $([A] / [B]) \times 100\%$

Naar mate het solvabiliteitspercentage hoger is, hoe beter een onderneming (of gemeenschappelijke regeling) in staat is om aan de verplichtingen op lange termijn te voldoen. De solvabiliteit van Marrekrite is, mede ook gelet op de beperkte organisatieomvang, zeer goed te noemen.

Hierbij dient wel de kanttekening te worden gemaakt dat een groot deel van het eigen vermogen bestemd is voor het groot onderhoud aan (vervanging van) aanlegvoorzieningen, fiets- en wandelknooppunten en voor baggerwerkzaamheden. Hiervoor wordt ook verwezen naar hetgeen hierboven reeds is geschetst.

Structurele exploitatieruimte

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting		
	jaarrekening 2018	(na wijziging) 2018	jaarrekening 2017
Bij jaarrekening ultimo boekjaar:			
[A] Totale structurele lasten	1.464	-1.437	2.462
[B] Totale structurele baten	1.610	1.610	2.065
[C] Totale structurele toevoegingen aan de reserves	619	471	124
[D] Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	279	298	522
[E] Totale baten	1.826	1.610	2.065
Structurele exploitatieruimte			
(([B] -/ [A]) + ([D] -/ [C])) / [E] x 100%	0%	0%	0%

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de jaarrekening is. Een hoog percentage geeft aan dat de organisatie beschikt over een positief resultaat op haar structurele activiteiten.

De vrije structurele exploitatieruimte is bij Marrekrite over het algemeen nagenoeg nihil, omdat het eventuele overschot, respectievelijk tekort, op de verschillende programma's wordt gedekt door middel van een dotatie, dan wel onttrekking aan de gerelateerde bestemmingsreserve (of fonds).

Onderhoud Kapitaalgoederen

Aanlegvoorzieningen

Als al onze ruim 600 aanlegplaatsen op ruim 300 locaties achter elkaar zouden worden gelegd, blijkt dat we ruim 35 km aanlegvoorziening in beheer hebben op de mooiste plekken in het buitengebied van de provincie. Daarnaast hebben we eind 2018 in totaal 70 MarBoeien op het water liggen.

Containers

Onze circa 120 containers (recreatie-afval) blijven 's winters in het veld staan. Ze worden jaarlijks gecontroleerd en - indien nodig - gerepareerd door de schippers van de milieuboot. Daarmee wordt de kwaliteit bewaakt en de levensduur verlengd. In 2018 werd een aantal nieuwe containers aangeschaft. Het overgrote deel van de containers is inmiddels zo oud, dat ze per 2019 volledig zijn afgeschreven.

Werkschip (MK1)

Onze eerste echte werkboot is halverwege 2013 aanschaf en wordt gedurende 15 jaar afgeschreven (tot 2028). Het schip ligt in een jachthaven in Sneek (centrale ligging). Aanvankelijk werd het technisch onderhoud uitbesteed, maar sinds het team is uitgebreid met onze technisch medewerker watersport doet wij het meeste onderhoud aan onze schepen zelf. Grote technische klussen, zoals het reviseren van motoren, besteden wij uit.

Milieuboot (MK2)

De milieuboot (vuilcontainerboot) is eind 2013 aanschaf om met ingang van 2014 het recreatie-afval in eigen beheer te kunnen inzamelen. Voor die tijd werd deze taak vanuit Boarnsterhim uitgevoerd. De verwerking van het afval is en blijft een taak van Omrin. Het dagelijks onderhoud aan het schip wordt uitgevoerd door de schippers, zo nodig bijgestaan door de technisch medewerker watersport.

In 2014 is een bijboot met motor en trailer aangeschaft om op moeilijk bereikbare locaties afval op te kunnen halen.

De afschrijving van de schepen vindt plaats over een periode van 15 jaar. De jaarlijkse last voor de afschrijving van de milieuboot is € 4.895 (aanschafwaarde minus restwaarde verdeeld over 15 jaar).

Duwponton

Het werkponton is 6 x 4 meter groot is aangekocht om kleine onderhoudswerkzaamheden te kunnen doen en schapen mee te vervoeren, al gebeurt dit laatste al een paar jaar niet meer

Installatie YOSS

Vanuit het project Vuilwaterboot werd ook gedurende het seizoen 2018 weer vuilwater opgehaald bij boten die op onze ligplaatsen verbleven. Het doel van het inzetten van de Vuilwaterboot was om met watersporters in gesprek te raken over het onderwerp "vuilwater lozen".

De Vuilwaterboot zou aanvankelijk in de seizoenen 2014, 2015 en 2016 varen, maar op veler verzoek werd het project in 2017 en 2018 (zij het iets afgeslankt) voortgezet. Het schip waarmee de schippers voeren, is eigendom van de provincie. De mobiele Yoss-vuilwaterpompinstallatie, die op het schip geplaatst wordt tijdens de maanden dat er voor Marrekrite wordt gevaren, is door ons destijds tweedehands aangeschaft. Per 2019 kan de installatie desgewenst weer worden verkocht.

Borden netwerken

De knooppuntenborden en informatiepanelen van de knooppuntennetwerken blijven formeel in eigendom van de gemeenten. Ook de vervangingskosten worden doorberekend aan de gemeenten. In totaal is ruim 2700 km fietspad in Fryslân voorzien van knooppuntbebording (740 knooppunten). Op het gebied van wandelen geldt dat ruim 3200 km wandelpad is voorzien van knooppunten (krap 1500 borden).

Kantoorinventaris

De kantoorinventarisatie is opgenomen op de balans. Jaarlijks wordt hier volgens de voorschriften op afgeschreven.

Financiering

Er wordt gewerkt volgens een Treasury Statuut en een Financiële Verordening. Langlopende schulden zijn er niet. De liquide middelen zijn bij banken ondergebracht als rekening courant tegoeden.

In 2013 is een rekening courant geopend in het kader van Schatkistbankieren. De overheid stelt ook Gemeenschappelijke Regelingen verplicht hieraan deel te nemen. Een nadelig gevolg is het verlies van rente-inkomsten, hoewel dit de laatste jaren minder speelt, omdat de rentes überhaupt laag zijn. De rente op de rekening courant van Schatkistbankieren is echter nog lager dan op bestaande rekeningen.

Bedrijfsvoering

Het grootste deel van de kosten in het programma Bedrijfsvoering bestaat uit de salariskosten van de 9 vaste medewerkers en uit de secretariaatskosten, inclusief de huur van de kantoorruimte.

Voor speciale projecten en in het geval dat specifieke kennis noodzakelijk is, worden er tijdelijk externe medewerkers ingehuurd. Eind 2018 waren er, los van de 9 vaste medewerkers, 2 krachten op tijdelijke basis in dienst, beide parttime. Bij nieuwbouwprojecten worden de externe personeelskosten zo veel mogelijk meegenomen in de projectkosten (inhuur ingenieursbureau) .

Verbonden partijen

Niet van toepassing.

Grondbeleid

Recreatieschap Marrekrite heeft circa 170 percelen land in eigendom waarop (in de meeste gevallen) aanlegvoorzieningen zijn gerealiseerd. Er zijn locaties die zich bevinden in provinciaal of gemeentelijk vaarwater of te midden van terreinen van natuurorganisaties of boeren.

Grondbezit is geen doel op zich, maar een middel om ligplaatsen te realiseren. Wanneer er kansen zijn om percelen te verkopen (met behoud van het recht er een aanleglocatie te beheren) dan wordt getracht deze te verzilveren. Het Bestuur moet altijd instemmen met verkoop.

Veel percelen land zijn nauwelijks van (financiële) waarde, aangezien de geldende bestemming ander gebruik niet toestaat. Boeren hebben er doorgaans ook geen belang bij, omdat het vaak om buitendijks land gaat. Verkoop voor commercieel gebruik is daarom veelal niet mogelijk, tenzij de bestemming wordt gewijzigd. Daar dit – als het al mogelijk is – de nodige voeten in aarde heeft, is van verkoop van eigendommen in relatie tot een gewijzigde bestemming alleen in heel uitzonderlijke gevallen sprake.

Tot nog toe is (beperkt) commercieel gebruik van onze locaties niet aan de orde geweest. Er is geen reden om aan te nemen dat dit zal veranderen. De weinige inkomsten komen uit jachtrechten.

Jaarrekening

3

Balans per 31 december 2018

Balans per 31 december

	Ultimo 2018		Ultimo 2017	
	€	€	€	€
Vaste activa				
Materiele vaste activa				
Investerings in economisch nut	147.350		128.225	
Investerings met een maatschappelijk nut	<u>1.315.991</u>			
Totaal vaste activa		1.463.341		128.225
Vlottende activa				
Voorraden				
Onderhanden werken			-	-
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar				
Vorderingen op openbare lichamen	919.981		962.617	
Debiteuren	18.205		7.411	
Overige vorderingen			<u>5.305</u>	
		938.186		975.333
Liquide middelen				
Bank- en spaartegoeden	<u>3.112.036</u>		<u>4.424.963</u>	
		3.112.036		4.424.963
Overlopende activa				
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van het volgende begrotingsjaar komen	<u>3.268</u>		<u>4.620</u>	
		3.268		4.620
Totaal vlottende activa		4.053.490		5.404.916
Totaal generaal		<u>5.516.831</u>		<u>5.533.141</u>

Balans per 31 december

	Ultimo 2018		Ultimo 2017	
	€	€	€	€
Vaste passiva				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	297.462		297.461	
Bestemmingsreserve	3.498.136		3.714.734	
Nog te bestemmen resultaat begrotingsjaar	340.924			
Totaal vaste passiva		4.136.522		4.012.195
Vlottende passiva				
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar				
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	164.998		162.057	
Overige schulden	76.806		50.702	
		241.804		212.759
Overlopende passiva				
Vooruitontvangen bedragen die ten bate van de volgende begrotingsjaren komen	13.776			
Kortlopende verplichtingen				
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten geralteerde verplichtingen van vergelijkbare volume	-		-	
Verplichtingen aan overheidslichamen				
De van een Europese en Nederlandse overheidslichaam ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.124.728		1.308.187	
		1.138.504		1.308.187
Totaal vlottende passiva		1.380.309		1.520.946
Totaal generaal		5.516.831		5.533.141

Programmarekening over begrotingsjaar 2018

	Raming begrotingsjaar voor wijziging			Raming begrotingsjaar na wijziging		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma						
Bedrijfsvoering	453.105	-544.753	-91.648	449.605	-637.103	-187.498
Waterrecreatie	714.087	-1.361.500	-647.413	714.087	-401.500	312.587
Landrecreatie	361.897	-361.897	-	111.897	-111.897	-
Baggeren	144.417	-144.417	-	144.417	-211.099	-66.682
Ontwikkelingen	12.089	-60.470	-48.381	16.889	-60.470	-43.581
Wimpels, donaties & vrijwilligers	170.000	-14.500	155.500	173.000	-14.500	158.500
Subtotaal	1.855.595	-2.487.537	-631.942	1.609.895	-1.436.569	173.326
Algemene dekkingsmiddelen						
Saldo compensabele BTW en uitkering	336.620	-336.620	-	-	-	-
Subtotaal	336.620	-336.620	-	-	-	-
Resultaat vóór bestemming	2.192.215	-2.824.157	-631.942	1.609.895	-1.436.569	173.326
Toevoeging/onttrekking aan reserves	Saldo reserves	Resultaat- bestemming	Saldo*	Saldo reserves	Resultaat- bestemming	Saldo*
Algemene reserve	148.945	-91.648	57.297	297.461	-187.498	109.963
Onderhoudsfonds**	1.514.422	-491.913	1.022.509	2.062.237	471.087	2.533.324
Landrecreatiefonds	1.054.240	-	1.054.240	33.297	-	33.297
Baggerfonds	273.542	-	273.542	1.195.729	-66.682	1.129.047
Ontwikkelingsfonds	34.262	-48.381	-14.119	206.873	-43.581	163.292
Subtotaal	3.025.411	-631.942	2.393.469	3.795.597	173.326	3.968.923
Resultaat ná bestemming			-			-

Realisatie begrotingsjaar			Realisatie vorig begrotingsjaar		
Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
461.741	-697.484	-235.743	450.587	-511.399	-60.812
930.877	-618.957	311.920	729.280	-1.287.067	-557.787
75.178	-79.434	-4.256	127.768	-132.596	-4.828
144.417	-	144.417	144.417	-20.115	124.302
18.713	-57.976	-39.263	12.644	-82.041	-69.397
173.640	-9.792	163.848	182.773	-12.263	170.510
1.804.566	-1.463.642	340.924	1.647.469	-2.045.481	-398.012
		-	417.231	-417.231	-
-	-	-	417.231	-417.231	-
1.804.566	-1.463.642	340.924	2.064.700	-2.462.712	-398.012
Saldo reserves	Resultaat-bestemming	Saldo*	Saldo reserves	Resultaat-bestemming	Saldo*
297.461	-235.743	61.718	358.273	-60.812	297.461
2.062.237	475.768	2.538.005	2.531.112	-387.277	2.143.835
33.297	-4.256	29.041	38.125	-4.828	33.297
1.195.729	144.417	1.340.146	1.106.427	124.302	1.230.729
206.873	-39.263	167.610	376.270	-69.397	306.873
3.795.597	340.924	4.136.521	4.410.207	-398.012	4.012.195
		-			

4

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De Jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting & Verantwoording Provincies en Gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben.

Balans

Vaste activa

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht (netto-methode). In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden met ingang van het jaar van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als die niet langer noodzakelijk blijken.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Gronden en terreinen	n.v.t.
Vervoersmiddelen	5 tot 20 jaar
Machines, apparaten en installaties	5 tot 10 jaar
Overige materiële vaste activa	15 jaar

Investerings met een maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut worden evenals investeringen met een economisch nut geactiveerd en met ingang van het jaar van investering lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Steigers	50 jaar
Damwanden	40 jaar
MarBoeien	10 jaar

Vlottende activa

Vorraden

De als "onderhanden werken" opgenomen gronden in de exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de verkrijgings- of vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Verliezen worden genomen zodra deze bekend zijn. Indien noodzakelijk worden ter zake voorzieningen gevormd en in de balans opgenomen.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid betreffende debiteuren is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Vaste Passiva

Reserves

Reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vlottende activa

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

De waardering van overlopende passiva geschiedt tegen nominale waarde. De niet bestede middelen van uitkeringen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel worden als vooruit ontvangen middelen op de balans verantwoord onder de overlopende passiva. De besteding van deze middelen vindt op een later tijdstip plaats.

5

Toelichting op de balans per 31 december 2018

Activa

Vaste Activa

Materiele vaste activa

Investerings met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2018
Vervoersmiddelen	120.335	106.928
Machines, apparaten en installaties	4.300	25.711
Overige materiële vaste activa	3.590	14.711
Totaal	128.225	147.350

Het verloop in detail van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut is als volgt:

	Boek- waarde 31-12-'17	Investe- ringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Boek- waarde 31-12-'18
Vervoersmiddelen	120.335		13.407	-	106.928
Machines, apparaten en installaties	4.300	29.460	8.049	-	25.711
Overige materiële vaste activa	3.590	14.792	3.671	-	14.711
Totaal	128.225	44.252	25.127	-	147.350

Nadere toelichting

In 2018 is onze groenploeg in de nieuwe opzet van start gegaan. Waar eerder door derden (Empatec) werd geïnvesteerd in voertuigen, machines, en dergelijke, doet Marrekrite het gehele groenbeheer nu in eigen regie. Dat betekent dat er maaimachines, handgereedschappen, en dergelijke moesten worden aangeschaft, zodat de groenploeg haar maai- en snoeiwerkzaamheden naar behoren kon uitvoeren. Het ging om een investering van ongeveer € 30.000. Overigens bestaat de groenploeg uit 4 man. De voorman is in dienst bij Marrekrite, de 3 medewerkers worden ingeleend vanuit Empatec.

Eind 2018 waren de containers die door de milieuboot in het veld worden geplaatst, volledig afgeschreven. Een flink aantal containers kan nog wel even mee, maar 10 containers moesten ook daadwerkelijk worden vervangen. Hiermee was een investering gemoeid van circa € 15.000

Investerings met een maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2018
Damwanden		882.407
Steigers		410.663
Marboeien		22.921
Totaal	-	1.315.991

Het verloop in detail van de boekwaarde van de investeringen met een maatschappelijk nut is als volgt:

	Boek- waarde 31-12-'17	Investe- ringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Boek- waarde 31-12-'18
Damwanden		905.033	22.626		882.407
Steigers		419.044	8.381		410.663
Marboeien		25.934	3.013		22.921
Totaal		1.350.011	34.020		1.315.991

Nadere toelichting

Conform het BBV worden bovenstaande investeringen ingaande 2018 geactiveerd en afgeschreven.

Bij de begrotingswijziging 2018.01 is een investeringskrediet verleend voor:

Damwanden	600.000
Steigers	375.000
MarBoeien	25.000

Het afgesproken investeringskrediet in onze aanlegvoorzieningen van € 1.000.000 komt voort uit afspraken met het bestuur uit 2016. De gedachte was destijds dat we ieder jaar het deel van de jaarlijkse bijdragen, dat bestemd kon worden om de vervanging (herbouw) van voorzieningen te realiseren, tot € 1.000.000 zouden opplussen, tot het moment dat de hiertoe bestemde reserves uitgeput zouden raken.

Feit is dat wij zowel in 2016, als 2017, door allerlei omstandigheden niet toe zijn gekomen aan het realiseren van de beoogde investering van € 1.000.000 in de herbouw van damwanden en steigers. Dit had zowel voor- als nadelen. Het voordeel was dat elk jaar uitstel ons meer informatie opleverde over het wat, waar en hoe rondom de jaarlijkse opgave. Hoe langer we wachten met daadwerkelijk vervangen, hoe beter de onderliggende managementinformatie op orde is. Het nadeel van dit uitstellen is, dat sommige voorzieningen zo langzamerhand zo slecht worden, dat dit geen goed visitekaartje meer is. In theorie zouden zij ook een gevaar voor de gebruikers kunnen opleveren. Dit laatste is overigens niet aan de orde geweest. Veiligheid heeft voor ons de allerhoogste prioriteit. Marrekrite heeft vanouds een goed monitoringssysteem om dit te borgen.

In het begin van 2018 werden er opeens flinke stappen gezet in de ontwikkeling van onze zwartbetonnen damwanden. Wij waren tevreden over de gebouwde prototypes, waardoor we ineens konden opschalen, waar we eerder steeds de (her)bouw van damwanden moesten uitstellen. Het één en ander ging zo voortvarend dat we per saldo flink over de geraamde € 1.000.000 zijn heengegaan. De overschrijding betekent niet dat er veel onvoorziene kosten moesten worden gemaakt. Natuurlijk zijn die er wel geweest, het ene werk valt mee, het andere tegen. Belangrijk is dat we ons beseffen dat de overschrijding van € 354.000 het gevolg is van het feit dat we fors meer werken hebben kunnen doen, dan vooraf voorzien. Alle werken zijn drievoudig onderhands aanbesteed en er zijn scherpe prijzen afgegeven.

Vlottende activa

Vorraden

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

	Boek-waarde		Balans-waarde	Balans-waarde
	31-12-'18	Voor-ziening onin-baarheid	31-12-'18	31-12-'17
Vorderingen op openbare lichamen	919.981	-	919.981	962.617
Debiteuren algemeen	18.205	-	18.205	7.411
Overige vorderingen	-	-	-	5.305
Totaal	938.186	-	938.186	975.333

	boekwaarde per 31-12-2018	boekwaarde per 31-12-2017
Vorderingen op openbare lichamen		
Bijdrage Provincie Fryslân inzake Vuilwaterboot		30.000
Bijdrage Provincie Fryslân inzake project Fryslân bij de tijd en compleet		500.000
Terug te vorderen omzetbelasting uit BTW-compensatiefonds	690.021	417.231
Overige vorderingen op openbare lichamen	<u>229.960</u>	<u>15.386</u>
	919.981	962.617
Debiteuren		
Vordering op bedrijven en instellingen niet zijnde openbare lichamen	18.205	7.411
Overige vorderingen		
Renteopbrengsten	-	-
Overige vorderingen	<u>-</u>	<u>5.305</u>
	-	5.305
Totaal	938.186	975.333

Nadere toelichting voorziening

Een voorziening voor oninbaarheid wordt niet noodzakelijk geacht.

Liquide middelen

		boekwaarde per 31-12-2018	boekwaarde per 31-12-2017
Kas		47	2429
Rabobank rekening-courant	NL16 RABO 0335 4720 36	84.773	20.978
Rabobank bedrijfsbonusrekening	NL88 RABO 3461 4834 35		5.207
ING Zakelijke spaarrekening	NL23 INGB 0000 8895 81		1
ING vermogen spaarrekening	NL23 INGB 0000 8895 81		16.675
ING zakelijke rekening	NL23 INGB 0000 8895 81	12.216	39.673
BNG schatkistbankieren	21094	3.015.000	4.340.000
Totaal		3.112.036	4.424.963

Nadere toelichting

Berekening benutting drempelbedrag Schatkistbankieren:

Begrotingsbedrag verslagjaar	2.487.537
Drempelbedrag 0,75% van begrotingsbedrag	18.657
Minimaal drempelbedrag	250.000

	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
Buiten 's Rijks schatkist aangehouden	161.585	300.954	208.807	306.924
Ruimte onder het drempelbedrag	88.415	-50.954	41.193	-56.924

De Wet FIDO bepaalt sinds 2014 dat decentrale overheden een rekeningcourantverhouding dienen aan te houden met de Staat der Nederlanden. In het beginsel moeten alle overtollige liquide middelen in de schatkist worden aangehouden, tenzij deze middelen onder het drempelbedrag gerekend kunnen worden. De hoogte van het drempelbedrag hangt af van de omvang van de begroting. De drempel is gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal, indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. Indien het begrotingstotaal hoger is dan € 500 miljoen, is de drempel gelijk aan € 3,75 miljoen plus 0,2% van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat. De drempel is nooit lager dan € 250.000.

Overlopende activa

De overlopende activa bestaan uit:

	boekwaarde per 31-12-2018	boekwaarde per 31-12-2017
In boekjaar betaalde bedragen die betrekking hebben op volgend boekjaar	3.268	4.620
	<hr/> 3.268	<hr/> 4.620

Nadere toelichting:

Verzekeringspremies en andere diensten die in 2018 door leveranciers zijn vooruit gefactureerd, zijn als overlopende activa op de balans geboekt zodat de kosten in het juiste boekjaar worden opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit:

	boekwaarde per 31-12-2018	boekwaarde per 31-12-2017
Algemene reserve	297.462	297.462
Bestemmingsreserve	3.498.136	3.714.733
Resultaat voor bestemming	340.924	
	4.136.522	4.012.195

Het verloop van de bestemmingsreserves wordt in onderstaande overzicht per reserve weergegeven:

	Boek-waarde 31-12-'17	Toevoe- ging	Ontrek- king	Bestemming resultaat	Vermind- ering ter dekking van afsch- rijvingen	Boekwaarde 31-12-'18
Algemene reserve	297.461	-	-	-235.743	-	61.718
	297.461	-	-	-235.743	-	61.718
Onderhoudsfonds	2.143.835	-	81.598	475.768	-	2.538.005
Landrecreatiefonds	33.297	-	-	-4.256	-	29.041
Baggerfonds	1.230.729	-	35.000	144.417	-	1.340.146
Ontwikkelingsfonds	306.873	-	100.000	-39.263	-	167.610
Bestemmingsreserve	3.714.734	-	216.598	576.667	-	4.074.803
Totaal Eigenvermogen	4.012.195		216.598	340.924		4.136.521

Algemene Reserve

Dit betreft een dekkingsreserve die bedoeld is om onvoorziene tegenvallers op het gebied van de bedrijfsvoering op te vangen. Hierbij moet vooral worden gedacht aan het uitvallen van personeel.

Onderhoudsfonds

Het Onderhoudsfonds heeft ten doel om lasten voortvloeiend uit groot en klein onderhoud (herbouw en reparaties) aan de aanlegvoorzieningen te kunnen dragen.

Landrecreatiefonds

Het doel van het Landrecreatiefonds is om (onderhouds-)projecten en bijzondere initiatieven/ontwikkelingen op "land", die niet vallen binnen het structurele onderhoudsprogramma, te kunnen financieren.

Baggerfonds

Het Baggerfonds heeft ten doel om de ligplaatsen bereikbaar te houden. Eerder konden de deelnemers ook bijdragen uit het fonds ontvangen voor "eigen projecten". Dit is inmiddels al enige jaren niet meer aan de orde.

Ontwikkelingsfonds

Het doel van het Ontwikkelingsfonds is om Marrekrite in de gelegenheid te stellen actief mee te doen aan verschillende infrastructurele projecten op het gebied van de recreatie in Friesland. Ook innovaties worden in aanvang vaak uit deze reserve gefinancierd.

Vlottende Passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

	boekwaarde per 31-12-2018	boekwaarde per 31-12-2017
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	164.998	162.057
Overige schulden	76.806	50.702
	241.804	212.759

De specificatie van de post overige schulden is als volgt:

	boekwaarde per 31-12-2018	boekwaarde per 31-12-2017
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	13.806	13.552
	13.806	13.552
Overige schulden		
Onderhoud provincie Fryslân	50.000	15.000
Accountantskosten	13.000	17.000
Vuilverwijderingsbijdragen		5.150
	63.000	37.150
	76.806	50.702

Overlopende passiva

	boekwaarde per 31-12-2018	boekwaarde per 31-12-2017
Overige verplichtingen	13.776	
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.		-
De van een Europese en Nederlandse overheidslichaam ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.	1.124.728	1.308.187
	1.138.504	1.308.187

De in de Balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boekwaarde			Vrij- gevallen bedragen	Boekwaarde
	01-01-'18	Inkomsten	Uitgaven		31-12-'18
Project Vuilwaterboot & Huskes	235.875	30.000	278.041	12.166	0
Project eilanden Roospollen	120.000	180.000	504.432	204.432	0
Project Baggerwerk Gaastmeer	175.369	101.250	211.099		65.520
Project Tsjukemar		363.379			363.379
Project Routegebonden Zuid-Oost	42.582	1.652	34.366		9.868
Project Routenetwerk Fryslân bij de tijd	734.361	312.059	360.459		685.961
	1.308.187	988.340	1.388.397	216.598	1.124.728

Project Vuilwaterboot

In 2014 is voor de duur van – in eerste instantie - drie jaar gestart met het project Vuilwaterboot. Aangezien er door een aantal slimme maatregelen kon worden ingelopen op het beschikbare budget is besloten om dit project in 2017 en 2018 voort te zetten en daarmee 2 jaar te verlengen. Hierdoor is de Vuilwaterboot per saldo 5 seizoenen op het water ingezet als varende campagneboot. De boot voer van begin juni tot eind oktober op de Friese wateren en bezocht Marrekriteligplaatsen, maar ook drukke evenementen. De boot had een afzuiginstallatie aan boord waarmee vuilwatertanks van plezierboten terplekke leeggezogen konden worden. Deze service werd gratis aangeboden.

De eigenlijke bedoeling van het project was om watersporters op een positieve en laagdrempelige wijze te benaderen en met hen in gesprek te raken over de maatregelen die zij zelf kunnen treffen om het Friese zwemwater schoon te houden. Het project is via extra bijdragen aan Marrekrite volledig gefinancierd door de provincie Fryslân. Tevens stelde de provincie de boot ter beschikking.

In 2016 is niet alleen de verlenging van het project (door de provincie) goedgekeurd, tevens is besloten om de middelen, die resteerden uit provinciale subsidiepot bestemd voor de bouw van afzuiginstallaties in jachthavens, aan Marrekrite te verstrekken (€ 418.000). Hiermee konden wij aan de slag met de ontwikkeling van een drietal drijvende zuiveringsstations (Hûskes). Het verschil met de Vuilwaterboot is dat de Hûskes onbemand zijn en gedurende het seizoen op vaste locaties liggen afgemeerd. Was de Vuilwaterboot vooral een campagneboot en slechts in ondergeschikte zin een "voorziening", de Hûskes zijn puur en alleen voorzieningen om vuilwater te kunnen afpompen en te recyclen. In plaats van de Vuilwaterboot die bij de watersporter langskomt, hebben we eind 2018 zodoende een drietal Hûskes op het water liggen, waar de watersporter zonder verdere hulp zelf zijn vuilwater kan afpompen. In 2018 zijn de Hûskes bovendien voorzien van toiletten. Het mooie (en ook kwetsbare) aan de Hûskes is dat het afgepompte vuilwater via allerlei biologisch filtratietechnieken als schoonwater terplekke weer op het oppervlaktewater wordt geloosd. De gehele installatie is volledig autarkisch, zij voorziet via zonnecellen in haar eigen stroomvoorziening. Fryslân heeft naar onze informatie hiermee een wereldprimeur te pakken.

Het probleem van alle innovaties is een reële inschatting van de te maken kosten. Per saldo zijn we iets meer dan € 12.000 over de limiet heengegaan, op de totale projectkosten is dit slechts 2 à 3 %. Via een voorstel aan het bestuur moet voor 2019 - en de jaren hierna - worden afgesproken hoe we aan de benodigde middelen komen om het project Hûskes draaiende te houden. De Vuilwaterboot is na een eerdere verlenging nu definitief gestopt. Daarmee is dit deel van ons mooie project afgerond.

Project herbouw eilanden Roospôllen

De oorspronkelijke plannen om, behalve Trijntjepôle, nog 3 verdwenen eilandjes (Roospôllen) aan de noordoever van de Snitsermar te herstellen, stamt al uit 2015. Door allerlei oorzaken, waaronder de eerder genoemde kwestie dat nog niet kon worden beschikt over een optimaal prototype van de zwartbetonnen damwanden, is het werkelijk bouwen van de 3 Roospôllen diverse jaren uitgesteld. In 2018 konden de eilandjes eindelijk worden gebouwd en konden de hiertoe gereserveerde middelen, waaronder een extra bijdrage van de provincie, worden aangewend.

Marrekrite is dankbaar en trots dat de watersport er per 2019 weer een paar prachtige eilandjes bij heeft om aan af te meren. Alle eilandjes zijn voorzien van op- en uitstaplekken voor kanoërs. Er is werk met werk gemaakt door ondieptes in de omgeving uit te baggeren, waarbij het gewonnen zandige materiaal voor de bouw van de eilanden is gebruikt.

Project Aldegeaster Brekken

De provincie heeft Marrekrite gevraagd om de aanleg van 2 verdwenen eilanden op de Aldegaaster Brekken van haar over te nemen. Hier is € 200.000 voor beschikbaar gesteld. De eventueel resterende middelen moesten worden gereserveerd voor een grootschalig baggerproject in de omgeving, het project "Baggerwerkzaamheden Aldegaaster Brekken".

Project Baggerwerkzaamheden Gaastmeer

In het project Baggerwerkzaamheden Aldergaaster Brekken werkten provincie, Wetterskip Fryslân en Marrekrite nauw samen om een aantal baggerproblemen in het gebied rondom Aldegaaster Brekken op te lossen. Het werk is in 2018 uitgevoerd. De hiertoe bestemde en gereserveerde middelen omvatten een eenmalige bijdrage van de provincie, het restant van de middelen dat vrijvalt na de bouw van 2 eilanden in het gebied (zie hierboven), alsmede een bijdrage van Wetterskip Fryslân.

Project Routegebonden Recreatie Zuidoost

In 2014 is door zowel provincie Fryslân als de gemeenten Smallingerland, Weststellingwerf, Opsterland, Heerenveen en Ooststellingwerf een bijdrage voor dit project ontvangen. De totale kosten voor het project zijn begroot op € 399.985.

Per eind 2017 was € 42.582 nog niet besteed. In 2018 zijn de laatste werkzaamheden voor het project uitgevoerd, waaronder de plaatsing van de laatste infopanelen, het digitaliseren van de netwerken en het ontwikkelen van de fiets- en wandelkaart Zuidoost Fryslân.

Bij de start van het project was afgesproken dat een eventueel restsaldo terug zou vloeien naar de provincie en gemeenten. Met de provincie is het project in 2018 financieel afgerekend en de gemeenten hadden hun bijdrage bij de start van het project voldaan. Bij de afronding van het project is met de betreffende gemeenten afgesproken, dat hun restsaldo verrekend wordt met hun bijdrage in het project *Routenetwerken bij de tijd & compleet*. Voor Opsterland, Smallingerland en Heerenveen is dit reeds verwerkt, waardoor het eindsaldo van het project Routegebonden Recreatie Zuidoost € 9.868 bedraagt. Dit restsaldo vloeit naar het Landrecreatiefonds. In 2019 wordt dit middels een begrotingswijziging toegevoegd aan het project *Routenetwerken bij de tijd & compleet*, zodat het verrekend kan worden met de bijdragen van Weststellingwerf en Ooststellingwerf aan dit laatste project.

Routenetwerken bij de tijd & compleet

Op 3 mei 2016 is door provincie Fryslân ingestemd met het project 'Routenetwerk Fryslân bij de tijd & compleet'. Het project is bedoeld om het gehele Friese fiets- en wandelknooppuntennetwerk op te waarderen. De provinciale bijdrage voor het project bedraagt € 1.000.000, waarbij het volgende kasritme wordt gehanteerd: 2016: € 250.000; 2017: € 500.000 en 2019: € 250.000. De gemeenten dragen bij aan het project door de kosten van de nieuwe fietswensen voor hun rekening te nemen. De provincie heeft Marrekrite aanvullend opdracht gegeven de vervanging van het fietsknooppuntennetwerk in de gemeente Ooststellingwerf eveneens te coördineren (deze gemeente is formeel geen deelnemer in de GR Marrekrite). De provincie Fryslân en de gemeente Ooststellingwerf hebben hiervoor beide een bijdrage van € 29.000 beschikbaar gesteld. Voor de uitvoering hiervan wordt nauw samengewerkt met Recreatieschap Drenthe, waar Ooststellingwerf bij aangesloten is.

2017 en een deel van 2018 hebben in het teken gestaan van de voorbereiding van de vernieuwing van het fietsnetwerk en het compleet maken van het wandelnetwerk. In het najaar van 2018 is gestart met de daadwerkelijke vervanging van het fietsknooppuntennetwerk.

Voor het wandelnetwerk zijn de voorbereidingen gaande. In 2019 wordt ook hier gestart met het plaatsen van de benodigde bebording. De grootste uitgaven aan het project volgen daarom in 2019.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE LANGLOPENDE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN EN RECHTEN

Huur kantoorruimte

Marrekrite huurt voor het uitvoeren van de bedrijfsvoering een pand aan de Emmakade 87A te Leeuwarden. De huur voor de Emmakade 87A bedraagt € 1.089,38 per maand. De overeenkomst loopt voor bepaalde tijd (tot en met 31 december 2019). Wijziging van de huurprijs vindt plaats op basis van de wijziging van het maandprijsindexcijfer volgens de consumentenprijsindex (CPI) reeks alle huishoudens (2000=100), gepubliceerd door het CBS.

Huur boxruimte

Marrekrite huurt voor de opslag van materiaal 2 boxen aan de Ouddeelstraat 6 te Leeuwarden. De maandelijkse huur voor de boxen bedraagt € 632,-. De huurovereenkomst loopt voor bepaalde tijd (tot en met 31 december 2019).

Leasecontracten

Type	Leasebedrag p/jaar	ingangsdatum	einddatum
1 Volkswagen caddy 1.4tgi	5.427	11-07-2018	11-07-2022
2 Volkswagen caddy 1.4tgi	5.427	11-07-2018	11-07-2022
3 Volkswagen caddy 1.4tgi	5.427	11-07-2018	11-07-2022

Voorwaardelijke verplichtingen

In het kader van het Onderhoudsfonds, Baggerfonds en het Ontwikkelingsfonds zijn tot en met 2018 geen voorwaardelijke verplichtingen aangegaan.

Baggerfonds

Aangesloten deelnemers konden tot 31 december 2017 een beroep doen op een bijdrage uit het Baggerfonds, mist deze projecten zouden bijdragen aan de recreatieve mogelijkheden. Per 2018 is een nieuwe regeling van kracht en worden alle middelen ingezet om Marrekriteplekken bereikbaar te houden.

6

Toelichting op de programmarekening 2018

Programma 1: Bedrijfsvoering

Het programma Bedrijfsvoering dient ter uitvoering van primaire processen effectief en draagt als zodanig bij aan een flexibele samenwerking met de deelnemers. Het programma Bedrijfsvoering omvat onder andere de kosten voor personeel, secretariaats- en kantoorkosten, PR & Communicatie en ICT. Daarnaast worden ook zaken als de eventuele aankoop van grond, de waterschapslasten en de ruilverkavelingsrente verantwoord onder het programma Bedrijfsvoering.

	Realisatie begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar voor wijzigingen	Realisatie vorig begrotings-
Baten	461.741	449.605	453.105	450.587
Lasten	-697.484	-637.103	-544.753	-511.399
Saldo	-235.743	-187.498	-91.648	-60.812
Onvoorzien	-	-	-	-
Resultaat voor bestemming	-235.743	-187.498	-91.648	-60.812
Toevoeging/onttrekking aan reserves	235.743	187.498	91.648	60.812
Resultaat na bestemming	-	-	-	-

Bedrijfsvoering	Begroting	Rekening	Voordeel	Nadeel
Inkomsten				
Bijdragen:	428.105	428.166	61	
Overige opbrengsten	25.000	37.456	12.456	
Financiële baten en lasten	-3.500	-3.808		308
Uitgaven				
Personeelskosten	505.613	568.175		62.562
Reis- en verblijfskosten (personeel)	21.640	23.022		1.382
Secretariaats- en kantoorkosten	87.600	93.749		6.149
PR & Communicatie	20.000	10.572	9.428	
Waterschapslasten/ruilverkavelingsrente	2.250	2.040	210	
Totaal	-187.498	-235.743	22.155	70.400

De afwijking op dit programma is per saldo € 48.245 nadelig. Het negatieve resultaat wordt onttrokken aan de Algemene Reserve.

Belangrijkste verschillen tussen begroting en realisatie in 2018

Een tweetal posten vraagt om een nadere toelichting. Ten eerste waren de personeelskosten over 2018 flink hoger dan begroot (€ 63.562). Dit is het directe gevolg van het overlijden van een collega en het vertrek van een andere collega. Niet alleen moesten in relatie hiertoe meerkosten worden gemaakt, tevens moesten tijdelijke krachten worden ingehuurd om de bedrijfsvoering te borgen.

Ook de post Overige Opbrengsten week flink af van wat wij hadden begroot, ditmaal overigens in positieve zin. Marrekrite kon vanuit de geldelijke regeling Swette De Burd een financiële vergoeding incasseren. Ook kon een maaiboot worden verkocht. Daarnaast was er een meevaller op de post PR & Communicatie omdat er niet hoefde te worden geïnvesteerd in een nieuwe watersport-app.

Programma 2: Waterrecreatie

Het programma Waterrecreatie dekt de kosten die samenhangen met het in stand houden van onze aanlegvoorzieningen. Dit betreft onder andere de kosten voor planmatig onderhoud (herbouw), dagelijks onderhoud (reparaties), groenbeheer en de inzameling van recreatie-afval.

	Realisatie begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar voor wijzigingen	Realisatie vorig begrotings- jaar
Baten	930.877	714.087	714.087	729.280
Lasten	-618.957	-401.500	-1.361.500	-1.287.067
Saldo	311.920	312.587	-647.413	-557.787
Onvoorzien	-	-	-	-
Resultaat voor bestemming	311.920	312.587	-647.413	-557.787
Toevoeging/onttrekking aan reserves	-311.920	-312.587	647.413	557.787
Resultaat na bestemming	-	-	-	-

Waterrecreatie	Begroting	Rekening	Voordeel	Nadeel
Inkomsten				
Bijdragen diverse projecten	714.087	714.086		1
Pachtterreinen		193	193	
Uitgaven				
Dagelijks Onderhoud	184.000	184.270		270
Groenbeheer en onderhoud + grondwerk	156.000	167.507		11.507
Recreatieafvalverzameling	37.500	31.746	5.754	
Exploitatie Vuilwaterschip	19.000	17.416	1.584	
Brug- en sluisbediening	5.000	1.420	3.580	
	312.587	311.920	11.111	11.778

Het positieve resultaat wordt toegevoegd aan het Onderhoudsfonds.

Belangrijkste verschillen tussen begroting en realisatie in 2018

Op de post Groenbeheer is een overschrijding van € 11.507 te zien. Met het overgaan van het gehele groenbeheer (maaien, snoeien, e.d) van Empatec naar Marrekrite, moesten er allerlei middelen, machines en gereedschappen worden aangeschaft, die eerder door Empatec verstrekt werden en aan Marrekrite werden doorberekend via de afgesproken maandvergoeding. Bij het opstellen van de begroting werd ervan uitgegaan dat dit binnen de reguliere budgetten zou kunnen plaatsvinden, maar dat blijkt achteraf een te optimistische kijk op de zaak. Ter relativering staat hier tegenover dat het in 2018 ging om een transitiejaar. Er is geen reden om aan te nemen dat er in de toekomst op deze post structurele verhogingen van de budgetten nodig zijn.

Programma 3: Landrecreatie

Binnen het programma Landrecreatie worden de kosten gedekt voor beheer en onderhoud van knooppuntnetwerken voor fietsen en wandelen in de provincie Fryslân (bebording) en het aanpassen, actualiseren en uitbreiden van deze netwerken. Ook het beheer en onderhoud van de Toeristische Overstappunten (TOP-zuilen) behoort tot de taken.

Voor het onderhoud is een contract afgesloten met Folkersma Routing & Sign, waarbij de kosten één op één worden doorbelast aan de deelnemers.

	Realisatie begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar voor wijzigingen	Realisatie vorig begrotings- jaar
Baten	75.178	111.897	361.897	127.768
Lasten	-79.434	-111.897	-361.897	-132.596
Saldo	-4.256	-	-	-4.828
Onvoorzien	-	-	-	-
Resultaat voor bestemming	-4.256	-	-	-4.828
Toevoeging/onttrekking aan reserves	4.256	-	-	4.828
Resultaat na bestemming	-	-	-	-

Landrecreatie	Begroting	Rekening	Voordeel	Nadeel
Inkomsten				
Bijdragen	1.897	1.897	0	
Bijdragen knooppuntennetwerk	110.000	73.281		36.719
Uitgaven				
Kosten landrecreatie	1.897		1.897	
Onderhoud fiets-en wandelknooppunten	110.000	79.434	30.566	
	0	-4.256	32.463	36.719

Het negatieve resultaat (€ 4.256) wordt onttrokken aan het Landrecreatiefonds.

Belangrijkste verschillen tussen begroting en realisatie in 2018

De afwijking op dit programma is per saldo € 4.256 nadelig. In principe behoort het saldo op dit programma nul te zijn. Echter door een aantal foutieve boekingen (in 2018 ontdekte, dubbel geboekte inkomsten) moest er worden gecorrigeerd en is het negatieve saldo € 4.256.

Programma 4: Baggeren

Onder het programma Baggeren vallen de baggerwerken die door derden worden uitgevoerd voor Marrekrite.

	Realisatie begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar voor wijzigingen	Realisatie vorig begrotings- jaar
Baten	144.417	144.417	144.417	144.417
Lasten	-	-211.099	-144.417	-20.115
Saldo	144.417	-66.682	-	124.302
Onvoorzien	-	-	-	-
Resultaat voor bestemming	144.417	-66.682	-	124.302
Toevoeging/onttrekking aan reserves	-144.417	66.682	-	-124.302
Resultaat na bestemming	-	-	-	-

Baggeren	Begroting	Rekening	Voordeel	Nadeel
Inkomsten				
Bijdragen	144.417	144.417		
Uitgaven				
Baggerwerk	211.099		211.099	
	-66.682	144.417	211.099	0

Het positieve resultaat valt ten gunste aan het Baggerfonds.

Belangrijkste verschillen tussen begroting en realisatie in 2018

Alle baggerwerkzaamheden uitgevoerd in 2018 (totaal bedrag € 211.099) zijn volledig ten laste gekomen van het project Baggerwerk Gaastmeer in plaats van het Baggerfonds, wat begroot was.

Programma 5: Ontwikkelingen

	Realisatie begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar voor wijzigingen	Realisatie vorig begrotings- jaar
Baten	18.713	16.889	12.089	12.644
Lasten	-57.976	-60.470	-60.470	-82.041
Saldo	-39.263	-43.581	-48.381	-69.397
Onvoorzien	-	-	-	-
Resultaat voor bestemming	-39.263	-43.581	-48.381	-69.397
Toevoeging/onttrekking aan reserves	39.263	43.581	48.381	69.397
Resultaat na bestemming	-	-	-	-

Ontwikkelingen (Water&Land)	Begroting	Rekening	Voordeel	Nadeel
Inkomsten				
Bijdragen	16.889	18.713	1.824	
Uitgaven				
Ontwikkelingen waterrecreatie	39.750	36.894	2.856	
Ontwikkelingen landrecreatie	2.500	1.926	574	
Pilot-project de Marboei	7.500	8.255		755
Onderzoek gebruik ligplaatsen	10.720	10.900		180
	-43.581	-39.263	5.254	935

De totale afwijking op dit programma is per saldo € 4.319 voordelig. Per deelpost zijn de afwijkingen tussen de begroting en de rekening beperkt. Het positieve resultaat wordt toegevoegd aan het Ontwikkelingsfonds.

Programma 6: Wimpels, Donateurs & Vrijwilligers

Onder dit programma vallen de bijdragen van de donateurs, de kosten voor vrijwilligers en de kosten en de opbrengsten van de wimpelverkoop.

	Realisatie begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar	Raming begrotings- jaar voor wijzigingen	Realisatie vorig begrotings- jaar
Baten	173.640	173.000	170.000	182.773
Lasten	-9.792	-14.500	-14.500	-12.263
Saldo	163.848	158.500	155.500	170.510
Onvoorzien	-	-	-	-
Resultaat voor bestemming	163.848	158.500	155.500	170.510
Toevoeging/onttrekking aan reserves	-163.848	-158.500	-155.500	-170.510
Resultaat na bestemming	-	-	-	-

Wimpels, donaties & vrijwilligers	Begroting	Rekening	Voordeel	Nadeel
Inkomsten				
Wimpelactie	165.000	164.807		193
Donaties	8.000	8.833	833	
Uitgaven				
Wimpelactie & vrijwilligers	14.500	9.792	4.708	
	158.500	163.848	5.541	193

De afwijking op dit programma is per saldo € 5.348 voordelig. De verschillen tussen begroting en realisatie zijn beperkt. Vooral de kosten van de wimpelactie vielen lager uit dan begroot. Het positieve resultaat kan worden toegevoegd aan het Onderhoudsfonds.

We zien, conform onze ramingen, dat de wimpelopbrengst de laatste jaren licht blijft dalen. Dit ondanks het feit dat de zomer van 2018 qua weer en qua activiteiten de boeken ingaat als één van de beste in vele jaren. Dat we juist in een dergelijk jaar opnieuw een lichte afname van de wimpelopbrengst zien, staft ons idee dat dit samenhangt met de veranderingen die binnen de watersport gaande zijn. Het aantal "pure watersporters" - recreanten die ieder vrij moment met de eigen boot op het Friese water te vinden zijn - neemt af. Voor het aantal overnachtingen op ligplaatsen van Marrekrite geldt dat bijgevolg ook. Er komen steeds meer huurders en dagrecreanten voor in de plaats. Wij beraden ons hoe we tegen deze stroming in toch de wimpelverkoop op peil kunnen houden. Met name in het maken van betere afspraken met de verhuurders van boten, denken we nog een flinke slag te kunnen slaan.

7

Wet normering topfunctionarissen

WET NORMERING TOPFUNCTIONARISSEN

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende, op het Recreatieschap Marrekrite van toepassing zijnde, regelgeving: het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2018 voor Recreatieschap Marrekrite bedraagt € 189.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Topfunctionarissen

Onderstaande persoon valt onder de definitie van topfunctionaris. Het salaris van de directeur ligt significant beneden onder de norm van het WNT, maar moet volgens de wet gerapporteerd worden.

	2018	2017
<i>bedragen x € 1</i>	<i>Lourens Touwen</i>	<i>Lourens Touwen</i>
Functie(s)	Directeur	Directeur
Duur dienstverband in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,8889	0,8889
Gewezen topfunctionaris? (Fictieve) dienstbetrekking?	Nee	Nee
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	Nee	Nee
Bezoldiging		
Beloning	€ 64.952	€ 64.473
Belastbare onkostenvergoedingen	-	€ 538
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 12.088	€ 10.828
Totaal bezoldiging	€ 77.040	€ 75.839
Toepasselijk WNT-maximum[1]	€ 168.002	€ 160.891
Motivering indien overschrijding: zie	n.v.t.	n.v.t.

Dagelijks bestuur	
Deelnemer	Naam
Provincie Fryslân	dhr. K. Kielstra
Gemeente Súdwest Fryslân	dhr. M. de Man
Gemeente Kollumerland c.a.	dhr. J. Boerema
Gemeente Waadhoeke	mevr. C. de Pee
Gemeente Opsterland	dhr. R. Jonkman
Gemeente De Fryske Marren	dhr. F. Veltman
Marrekrite	dhr. Touwen (directeur)

Algemeen bestuur	
Deelnemer	Naam
Provincie Fryslân	dhr. K. Kielstra
Gemeente Achtkarspelen	mevr. M. Jonker
Gemeente Dantumadiel	mevr. R. Kempenaar
Gemeente Dongeradeel	dhr. P. Braaksma
Gemeente Ferwerderadiel	dhr. W. van den Berg
Gemeente Waadhoeke	mevr. C. de Pee
Gemeente De Fryske Marren	dhr. F. Veltman
Gemeente Harlingen	dhr. P. Schoute
Gemeente Heerenveen	dhr. H. Broekhuizen
Gemeente Kollumerland c.a.	dhr. J. Boerema
Gemeente Leeuwarden	dhr. H. van Gelder
Gemeente Opsterland	dhr. R. Jonkman
Gemeente Smallingerland	dhr. E. ter Keurs
Gemeente Súdwest Fryslân	dhr. M. de Man
Gemeente Tytsjerksteradiel	mevr. G. Hoekstra
Gemeente Weststellingwerf	dhr. R.T. Hoen

bedragen x € 1	
Functie(s)	AB- en of DB Lid
Duur dienstverband in 2018	n.v.t.
Omvang dienstverband (in fte)	n.v.t.
Gewezen topfunctionaris?	n.v.t.
(Fictieve) dienstbetrekking?	n.v.t.
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	n.v.t.
Bezoldiging	
Beloning	€ 0
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0
Totaal bezoldiging	€ 0
Toepasselijk WNT-maximum[1]	n.v.t.
Motivering indien overschrijding: zie	n.v.t.

[1]   waarbij: x = voor instelling geldend WNT-bezoldigingsmaximum, a = deeltijdfactor (maximaal 1,0 fte) en b = functieduur in kalenderdagen

8

Programmarekening over begrotingsjaar en begrotingsrechtmatigheden 2018

Wat heeft het gekost?

	Raming begrotingsjaar voor wijziging			Raming begrotingsjaar na wijziging		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma						
Bedrijfsvoering	453.105	-544.753	-91.648	449.605	-637.103	-187.498
Waterrecreatie	714.087	-1.361.500	-647.413	714.087	-401.500	312.587
Landrecreatie	361.897	-361.897	-	111.897	-111.897	-
Baggeren	144.417	-144.417	-	144.417	-211.099	-66.682
Ontwikkelingen	12.089	-60.470	-48.381	16.889	-60.470	-43.581
Wimpels, donaties & vrijwilligers	170.000	-14.500	155.500	173.000	-14.500	158.500
Subtotaal	1.855.595	-2.487.537	-631.942	1.609.895	-1.436.569	173.326
Algemene dekkingsmiddelen						
Saldo compensabele BTW en uitkering	336.620	-336.620	-	-	-	-
Subtotaal	336.620	-336.620	-	-	-	-
Resultaat vóór bestemming	2.192.215	-2.824.157	-631.942	1.609.895	-1.436.569	173.326
Toevoeging/onttrekking aan reserves	Saldo reserves	Resultaat- bestemming	Saldo*	Saldo reserves	Resultaat- bestemming	Saldo*
Algemene reserve	148.945	-91.648	57.297	297.461	-187.498	109.963
Onderhoudsfonds**	1.514.422	-491.913	1.022.509	2.062.237	471.087	2.533.324
Landrecreatiefonds	1.054.240	-	1.054.240	33.297	-	33.297
Baggerfonds	273.542	-	273.542	1.195.729	-66.682	1.129.047
Ontwikkelingsfonds	34.262	-48.381	-14.119	206.873	-43.581	163.292
Subtotaal	3.025.411	-631.942	2.393.469	3.795.597	173.326	3.968.923
Resultaat ná bestemming			-			-

Realisatie begrotingsjaar			Realisatie vorig begrotingsjaar		
Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
461.741	-697.484	-235.743	450.587	-511.399	-60.812
930.877	-618.957	311.920	729.280	-1.287.067	-557.787
75.178	-79.434	-4.256	127.768	-132.596	-4.828
144.417	-	144.417	144.417	-20.115	124.302
18.713	-57.976	-39.263	12.644	-82.041	-69.397
173.640	-9.792	163.848	182.773	-12.263	170.510
1.804.566	-1.463.642	340.924	1.647.469	-2.045.481	-398.012
		-	417.231	-417.231	-
-	-	-	417.231	-417.231	-
1.804.566	-1.463.642	340.924	2.064.700	-2.462.712	-398.012
Saldo reserves	Resultaat-bestemming	Saldo*	Saldo reserves	Resultaat-bestemming	Saldo*
297.461	-235.743	61.718	358.273	-60.812	297.461
2.062.237	475.768	2.538.005	2.531.112	-387.277	2.143.835
33.297	-4.256	29.041	38.125	-4.828	33.297
1.195.729	144.417	1.340.146	1.106.427	124.302	1.230.729
206.873	-39.263	167.610	376.270	-69.397	306.873
3.795.597	340.924	4.136.521	4.410.207	-398.012	4.012.195
		-			

Analyse begrotingsrechtmatigheid

Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen tenminste de volgende "soorten" begrotingsafwijkingen worden onderkend:	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel
--	---	--

Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, - verordening) was gedefinieerd.

Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd.

Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.

Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.

Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.

Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar.

Wel zal de gemeente er voor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar.

- geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar

- geconstateerd na verantwoordingsjaar

Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investerings) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren.

- jaar van investeren

- afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren

9

Controleverklaring 2018

Aan het Algemeen Bestuur van de
Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap voor het Friesche Waterland 'De Marrekrite'

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap voor het Friesche Waterland 'De Marrekrite' (hierna: 'Marrekrite') te Leeuwarden gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel het vermogen van Marrekrite per 31 december 2018 als van de baten en lasten over 2018 in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder de verordeningen van Marrekrite.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de winst- en verliesrekening over 2018;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen en
4. verantwoording in het kader van de Wet Normering Topinkomens (WNT), als zelfstandig paragraaf onderdeel uitmakend van de jaarverslag van Marrekrite.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol WNT. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Marrekrite zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Bentacera Registeraccountants B.V.
Lavendelheide 17
8211 JG

T (088) 321 08 60
drachten@bentacera.nl
IR&N- NI 2724200157957667

KvK-nummer:
01100531
Rbu-nummer

Onze vestigingen:
Bolsward
Dokkum
Heerlveen
Leeuwarden

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 14.500. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstoleranties bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten, inclusief toevoegingen aan reserves. De materialiteit is gebaseerd op het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan hen tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 500 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- de programmaverantwoording en
- de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. In dit kader is het dagelijks bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de gemeenschappelijke regeling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het dagelijks bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het dagelijks bestuur het voornemen heeft om de gemeenschappelijke regeling te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften, de onafhankelijkheidseisen, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Drachten, 12 april 2019

Bentacera Registeraccountants B.V.
was getekend

T.A. Schurer RA

Accountantsverslag 2018 Recreatieschap voor het Eriesche Waterland 'De Marrekrite'

Drachten, 12 april 2019

bentacera
wij maken tijd

+

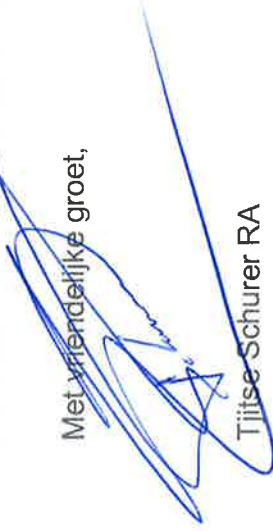
ba
bentacera

Aan het algemeen en dagelijks bestuur van Recreatieschap de Marrekrite,

Voor u ligt ons accountantsverslag met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2018 van Recreatieschap voor het Friesche Waterland 'De Marrekrite' (hierna: Marrekrite). Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging van 26 november 2018.

Ons accountantsverslag bestaat uit 5 hoofdstukken. In het eerste hoofdstuk gaan wij in op de controleverklaring, verantwoordelijkheden en reikwijdte van onze controle. Hoofdstuk 2 behandelt de jaarrekening en onze risicoanalyse. Hier lichten wij de belangrijkste aandachtspunten en de uitkomsten van onze werkzaamheden omtrent de jaarrekening 2018 toe. De werkzaamheden zijn gebaseerd op onze risicoanalyse welke voortgaand aan de controle is opgesteld. In hoofdstuk 3 geven wij een update over onze belangrijkste bevindingen van de interne beheersing. Onze beoordeling of uw jaarrekening voldoet aan de geldende verslaggevingsvereisten en eventuele wijzigingen en/of verbeteringen die op uw jaarrekening 2018 van toepassing zijn, worden nader toegelicht in hoofdstuk 4. In het laatste hoofdstuk worden overige bevindingen en relevante zaken behandeld. Tot slot geven wij inzicht in onze urenbesteding ten aanzien van de jaarrekeningcontrole 2018.

Met vriendelijke groet,

Tjitse Schurer RA

Inleiding

bentacera
wij maken tijd

INHOUDSOPGAVE

1. Uw jaarrekening geeft een getrouw en rechtmatig beeld!
  1. Controleverklaring
  2. Verantwoordelijkheden & Reikwijdte
  3. Materialiteit
  4. Overzicht van de controleverschillen
  5. Communicatie over de uitkomsten van de controle
2. De jaarrekening
  1. Bevindingen uitkomsten jaarrekeningcontrole
3. Uitkomsten van de interne beheersing
  1. Algeheel beeld van uw interne organisatie
  2. Interne controles
  3. Wij hebben uw IT-omgeving beoordeeld
4. Verslaggevingsaspecten & ontwikkelingen
  1. Voldoen aan BBV
  2. Wet Normering Topinkomens
5. Overige bevindingen en relevante zaken
  1. Geen aanwijzingen van fraude
  2. Onafhankelijkheid van het controleteam
  3. Samenwerking
  4. Onze urenbesteding ten aanzien van de controle

Inhoud

bentacera
wij maken tijd

**Uw jaarrekening geeft
een getrouw en rechtmatig beeld!**

bentacera
wij maken tijd

1.1. Controleverklaring

Wij hebben onze controle afgerond en hebben geen ongecorrigeerde controleverschillen geconstateerd of andere materiële onzekerheden die een aanpassing zouden behoeven van onze controleverklaring.

Dit heeft geresulteerd in het afgeven van een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening van De Marrekrite over het boekjaar 2018 met dagtekening 12 april 2019.

1.2. Verantwoordelijkheden en reikwijdte van de controleverklaring

Het dagelijks bestuur van Marrekrite is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening 2018 en voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude en fouten.

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening 2018 van Marrekrite. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, overeenkomstig het bepaalde in artikel 217 lid 2 van de Provinciewet en het besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO).

Bij het maken van deze risico-inschattingen hebben wij de interne beheersing in aanmerking genomen die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe en rechtmatige beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van uw organisatie. Onze controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die door de directeur gemaakt zijn en een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

1.3. Materialiteit

Onze controle houdt in dat wij niet alle transacties controleren. Op hetgeen is aangegeven in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (hierna: BADO) bedraagt de goedkeuringstolerantie ten aanzien van fouten in de jaarrekening 1% van de omvangbasis. Ten aanzien van onzekerheden in de controle bedraagt de goedkeuringstolerantie 3% van de omvangbasis. Dit is in overeenstemming met het controleprotocol van Marrekrite.

De consequenties van overschrijding van de toleranties laat zich in het volgende schema vertalen:

Goedkeurings-tolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% omvangbasis)	≤1%	> 1% < 3%	-	≥3%
Onzekerheden in de controle (% omvangbasis)	≤3%	> 3% < 10%	≥10%	-

Wij vinden dat de in dit controleprotocol opgenomen uitgangspunten en goedkeuringstoleranties een goede basis zijn voor het berekenen van de materialiteit van de Marrekrite.

Bovenstaande betekent dat wij voor de Marrekrite de volgende materialiteit in acht hebben genomen:

- ✓ Materialiteit fouten: € 14.500
- ✓ Materialiteit onzekerheden: € 43.500

Naast het hanteren van een kwantitatieve materialiteit, beoordelen wij gedurende het gehele controleproces of wij tijdens de uitvoering van onze werkzaamheden signalen ontvangen of omstandigheden constateren die – ondanks dat deze in euro's van geringe omvang zijn – een mogelijke indicatie voor fraude of het niet-naleven van relevante wet- en regelgeving zijn.

Materialiteit kan hierbij worden gedefinieerd als het bedrag waarop de gebruikers van de jaarrekening hun oordeel zouden kunnen aanpassen, mocht een dergelijke afwijking niet zijn gecorrigeerd in de jaarrekening.

1.4. Overzicht van de controleverschillen

Er resten geen niet-gecorrigeerde afwijkingen in de jaarrekening 2018 van Marrekrite.

Bevinding	Soort	Bedrag (€)	Effect res. (€)
Totaal onjuistheden (fouten)	Getrouwheid	0	0
Totaal onjuistheden (fouten)	Recht- matigheid	0	0
Totaal onjuistheden (onzekerheden)	Getrouw- en rechtmatigheid	0	0
Materialiteit fouten (1% van de totale lasten)		14.500	14.500
Materialiteit onzekerheden (3% van de totale lasten)		43.500	43.500

Ter nadere toelichting op bovenstaand overzicht wordt opgemerkt dat eventuele getrouwheidstekortkomingen eveneens een tekortkoming voor wat betreft de rechtmatigheid betekent, maar andersom hoeft dit niet het geval te zijn.

Vanuit de jaarrekeningcontrole zijn geen controleverschillen naar voren gekomen. Wij hebben een bevinding gedaan inzake de rechtmatigheid met betrekking tot schatstbankieren. Voor het tweede en vierde kwartaal 2018 heeft Marrekrite niet voldaan aan de verplichting om maximaal € 250.000 buiten de schatkist te houden. Dit betreft echter een formele rechtmatigheidstekortkoming en niet een financiële tekortkoming.

1.5. Communicatie over de uitkomsten van de controle

Gedurende de uitvoering van onze controlewerkzaamheden hebben wij regelmatig onze bevindingen met medewerkers van uw organisatie gecommuniceerd.

De jaarrekening

bentacera
wij maken tijd

2.1. Bevindingen uitkomsten jaarrekeningcontrole

2.1.1 Uitkomsten getrouwheid

De uitkomsten omtrent de getrouwheid komen reeds naar voren in hoofdstuk 1.4., de aanpassingen zijn verwerkt in de definitieve jaarrekening.

2.1.2 Uitkomsten rechtmatigheid

Hieronder zijn de belangrijkste punten naar aanleiding van de door ons uitgevoerde rechtmatigheidscontrole opgenomen:

Aanbestedingen:

Ten aanzien van inkoop en aanbestedingen zijn op basis van het doornemen van de crediteuren geen onrechtmatigheden vastgesteld.

Schatkistbankieren:

Ten aanzien van het schatkistbankieren hebben wij vastgesteld dat de voor Marrekrite geldende maximum drempel van € 250.000 gedurende het tweede en vierde kwartaal van 2018 is overschreden.

Uitgaven:

Op basis van de door ons uitgevoerde steekproef op de uitgaven, hebben wij vastgesteld dat de kosten rechtmatig zijn verantwoord in de financiële administratie. Alle facturen met een factuurbedrag van meer

dan € 25.000, dienen zowel door de directeur als de voorzitter van het DB te worden geautoriseerd. Wij hebben hier geen onjuistheden geconstateerd, maar vragen, aandacht voor de tijdigheid van de autorisatie door de voorzitter (bij voorkeur voor betaling van de factuur).

Begrotingsoverschrijdingen:

Er zijn geen begrotingsoverschrijdingen vastgesteld, omdat bij Marrekrite sprake is van een onderschrijding: de werkelijke uitgaven 2018 zijn lager dan de begrote uitgaven.

2.1.3 Naleven wet- en regelgeving

Hiervoor verwijzen wij naar het hoofdstuk "uitkomsten rechtmatigheid", waarbij wij geen indicaties hebben geconstateerd dat wet- en regelgeving niet wordt nageleefd door Marrekrite.

2.1.4 Activering

Vanaf 2018 worden investeringen met maatschappelijk nut geactiveerd onder de MVA. Wij adviseren u een beleid op te stellen voor activerings- en afschrijvingscriteria.

Uitkomsten beoordeling van de interne beheersing

bentacera
wij maken tijd

3.1. Algeheel beeld van uw interne organisatie

Tijdens onze controleopdracht hebben wij aandacht besteed aan de beoordeling van uw administratieve organisatie en interne beheersing. Onze beoordeling van uw organisatie bestond o.a. uit:

- het houden van interviews met verschillende medewerkers van uw organisatie,
- het beoordelen van relevante documentatie waaruit het bestaan van de relevante interne beheersingsmaatregelen kan worden vastgesteld, en
- het beoordelen van uw IT-omgeving.

Overall gezien zijn wij van mening dat het huidige niveau van uw interne beheersing adequaat te noemen is. Er zijn binnen uw organisatie voldoende interne beheersingsmaatregelen ingeregeld om een betrouwbare gegevensverwerking te waarborgen.

3.2. Interne controles

Administratieve organisatie/interne beheersing, onderstaande bevindingen zijn ongewijzigd overgenomen uit ons verslag van voorgaand jaar:

- Algemeen
  - ✓ Risico van functievermenging bij administratief medewerkster;
  - ✓ Veel verantwoordelijkheden en bevoegdheden liggen bij administratief medewerkster en de beleidsmedewerker (beschikbaar, registrerende en controlerende functies).
- Inkopen/betalingsverkeer
  - ✓ Verantwoordelijkheid en uitvoering ligt nagenoeg volledig bij de administratief medewerkster;
  - ✓ Controle hierop vindt achteraf plaats door directeur en eventueel voorzitter DB. Deze beheersingsmaatregel is effectief als repressieve maatregel, maar voorkomt eventueel "misbruik" niet.

Wij hebben tevens geconstateerd dat Marrekrite sinds de tweede helft 2018 bezig is met het herstructureren van het financiële proces. Hierbij wordt beter gebruik gemaakt van de beschikbare automatisering en worden meer vastleggingen gedaan.

- Opbrengst wimpelverkoop
  - ✓ Marrekrite heeft over het afgelopen jaar een opbrengst gerealiseerd van ca. € 165.000.

Om voldoende zekerheid over deze opbrengst te kunnen verkrijgen stellen wij jaarlijks een verbandscontrole (geld-/goederenbeweging) op. Uit deze analyse komt naar voor dat een deel van de niet-verkochte wimpels niet retour wordt ontvangen van de verkopers/verkooplocaties.

Gevolg is dat wij een onzekerheid kwantificeren t.a.v. de volledigheid van de verantwoordde opbrengsten omtrent wimpelverkoop. Wij schatten deze onzekerheid op gering in, maar adviseren om ook jaarlijks intern een analyse van de wimpelverkoop in en daarnaast actief actie te ondernemen bij verkopers om de niet-verkochte wimpels retour te krijgen.

- Boot Holland
  - ✓ Wij adviseren u om voor boot Holland een rondrekening op te stellen omtrent de wimpelverkoop.
- Overlopende projecten
  - ✓ Ten aanzien van de projecten die over het kalenderjaar 2018 heen lopen, is een projectoverzicht opgesteld, zodat vastgesteld kan worden welk deel van het project overloopt.

- ✓ Tevens geeft het model inzicht in het eventuele terugbetalingsverplichting per balansdatum.
- ✓ Wij adviseren om deze projectadministratie in de toekomst verder uit te bouwen, zodat de Marrekrite meer inzicht krijgt in haar (over)lopende projecten.

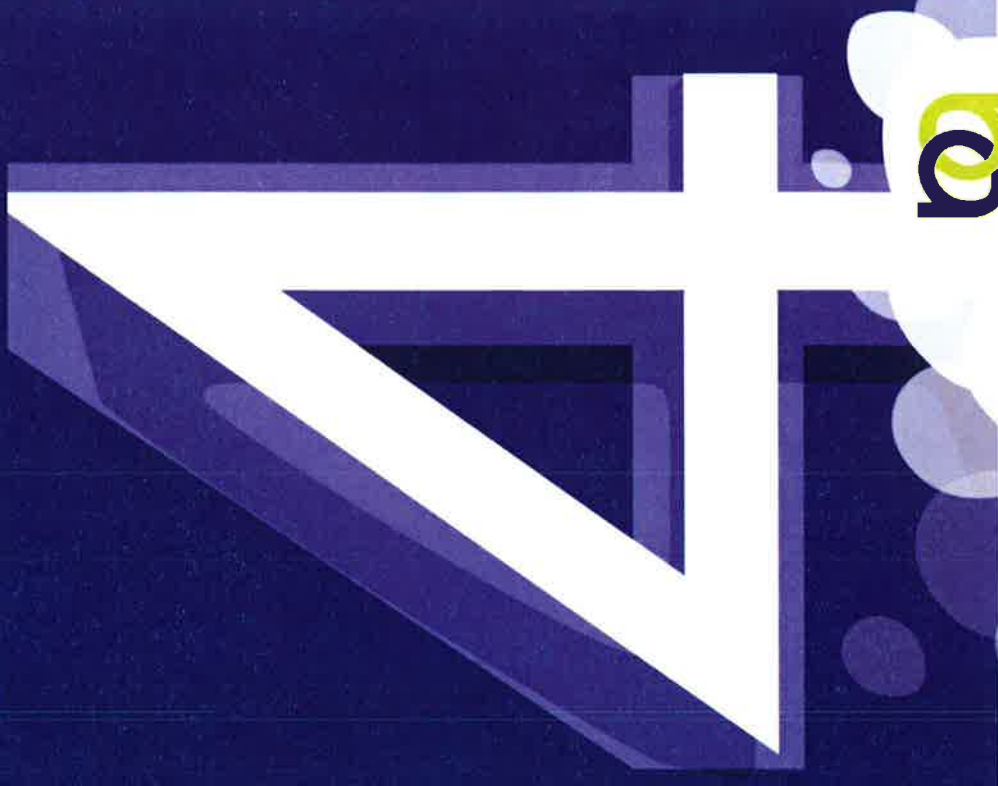
3.3. Wij hebben uw IT-omgeving beoordeeld

Ingevolge artikel 2:393 lid 4 BW dient de accountant in zijn verslag aandacht te besteden aan de bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of onderdelen hiervan.

Wij hebben geen specifieke opdracht gekregen om afzonderlijk onderzoek te verrichten naar de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of onderdelen hiervan.

Naar aanleiding van onze (reguliere) controlewerkzaamheden hebben wij geen significante tekortkomingen in de interne beheersing van de geautomatiseerde gegevensverwerking geconstateerd.

Verslaggevingsaspecten & ontwikkelingen

4.1. Naleving BBV

Wij hebben getoetst of uw jaarrekening voldoet aan de BBV (Het Besluit begroting en verantwoording). De door ons gedane opmerkingen c.q. aanbevelingen met betrekking tot de programmaverantwoording en jaarrekening zijn in de definitieve versie van de jaarstukken aangepast. Uw jaarrekening voldoet derhalve aan het BBV.

4.2. Wet normering Topinkomens

De Wet normering Topinkomens (hierna: WNT) is verplicht voor organisaties die publieke taken uitvoeren, eigendom zijn van publiekrechtelijke instanties of over een periode van drie aangesloten jaren een materieel bedrag – minimaal € 500.000 - aan publieke gelden ontvangen van een publiekrechtelijke organisatie. Als een instelling aan één van de WNT-voorwaarden voldoet dan is zij verplicht om de beloningsgegevens van haar bestuurders en hoogste besluitvormende organen in haar jaarrekening op te nemen.

Marrekrite heeft terecht de vereiste personalia en bezoldigingsgegevens van de leden van het Dagelijks Bestuur, het Algemeen Bestuur en de directie opgenomen in de WNT-verantwoording. Uit de controle op de WNT-verantwoording resten – na de door ons voorgestelde en doorgevoerde correcties – geen onjuistheden meer.

Overige bevindingen & relevante zaken

bentacera
wij maken tijd

5.1. Geen aanwijzingen van fraude tijdens de controle van de jaarrekening

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude en onjuistheden berust bij de directeur en het dagelijks bestuur van Marrekrite. Uit dien hoofde is het dagelijks bestuur verantwoordelijk voor het beschermen van het vermogen van de gemeenschappelijke regeling, het voeren van een afdoende financiële administratie en het in stand houden van een geschikt systeem van interne beheersing.

Als uw accountant hebben wij de verantwoordelijkheid om risico's van fraude te herkennen, voor zover deze risico's kunnen leiden tot materiële fouten in de jaarrekening. Als gevolg van de aard van de fraude, met name wanneer daarbij sprake is van verhulling door samenzwering of vervalsing, is het echter mogelijk dat bij een controle een materiele fraude niet wordt ontdekt. Wij kunnen daarom niet garanderen dat eventuele gevallen van fraude ontdekt worden. Tijdens onze controle van de jaarrekening 2018 zijn ons geen aanwijzingen van fraude gebleken.

5.2. Onafhankelijkheid van het controleteam

We hebben onze naleving van de externe regelgeving over de onafhankelijkheid van onze dienstverlening in 2018 bewaakt. Wij bevestigen dat wij als controleteam deze onafhankelijkheidsvereisten hebben nageleefd.

5.4. Onze urenbesteding ten aanzien van de controle

Met ingang van boekjaar 2016 doen wij als Bentacera mee aan het NBA-verbetertraject "In het publiek belang". In dit traject is één van de verbetermaatregelen het voor- en achteraf communiceren van onze tijds- en kostenbesteding aan u.

Belangrijke investeringen in de kwaliteit van de door ons uitgevoerde controles betreffen de investeringen in technologie en in onze medewerkers. Binnen onze praktijk hechten wij veel waarde aan het organiseren van trainingen voor medewerkers. Daarnaast vereist de controle van de jaarrekening van Marrekrite tijd en aandacht van het controleteam voor de uitvoering van controlewerkzaamheden, review- en coachingswerkzaamheden.

Voor de controle van de jaarrekening 2018, inclusief tijdens het jaar uitgevoerde werkzaamheden ten aanzien van plannings-, interimwerkzaamheden hebben wij de volgende uren aan u besteed:

Opmerking: hieronder genoemde bedragen zijn afgerond op € 100.

Funcitieniveau	Totaal geplande uren	Werkelijk aantal uren
Externe accountant	12	Pm
(Senior) controleleiders	48	Pm
Assistent	68	Pm
Overige medewerkers	3	Pm
Totaal:	131	Pm
Totale kostenbesteding	13.000	Pm
Controlebudget	13.000	13.000

ba

bentacera

wij maken tijd

www.bentacera.nl

bentacera
wij maken tijd

Aan het Algemeen Bestuur van de
Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap voor het Friesche Waterland 'De Marrekrite'

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap voor het Friesche Waterland 'De Marrekrite' (hierna: 'Marrekrite') te Leeuwarden gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel het vermogen van Marrekrite per 31 december 2018 als van de baten en lasten over 2018 in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder de verordeningen van Marrekrite.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de winst- en verliesrekening over 2018;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen en
4. verantwoording in het kader van de Wet Normering Topinkomens (WNT), als zelfstandig paragraaf onderdeel uitmakend van de jaarverslag van Marrekrite.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol WNT. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Marrekrite zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 14.500. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstoleranties bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten, inclusief toevoegingen aan reserves. De materialiteit is gebaseerd op het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan hen tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 500 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- de programmaverantwoording en
- de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. In dit kader is het dagelijks bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de gemeenschappelijke regeling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het dagelijks bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het dagelijks bestuur het voornemen heeft om de gemeenschappelijke regeling te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften, de onafhankelijkheidseisen, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaet zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Drachten, 12 april 2019

Bentacera Registeraccountants B.V.
was getekend

T.A. Schurer RA

recreatieschap
marrekrite

Ondertekening Jaarrekening 2018

Akkoord DB-leden:

De heer Kielstra .....

De heer Jonkman .....

Mevrouw De Pee .....

De heer Boerema .....

De heer De Man .....

De heer Veltman .....

Leeuwarden, 12 juni 2019

Begroting 2020

Meerjarenraming 2021-2023

CONCEPT

Inhoud

1	Begroting 2020	4
1.1	Inleiding	4
1.1.1	Deelnemersbijdragen	4
1.1.2	Planmatig Vervangingsonderhoud	5
1.2	Samenstelling bestuur & organisatie	6
1.3	Leeswijzer	7
2	Beleidsbegroting	8
2.1	Programmaplan	8
2.1.1	Beleidskader	8
2.1.2	Programma's	8
2.2	Programma Bedrijfsvoering	9
2.2.1	Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?	9
2.2.2	Wat mag het kosten?	9
2.3	Programma Waterrecreatie	10
2.3.1	Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?	10
2.3.2	Wat gaat het kosten?	11
2.4	Programma Landrecreatie	12
2.4.1	Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?	12
2.4.2	Wat gaat het kosten?	13
2.5	Programma Baggeren	14
2.5.1	Wat gaat het kosten?	15
2.6	Programma Ontwikkelingen	16
2.6.1	Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?	16
2.6.2	Wat gaat het kosten?	16
2.7	Programma Wimpels, donateurs en vrijwilligers	17
2.7.1	Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?	17
2.7.2	Wat gaat het kosten?	18
3	Paragrafen	19
3.1.1	Lokale heffingen	19
3.1.2	Weerstandsvermogen	19
3.1.3	Onderhoud Kapitaalgoederen	23
3.1.4	Verbonden partijen	25
3.1.5	Personeel	25
3.1.1	Grondbeleid	25
4	Financiële begroting	27

4.1	Overzicht van baten en lasten	27
4.1.1	Toelichting op het overzicht van baten en lasten	28
4.2	Uiteenzetting financiële positie	29
4.2.1	Geprognoseerde balans	29
4.2.2	Stand en verloop van de reserves	29
4.2.3	Meerjarenraming 2021-2023	30
4.2.4	Ontwikkeling financiële positie	31
5	Bijlagen	32
5.1	Overzicht deelnemersbijdragen	32

1 Begroting 2020

1.1 Inleiding

Hieronder presenteert Recreatieschap Marrekrite haar Begroting 2020 & Meerjarenraming 2021-2023. De begroting voldoet aan het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en bestaat uit een beleidsbegroting en een financiële begroting.

Het vaststellen van de begroting is een verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur (AB). Vóór 15 april 2019 ontvangen de deelnemers de *conceptbegroting (financiële kaders)*. Naar aanleiding hiervan kunnen zij ‘hun zienswijze’ kenbaar maken. De Begroting 2020 & Meerjarenraming 2021-2023 worden op 4 juli 2019 ter goedkeuring voorgelegd aan het Algemeen Bestuur van Recreatieschap Marrekrite.

1.1.1 Deelnemersbijdragen

Indexeren

De afspraak om de deelnemersbijdrage niet te indexeren tot 2021 blijft van kracht. In deze Begroting is de bijdrage van de deelnemers daarom opnieuw niet geïndexeerd (2% korting) tot en met 2020. In de Meerjarenbegroting is ingaande 2021 wel weer een indexatie van 2% toegepast.

Deelnemersbijdragen

Bij het vaststellen van de deelnemersbijdragen water en land is afgesproken de gebruikte parameters eens in de vijf jaar te herijken. De eerstvolgende herijking is in 2022 en van toepassing op de jaren 2023 t/m 2027.

Om de deelnemersbijdragen vast te stellen, maken we gebruik van een aantal parameters. Voor het domein water zijn dat:

- 40% inwoners,
- 40% watersportovernachtingen,
- 20% meters aanlegvoorziening.

Voor landrecreatie maken we gebruik van twee parameters, namelijk:

- 50% inwoners,
- 50% landovernachtingen.

De metingen ten aanzien van de parameter ‘overnachtingen’ werden tot een aantal jaren geleden geleverd door Toerdata Noord (zowel voor de watersport als voor landrecreatie). Er zijn wel provinciale cijfers, maar geen cijfers meer op gemeentelijk niveau. De Provincie spant zich nog steeds in om weer tot gemeentelijke cijfers te komen, maar per saldo zijn die er op dit moment nog altijd niet. We hebben er, in overleg met de Provincie, voor gekozen om de huidige overnachtingcijfers niet te herijken. De overige parameters zijn wel aangepast.

Baggerbijdrage

In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 29 juni 2017 is besloten tot de continuering van het Baggerfonds (1), gebaseerd op een aan de actualiteit aangepaste Bijdrageregeling Baggeren (2). Dit laatste wil zeggen dat rekening is gehouden met de gemeentelijke herindelingen en de aanlegcapaciteit per gemeente. De berekening van de baggerbijdrage is aangepast conform de huidige rekenmethode voor de deelnemersbijdragen. Dit houdt in dat de totale baggerbijdrage van € 144.417 verdeeld is over de deelnemers op basis van de parameter “aantal meters aanlegvoorziening”.

Het Bestuur heeft bepaald dat het Baggerfonds als doelbestemming heeft: *het op diepte houden van Marrekrite-ligplaatsen* (3). Het baggeren gebeurt hoofdzakelijk in samenwerking met de Provincie Fryslân om de kosten zo laag mogelijk te houden. Waar samenwerking niet lukt, zetten we eigen baggerprojecten op (4).

Om beter zicht te krijgen op de baggercyclus van de komende jaren werkt Marrekrite aan het helder maken van de meerjaren-baggeropgave, rekening houdend met de samenwerking met de Provincie Fryslân (5).

Investing in maatschappelijk nut

Conform het BBV worden investeringen in maatschappelijk nut per 2018 geactiveerd.

Compensabele BTW

De van de gemeenten en Provincie ontvangen doorschuif-BTW verantwoordt wij niet meer binnen de exploitatie. Deze BTW wordt namelijk altijd 100% vergoed door de deelnemers en heeft derhalve geen invloed op het resultaat van de exploitatie.

1.1.2 Planmatig Vervangingsonderhoud

Marrekrite is bezig met een grote vervangingsopgave. Een flink deel van onze voorzieningen wordt de komende jaren *duurzaam* vervangen middels steigers van gerecycled kunststof en damwanden in beton. Daarmee blijft Marrekrite duurzaam investeren in haar recreatieve voorzieningen en in de (Friese) economie. Deze vervangingen worden gefinancierd uit de jaarlijkse bijdragen en uit onttrekkingen aan het Onderhoudsfonds. Dit Onderhoudsfonds is feitelijk geen echt fonds, maar een spaarpot die is ontstaan door het vervangingsonderhoud van steigers en damwanden in voorgaande jaren uit te stellen.

In 2018 zagen we dat we eindelijk op stoom kwamen met het grootschalig vervangen van oude aanlegvoorzieningen. De verwachting is dat dit zich de komende jaren zal voortzetten. Dat betekent dat we voor 2020 koersen op een benodigd budget van circa € 1.25 miljoen.

1.2 Samenstelling Bestuur & organisatie

Het Algemeen Bestuur bestaat op 1 januari 2019 uit de volgende leden:

Deelnemers	Bestuursleden
Provincie Fryslân (voorzitter)	Dhr. K. Kielstra
Gemeente Achtkarspelen	Mw. Jonker
Gemeente Dantumadiel	Dhr. R. Kempenaar
Gemeente De Fryske Marren	Dhr. F. Veltman
Gemeente Harlingen	Dhr. P.M. Schoute
Gemeente Heerenveen	Dhr. H. Broekhuizen
Gemeente Leeuwarden	Dhr. H. van Gelder
Gemeente Noardeast Fryslân	De heer J. Boerema
Gemeente Opsterland	De heer R. Jonkman
Gemeente Smallingerland	Dhr. E. ter Keurs
Gemeente Súdwest Fryslân	Dhr. M. de Man
Gemeente Tytsjerksteradiel	Mw. G. Hoekstra
Gemeente Waadhoeke	Mw. C. de Pee
Gemeente Weststellingwerf	Dhr. R.T. Hoen

Het Dagelijks Bestuur (DB) bestaat per 1 januari 2019 uit de volgende leden:

Deelnemers	Bestuursleden
Provincie Fryslân (voorzitter)	Dhr. K. Kielstra
Gemeente De Fryske Marren	Dhr. F. Veltman
Gemeente Noardeast Fryslân	De heer J. Boerema
Gemeente Opsterland	De heer R. Jonkman
Gemeente Súdwest Fryslân	Dhr. M. de Man
Gemeente Waadhoeke	Mw. C. de Pee

1.3 Leeswijzer

De opbouw van de begroting wordt in belangrijke mate voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoorden Provincies & Gemeenten en ziet er als volgt uit.

In Hoofdstuk 2 treft u de Beleidsbegroting aan, bestaande uit de plannen voor het jaar 2020 onderverdeeld naar de programma's Bedrijfsvoering, Waterrecreatie, Landrecreatie, Baggeren, Ontwikkelingen en tenslotte het programma Wimpels, Donaties & Vrijwilligers.

Hoofdstuk 3 bestaat uit de paragrafen waar wordt ingegaan op het weerstandstandsvermogen, de kapitaalgoederen, en dergelijke.

In de Financiële Begroting (Hoofdstuk 4) schetsen wij een beeld van onze financiële positie en geven wij een financiële doorkijk naar de jaren 2021 - 2023.

2 Beleidsbegroting

2.1 Programmaplan

2.1.1 Beleidskader

Recreatieschap Marrekrite onderhoudt en beheert ongeveer 35 kilometer aan vrije ligplaatsen in de Friese natuur, zorgt voor afvoer van recreatieafval en onderhoudt boeien en bakens in recreatievaarten. Tevens beheert en onderhoudt Marrekrite het fietsknooppuntnetwerk en het wandelknooppuntnetwerk. Het in kaart brengen en actueel houden van alle routes in Fryslân behoort ook tot het werk van Marrekrite. Hiernaast verricht Marrekrite namens - en voor - de deelnemers nog tal van andere taken, welke in dit verband niet alle worden benoemd.

Recreatieschap Marrekrite werkt op de genoemde taakvelden namens de Provincie Fryslân en de Friese gemeenten met het doel een uniforme, toeristische recreatieve infrastructuur op water en land te bewerkstelligen. Met vele partijen zoals Merk Fryslân, Wetterskip Fryslân (WF), It Fryske Gea (IFG) en Staatsbosbeheer (SBB) wordt nauw samengewerkt.

2.1.2 Programma's

De begroting van Marrekrite bestaat uit een zestal programma's:

1. Bedrijfsvoering
2. Waterrecreatie
3. Landrecreatie
4. Baggeren
5. Ontwikkelingen
6. Wimpels, donaties & vrijwilligers

2.2 Programma Bedrijfsvoering

Het achterliggende doel van het programma ‘Bedrijfsvoering’ is, dat de primaire processen binnen de organisatie effectief worden ondersteund en er goed kan worden samengewerkt met – en namens - deelnemers en Bestuur.

De kosten die betrekking hebben op de bedrijfsvoering zijn onder andere: personeelskosten, secretariaatskosten, kantoorkosten en communicatie. Maar ook de aan- en verkoop van grond, de waterschapslasten en ruiverkavelingsrente worden verantwoord in dit programma.

Het saldo van het programma Bedrijfsvoering valt ten bate/laste aan de Algemene Reserve.

2.2.1 Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?

Wij werken eraan de interne organisatie op orde te houden, zodat wij onze taken naar behoren kunnen uitvoeren, de deelnemers en het bestuur kunnen adviseren en hun belangen goed kunnen behartigen. Binnen dit programma willen we, behoudens onvoorziene zaken, negatieve afwijkingen van de begroting zoveel mogelijk proberen te voorkomen.

2.2.2 Wat mag het kosten?

	2019	2020	2021	2022	2023
Baten	519.316	513.769	523.545	533.515	543.686
Lasten	-513.916	-661.052	-670.024	-679.820	-689.980
Resultaat voor bestemming	5.400	-147.283	-146.479	-146.305	-146.294
Toevoeging/ onttrekking					
Algemene Reserve	-5.400	147.283	146.479	146.305	146.294
Resultaat voor bestemming	0	0	0	0	0

In de bovenstaande cijfers zijn de personele lasten de meest bepalende factor. Door het proces van “insourcing” van taken zien we de personeelslasten van Marrekrite de laatste jaren fors groeien. Daar staat tegenover de dat posten voor uitbesteed werk en de inhuur van externen drastisch teruglopen. Binnen de begroting zijn dergelijke posten communicerende vaten. Het gevolg is dat Marrekrite inmiddels werkt met 11 mensen (waarvan 2 inhuur), tegen 5 mensen in 2014.

2.3 Programma Waterrecreatie

Onder het programma Waterrecreatie vallen alle taken die betrekking hebben op het beheer en onderhoud aangaande de infrastructuur op en om het water. De taken variëren van Dagelijks Onderhoud (DO), Planmatig Vervangingsonderhoud (PO), Recreatieafvalinzameling, Groenbeheer en dergelijke, tot een Uniforme Brug- en Sluisbediening.

2.3.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?

Dagelijks Onderhoud

Tot de kosten van Dagelijks Onderhoud (DO) moeten worden gerekend: de kosten die voortkomen uit kleinere reparaties die wij in eigen beheer doen, dan wel, die wij uitbesteden aan de Provincie, dan wel aan aannemers. Dit in tegenstelling tot het zogenaamde Planmatig Vervangingsonderhoud (PO), waarbij voorzieningen volledig worden vervangen / herbouwd. Door fors uitstel van het Planmatig Vervangingsonderhoud in de afgelopen jaren, kunnen we plotseling met flinke noodreparaties te maken krijgen. Middels het DO-budget moeten we dergelijke onverwachte pieken kunnen opvangen.

Planmatig Vervangingsonderhoud

Per 2018 worden de investeringen in de vervanging van aanlegvoorzieningen door Marrekrite geactiveerd (richtlijn BBV). Voorheen werden de kosten van dergelijke werken als kosten ten laste gebracht van de jaarlijkse exploitatie. Per 2018 worden deze investeringen geactiveerd in de materiele vaste activa. Voor het jaar 2020 gaan wij nu uit van een benodigd budget van ongeveer € 1.250.000. De voortgang van het Planmatig Vervangingsonderhoud wordt verantwoord in de Jaarstukken.

Voor de volledigheid geven wij in het onderstaande een overzicht van de belangrijkste beleidskeuzes waaruit de jaarlijkse vervangingsopgave wordt gedestilleerd:

- a) Stevig blijven inzetten op onderzoek (tellingen, eigen observaties, provinciale monitoringscijfers) naar gebruik van voorzieningen (1) en op toekomst / trends watersport in Fryslân in algemene zin (2).
- b) Zoveel mogelijk aansluiten op fiets- en wandelstructuren.
- c) Nieuwe plekken realiseren; elders dezelfde meters inleveren door inkorten daar waar dat verantwoord is, om te zorgen voor optimale spreiding in Fryslân.
- d) Zoveel mogelijk locaties behouden, maar afslanken per locatie.
- e) Waar mogelijk eigendom van percelen afstoten.
- f) Damwanden in principe behouden en vervangen door betonnen exemplaren.
- g) Steigers waar mogelijk vervangen door betonnen damwanden (in overleg met terreinbeheerders en rekening houdend met natuurdoelen).
- h) Aanmeergedrag beïnvloeden (aansluiten en dubbelen).

Groenbeheer

Eerder werd al gememoreerd dat we door de insourcing van personeel verschuivingen krijgen tussen budgetten in de begroting. De kosten voor het in dienst hebben van eigen personeel zijn structureel gestegen (Programma Bedrijfsvoering), terwijl de kosten van het programma Waterrecreatie dalen, omdat de inhuur van diensten door derden afneemt. De grootste post binnen het Groenbeheer is in de huidige opzet de inleen van 3 SW-medewerkers.

Recreatieafval

Wat het ophalen van het recreatieafval betreft, hier zien we parallellen met het hierboven onder Groenonderhoud geschetste beeld. Ook op dit terrein is sinds 2 jaar sprake van een nieuwe opzet. De oorspronkelijke schipper is per medio 2017 deelnemer geworden in het Generatiepakt, wat maakt dat hij nog maar 50% werkt. Tezeldertijd is een nieuwe, jonge schipper aangesteld. Hiermee borgen we de continuïteit, kan er efficiënter worden gevaren en is de milieuboot ook in de wintermaanden inzetbaar als onderdeel van onze eigen allround onderhoudsploeg. Zo kunnen wij in de winter bezuinigen op kosten die wij aan derden kwijt zijn. Per saldo zien we onze personele lasten ook hier toenemen, maar lopen we op andere fronten juist op kosten in. Ook hier geldt weer als belangrijkste motief voor de maatregelen: niet puur en alleen efficiënter kunnen werken, maar vooral ook betrouwbaarder.

Adviescommissies en werkgroepen

In 2014 kwam vanuit de deelnemers de vraag of Marrekrite het taakveld ‘harmonisatie bedieningstijden bruggen en sluizen’ op zich kon nemen. Vanouds lag deze taak ook al bij ons, echter tijdens de jaren dat het Friese MerenProject actief was, werden zaken als deze in dat kader aan de orde gesteld en had de Provincie per saldo de leiding.

De werkgroep “Harmonisatie Brug- & Sluisbediening” is na de nodige voorbereiding januari 2016 van start gegaan. Deze werkgroep buigt zich over zaken als de jaarlijkse starttijden van de bediening, verkenningen rondom een nieuw bedieningsregime voor Fryslân, experimenten rondom afwijkende openingstijden, tellingen op bruggen, en dergelijke.

In 2016 is ook een tweede werkgroep opgestart: “Camperen, Kamperen & Handhaving”. In deze werkgroep hebben R&T-ambtenaren zitting, die de regio’s vertegenwoordigen. Zij denken mee over voorstellen, die eraan moeten bijdragen dat zaken rondom de betreffende domeinen goed geregeld worden, bij voorkeur zo uniform mogelijk.

2.3.2 Wat gaat het kosten?

	2019	2020	2021	2022	2023
Baten	649.141	649.141	661.914	674.942	688.231
Lasten	-345.500	-370.966	-401.966	-414.008	-421.664
Resultaat voor bestemming	303.641	278.175	259.948	260.934	266.567
Toevoeging/onttrekking					
Onderhoudsfonds	-303.641	-278.175	-259.948	-260.934	-266.567
Resultaat voor bestemming	0	0	0	0	0

2.4 Programma Landrecreatie

Binnen dit programma valt het beheer en onderhoud van het fietsknooppuntennetwerk, het wandelknooppuntennetwerk en andere routestructuren, nieuwe ontwikkelingen ten aanzien van de infrastructuur voor de landrecreatie en het coördineren van nieuwe en bestaande netwerken in Fryslân.

In juni 2014 heeft het Algemeen Bestuur besloten dat de Marrekrite op het land haar taken mag verbreden met de aanleg van routestructuren. Gemeenten en Provincie betalen de aanleg van routestructuren op projectbasis en de onderhoudskosten worden door gemeenten gedekt. Over dit laatste worden bij de aanleg van netwerken afspraken met de gemeenten gemaakt.

2.4.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?

Sinds 2015 wordt het onderhoud elk jaar in één uitgebreide voorjaarsronde uitgevoerd, in plaats van in twee rondes, wat eerder het geval was. Incidentele meldingen (schades e.d.) worden jaarrond (continu) verholpen. Inmiddels is gebleken dat het aantal schademeldingen niet groter is geworden, nu er maar één onderhoudsronde plaatsvindt. Deze opzet werkt dus goed en is efficiënter dan de eerdere opzet.

Het plan is het onderhoud aan de netwerken voor 2020 opnieuw aan te besteden, tenzij tegen die tijd blijkt dat we ook dit type onderhoud beter in eigen beheer kunnen gaan doen.

Met de afronding in 2019 van het grootse project *Routenetwerken Fryslân bij de tijd en compleet*, kunnen we in 2020 weer verder met allerlei andere “land- projecten”. Zo willen we aan de slag met het realiseren van meer toeristische overstappunten (TOPs) en willen we ook meer tijd gaan steken in de men/ruitenetwerken, de MTB-netwerken, e.d.

Vanaf eind 2019 moet zowel het fiets- als wandelknooppuntennetwerk weer volledig voldoen aan de huidige kwaliteitseisen. Daarmee streven we naar het vasthouden van de 5-sterren beoordeling in de kwaliteitsmonitor van Stichting Landelijk Fietsplatform.

De lasten voor landrecreatie bestaan uit de coördinatie van het onderhoud, de jaarlijkse inspectierondes en het incidenteel onderhoud. Alle kosten, of het nu vast onderhoud of incidenteel onderhoud is, worden een op een doorberekend aan de betreffende gemeenten.

Positieve en negatieve saldi op het programma Landrecreatie worden in principe verrekend met het Landrecreatiefonds.

Projecten zoals *Routenetwerk Fryslân bij de tijd en compleet* vallen buiten dit stramien en lopen via de projectadministratie.

2.4.2 Wat gaat het kosten?

	2019	2020	2021	2022	2023
Baten	111.265	111.150	111.173	111.197	111.221
Lasten	-111265	-111150	-111173	-111197	-111221
Resultaat voor bestemming	0	0	0	0	0
Toevoeging/ onttrekking					
Landrecreatiefonds	0	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming	0	0	0	0	0

2.5 Programma Baggeren

In 2017 heeft het bestuur besloten om de totale Baggerbijdrage te handhaven op € 144.417. Dit bedrag wordt met ingang van 2021 weer geïndexeerd. Daarnaast is er circa € 1,2 miljoen aan reserve in het Baggerfonds opgebouwd. Of dit geheel voldoende is om de baggeropgave de komende jaren het hoofd te bieden, is nog niet helder. Er wordt gewerkt aan een meerjaren-baggeropgave. Zodra die bekend is, kan worden bekeken of we voldoende middelen hebben om met het groot onderhoud aan ligplaatsen, meteen ook de diepte op peil te brengen. Dit is projectmatig de meest logische route, echter, in praktische zin is deze insteek kostbaar, het vraagt het opzetten van vele kleinere, autonome baggerprojecten. Het liefst pakken we de zaak anders aan en liften we mee met de baggercycli van de Provincie (en andere partijen), waarbij hele vaarwegen in een keer worden aangepakt. Dan zijn we een stuk goedkoper uit.

In de onderstaande tabel staan de bijdragen per deelnemer aangegeven, volgend uit de nieuwe regeling (ingaaude 2018). De gemeenten Achtkarspelen en Harlingen betalen geen bijdrage voor het baggeren, aangezien Marrekrite in deze gemeenten geen aanlegvoorzieningen heeft.

Deelnemersbijdragen voor Baggeren				
Deelnemers	2020	2021	2022	2023
Achtkarspelen				
Dantumadiel	€ 842	€ 858	€ 876	€ 893
De Fryske Marren	€ 24.142	€ 24.625	€ 25.117	€ 25.620
Harlingen				
Heerenveen	€ 2.301	€ 2.347	€ 2.394	€ 2.441
Leeuwarden	€ 14.161	€ 14.444	€ 14.733	€ 15.028
Noardeast Fryslân	€ 3.697	€ 3.771	€ 3.846	€ 3.923
Opsterland	€ 466	€ 475	€ 485	€ 495
Provincie Fryslân	€ 64.988	€ 66.288	€ 67.614	€ 68.966
Smallingerland	€ 6.391	€ 6.519	€ 6.649	€ 6.782
Súdwest Fryslân	€ 21.361	€ 21.788	€ 22.224	€ 22.669
Tytsjerksteradiel	€ 3.096	€ 3.158	€ 3.221	€ 3.285
Waadhoeke	€ 692	€ 706	€ 720	€ 735
Weststellingwerf	€ 2.280	€ 2.326	€ 2.373	€ 2.420
Totaal	€ 144.417	€ 147.305	€ 150.251	€ 153.256

Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?

“Het op diepte brengen/houden van ligplaatsen” is het exclusieve bestedingsdoel voor de bijdragen van deelnemers in het kader van het Programma Baggeren. In de praktijk betekent dit het baggeren tot 4m vóór de aanlegplaats en over de hele lengte van die aanlegplaats. Jaarlijks stort het merendeel van de deelnemers een bijdrage in het Baggerfonds. Alleen de betreffende deelnemers hebben ook “trekkingsrechten”. De totale jaarlijkse storting in het fonds is € 144.417. De Provincie Fryslân betaalt hiervan 45%.

2.5.1 Wat gaat het kosten?

	2019	2020	2021	2022	2023
Baten	144.417	144.417	147.305	150.251	153.256
Lasten	-144417	-144417	-147305	-150251	-153256
Resultaat voor bestemming	0	0	0	0	0
Toevoeging/ onttrekking					
Baggerfonds	0	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming	0	0	0	0	0

Positieve / negatieve saldi op het programma Baggeren worden verrekend in het Baggerfonds.

2.6 Programma Ontwikkelingen

Onder dit programma vallen alle nieuwe ontwikkelingen ten aanzien van voorzieningen van Marrekrite en de infrastructuur voor de water- en landrecreatie. Jaarlijks worden, indien van toepassing, relevante projectvoorstellen ter goedkeuring aan het Bestuur voorgelegd, die kunnen worden gefinancierd uit het Programma Ontwikkelingen. Middels “projecten ter ontwikkeling” probeert Marrekrite te innoveren en te verduurzamen om zo bij te dragen aan het aantrekkelijker maken van Fryslân als provincie voor water- en/of landrecreatie. Dit ter verbetering van het leefklimaat van de inwoners en de bevordering van het toerisme.

2.6.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?

Voor 2020 worden er middelen onttrokken aan het Ontwikkelingsfonds voor de verdere ontwikkeling van de website. Ook zijn er jaarlijks nader in te vullen budgetten opgenomen voor “ontwikkelingen/innovaties” op de domeinen water en land. Indien nodig kan het Bestuur beslissen extra geld uit het Ontwikkelingsfonds in te zetten voor bijvoorbeeld het aanleggen van nieuwe ligplaatsen of voor andere projecten die zich tijdens het jaar aandienen. Wat de werkelijke onttrekking aan dit fonds jaarlijks zal zijn, is daarom moeilijk te ramen.

2.6.2 Wat gaat het kosten?

	2019	2020	2021	2022	2023
Baten	11.456	11.400	11.628	11.860	12.097
Lasten	-17.970	-7.250	-7.250	-7.250	-7.250
Resultaat voor bestemming	-6.514	4.150	4.378	4.610	4.847
Toevoeging/ onttrekking					
Algemene Reserve	6.514	-4.150	-4.378	-4.610	-4.847
Resultaat voor bestemming	0	0	0	0	0

Positieve en negatieve saldi op het programma Ontwikkelingen worden verrekend in het Ontwikkelingsfonds.

2.7 Programma Wimpels, donateurs en vrijwilligers

Dit programma behelst alles wat te maken heeft met het verkopen van wimpels en met de donateurs die de Marrekrite extra steunen. Ook de kosten die gemaakt worden voor de vrijwilligers van Marrekrite maken deel uit van dit programma.

2.7.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?

Wimpels

Watersporters dragen bij aan het in stand houden van de Marrekritevoorzieningen door het vrijwillig kopen van de bekende Marrekrite-wimpel. Het Bestuur heeft besloten om de wimpelprijzen voor een aantal jaren te bevriezen. Dit betekent dat de standaardwimpel (“de kleine”) € 15 kost. De middelgrote en grote wimpels kosten respectievelijk € 20 en € 25. De verwachting is dat de baten de komende jaren geleidelijk steeds iets verder zullen afnemen. Dit is een gevolg van de veranderingen die binnen de watersport gaande zijn.

Donateurs

Onze circa 400 donateurs dragen net even iets meer bij aan het in stand houden van onze voorzieningen, dan mensen die puur en alleen de wimpel kopen. Door € 25 (of meer) te betalen ontvangen donateurs behalve een wimpel tevens onze Nieuwsbrief.

Vrijwilligers

Na een aantal professionaliseringsslagen in de afgelopen jaren, is er momenteel sprake van een stabiele, positieve groep vrijwilligers (circa 25 mensen) die ons op goede wijze aanvult in onze werkzaamheden, met name op het vlak van de *wimpelverkoop* en het *toezichhouden*. Hoewel niet in groten getale, kan Marrekrite toch elk jaar weer rekenen op een aantal nieuwe mensen dat zich aanmeldt als vrijwilliger. Daar staat tegenover dat er elk jaar ook een aantal mensen stopt als gevolg van leeftijd, gezondheid, en dergelijke. Het is daarom duidelijk dat ook Marrekrite in de toekomst rekening zal moeten houden met een geleidelijke afname van het aantal actieve vrijwilligers. In onze keuzes en afwegingen proberen wij hierop nu al te anticiperen. Een voorbeeld hiervan is het verder professionaliseren van onze webshop.

Vanouds vinden er jaarlijks enkele vergaderingen met de vrijwilligers plaats om informatie uit te wisselen en de betrokkenheid te borgen. De vrijwilligers dienen voor ons als ogen en oren in het veld. Onder de vrijwilligers is veel kennis aanwezig, die voor onze bedrijfsvoering van belang is. Marrekrite prijst zich daarom heel gelukkig met de enthousiasme en trotse groep mensen die zich zo voor haar inspannt.

2.7.2 Wat gaat het kosten?

willigers	2019	2020	2021	2022	2023
Baten	170.000	172.500	172.500	172.500	172.500
Lasten	-14.500	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000
Resultaat voor bestemming	155.500	161.500	161.500	161.500	161.500
Toevoeging/ onttrekking					
Algemene Reserve	-155.500	-161.500	-161.500	-161.500	-161.500
Resultaat voor bestemming	0	0	0	0	0

Positieve en negatieve saldi op het programma Wimpels, Donateurs & Vrijwilligers worden verrekend met het Onderhoudsfonds.

3 Paragrafen

3.1.1 Lokale heffingen

Bij Recreatieschap Marrekrite is geen sprake van Lokale Heffingen.

3.1.2 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is het vermogen om de financiële risico's van de GR Marrekrite te kunnen opvangen, zonder dat dit directe gevolgen heeft voor de lopende bedrijfsvoering. Om te kunnen bepalen of het weerstandsvermogen van Marrekrite per 31 december 2019 toereikend is, dient te worden beoordeeld welke risico's het schap loopt en wat de mogelijke (financiële) impact van deze risico's is.

Het eigen vermogen, na resultaatbestemming 2018, bedraagt per 31 december 2018 € 4.147.000

Stand na resultaatbestemming	
<i>Bedragen x € 1.000</i> 31-12-2018	
Overzicht reserves en fondsen	
Algemene Reserve	72
Onderhoudsfonds	2.538
Landrecreatiefonds	29
Baggerfonds	1.340
Ontwikkelingsfonds	168
Totaal	4.147

Algemene Reserve

De Algemene Reserve dient ter dekking van de onvoorziene uitgaven, met name onvoorziene overheadkosten. Voor de onderhouds- en baggeractiviteiten zijn bestemmingsreserves en fondsen gevormd. Marrekrite is een GR waarbij de overhead van beperkte omvang is en in

belangrijke mate bestaat uit het personeel en de vaste organisatiekosten.

Het grootste risico voor Marrekrite is dat - als gevolg van ziekte, vertrek of uitval - extra of duurder personeel moet worden aangetrokken om de continuïteit van de bedrijfsvoering te kunnen blijven garanderen. In dergelijke gevallen moet worden teruggevallen op interim-personeel of uitzendkrachten. De kans dat dit risico zich voordoet is, redelijk groot aanwezig.

Voorzichtigheidshalve wenst Marrekrite voor dit risico een reserve ter grootte van 50% van de jaarlijkse personeelskosten aan te houden. De werkelijke personeelskosten bedragen over 2020 circa € 490.000. Dat resulteert in een benodigde weerstandscapaciteit van € 245.000. De geraamde omvang van de Algemene Reserve bedraagt per 31 december 2020 ongeveer +/- € 70.000 bij en totaal eigen vermogen van € 4,6 miljoen. Wij zullen op korte termijn met een nieuwe Financiële Verordening en een Nota Reserves en Voorzieningen komen, waarin wij een voorstel zullen doen met betrekking tot herschikking van de reserves.

Eventuele materiële risico's in de vaste organisatiekosten worden door Marrekrite als beperkt geschat, omdat hier in belangrijke mate sprake is van flexibiliteit, dan wel, er is sprake van dekking via verplichte verzekeringen. Verder geldt dat Marrekrite kantoor houdt in een huurpand, waarbij de jaarlijkse huur in relatie tot de begrote lasten, beperkt van omvang is.

Bestemmingsreserves en -fondsen

De bestemmingsreserves- en fondsen van Marrekrite hebben tot doel om het meerjarig onderhoud aan de aanlegvoorzieningen en de fiets- en wandelknooppunten, alsmede bepaalde baggerwerkzaamheden te financieren. Het risico bestaat dat, als gevolg van uitstel van onderhoudswerkzaamheden of door extreme weersomstandigheden, de (technische) staat van voorzieningen en knooppunten verslechtert.

Om te beoordelen bepalen of de bestemmingsreserves en -fondsen toereikend zijn, heeft Marrekrite voor de verschillende taakvelden een meerjaren-onderhoudsprogramma opgesteld. Overigens hebben het Dagelijks Bestuur en de directie de mogelijkheid om af te wijken van het opgestelde onderhoudsprogramma. In nood kan per direct besloten worden om niet, of gedeeltelijk niet tot vervanging over te gaan, dan wel, te wachten tot Marrekrite weer over voldoende liquiditeiten beschikt om het onderhoud uit te kunnen voeren. Dit past binnen het beleid van het Algemeen Bestuur/de deelnemers van Marrekrite om het onderhoud uit eigen middelen te financieren en hiervoor geen langlopende financieringen af te sluiten.

Aanwezige stille reserves

Naast bovenstaande reserves beschikt Marrekrite ook over meerdere water- en grondkavels. In het verre verleden zijn deze veelal “om niet” verkregen en niet op de balans gewaardeerd. Het BBV staat dit ook niet toe. Als gevolg van allerlei heroverwegingen kan het bestuur besluiten om kavels te verkopen aan boeren, natuurorganisaties of andere belangstellenden. De omvang van de stille reserves op dergelijke kavels is op de balansdatum niet bepaald.

Financiële kengetallen

Voor Marrekrite zijn alleen relevant de kengetallen *netto-schuldquote* (Artikel 11 lid 2, sub d, 1a BBV), *solvabiliteit* en de *structurele exploitatieruimte*. Het kengetal *netto-schuldquote* gecorrigeerd voor verstrekte leningen (Artikel 11 lid 2, sub d, 1b BBV) is niet berekend, omdat deze dezelfde uitkomst heeft als de *netto-schuldquote* 1a. Overige kengetallen als opgenomen in Artikel 11 BBV, waaronder grondexploitatie en belastingcapaciteit, zijn niet van toepassing voor Marrekrite en zijn derhalve in dit hoofdstuk niet verder uitgewerkt.

Netto schuldquote (artikel 11 lid 2, sub d, 1a BBV)

Bedragen x € 1.000	Begroting		
	jaarrekening 2018	(na wijziging)	jaarrekening 2017
Bij jaarrekening ultimo boekjaar:	2018		
[A] Vaste Schulden	-	-	-
[B] Netto vlottende schuld	179	1500	213
[C] Overlopende passiva	1192		1315
[D] Financiële vaste activa	-	-	-
[E] Uitzettingen < 1 jaar	934	975	975
[F] Liquide middelen	3.112	3.792	4.425
[G] Overlopende activa	3		5
[H] Totale baten	1.805	1.610	2.065
Structurele exploitatieruimte			
(SOM([A] t/m [C]) -/- SOM([D] t/m [G]))	-148%	-203%	-188%
(in %)			

Een negatieve schuldquote geeft aan dat per saldo sprake is van een overschot aan (liquide) middelen. Dit past bij de wens van het Algemeen Bestuur om werkzaamheden in relatie tot de aanlegvoorzieningen, de fiets- en wandelknooppunten, alsmede baggerwerkzaamheden te dekken uit de eigen middelen en hiervoor geen vreemd vermogen aan te trekken.

Solvabiliteitsratio

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting		
	jaarrekening 2018	(na wijziging)	jaarrekening 2017
Bij jaarrekening ultimo boekjaar:		2018	
[A] Eigen vermogen (cf. artikel 42 BBV)	4.147	3.374	4.006
[B] Balanstotaal	5.517	4.874	5.533
Solvabiliteit ([A] / [B]) x 100%	75%	69%	72%

Naarmate het solvabiliteitspercentage hoger is, is een onderneming (of gemeenschappelijke regeling) beter in staat om aan de verplichtingen op lange termijn te voldoen. De solvabiliteit van Marrekrite is, mede ook gelet op de beperkte organisatieomvang, zeer goed te noemen. Hierbij dient wel de kanttekening te worden geplaatst, dat een groot deel van het eigen vermogen bestemd is voor groot onderhoud (vervanging) aan aanlegvoorzieningen, fiets- en wandelknooppunten en voor baggerwerkzaamheden.

Structurele exploitatieruimte

Bedragen x € 1.000		Begroting		
		jaarrekening 2018	(na wijziging)	jaarrekening 2017
Bij jaarrekening ultimo boekjaar:		2018		
[A]	Totale structurele lasten	1.454	1.437	2.469
[B]	Totale structurele baten	1.805	1.609	2.065
[C]	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	619	471	124
[D]	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	269	300	529
[E]	Totale baten	1.805	1.609	2.388
<hr/>				
Structurele exploitatieruimte				
$(([B] - [A]) + ([D] - [C])) / [E] \times 100\%$		0%	0%	0%

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de jaarrekening is. Een hoog percentage geeft aan dat de organisatie beschikt over een positief resultaat op haar structurele activiteiten.

Het percentage van de structurele exploitatieruimte is bij Marrekrite over het algemeen nagenoeg nihil, omdat het eventuele overschot respectievelijk tekort op de verschillende programma's wordt gedekt door middel van een dotatie, dan wel onttrekking van de daaraan gekoppelde bestemmingsreserve of fonds.

3.1.3 Onderhoud Kapitaalgoederen

Aanlegvoorzieningen

Wanneer al onze ruim 600 aanlegplaatsen op ruim 300 locaties achter elkaar zouden worden gelegd, blijkt dat we ruim 35 km aanlegvoorziening in beheer hebben op de mooiste plekken in het buitengebied van de provincie. Daarnaast hebben we eind 2018 in totaal 70 MarBoeien op het water liggen.

Containers

Onze circa 120 containers (recreatie-afval) blijven 's winters in het veld staan. Ze worden jaarlijks gecontroleerd en - indien nodig - gerepareerd door de schippers van de milieuboot. Daarmee wordt de kwaliteit bewaakt en de levensduur verlengd.

In 2018 werd een aantal nieuwe containers aangeschaft. Het overgrote deel van de containers is inmiddels zo oud, dat zij per 2019 volledig zijn afgeschreven.

Werkship (MK1)

Onze eerste echte werkboot is halverwege 2013 aanschaf en wordt gedurende 15 jaar afgeschreven (tot 2028). Het schip ligt in een jachthaven in Sneek (centrale ligging). Aanvankelijk werd het technisch onderhoud uitbesteed, maar sinds het team is uitgebreid met de technisch medewerker watersport doet wij het meeste onderhoud aan onze schepen zelf. De grotere technische klussen, zoals het reviseren van motoren, besteden wij uit.

Milieuboot (MK2)

De milieuboot (containerboot) is eind 2013 aanschaf om het recreatie-afval met ingang van 2014 in eigen beheer te kunnen inzamelen. Voor die tijd werd deze taak vanuit Boarnsterhim uitgevoerd. De verwerking van het afval is en blijft een taak van Omrin. Het dagelijks onderhoud aan het schip wordt gedaan door de schippers, waar nodig bijgestaan door de technisch medewerker watersport. In 2014 is een bijboot met motor en trailer aangeschaft om op moeilijk bereikbare locaties afval op te kunnen halen. De afschrijving van de schepen vindt plaats over een periode van 15 jaar. De jaarlijkse last voor de afschrijving van de milieuboot is € 4.895 (aanschafwaarde minus restwaarde verdeeld over 15 jaar).

Duwponton

De werkponon is 6 x 4 meter groot. Het ponton is aangekocht om klein onderhoudswerk te kunnen doen en om schapen mee te vervoeren, al gebeurt dit laatste al een paar jaar niet meer.

Installatie YOSS

Vanuit het project Vuilwaterboot werd ook tijdens het seizoen 2018 weer vuilwater opgehaald bij boten die op onze ligplaatsen verbleven. Het doel van het inzetten van de Vuilwaterboot was om met watersporters in gesprek te raken over het onderwerp “vuilwater lozen”. De Vuilwaterboot zou aanvankelijk in de seizoenen 2014, 2015 en 2016 varen, maar op veler verzoek werd het project in 2017 en 2018 (zij het iets afgeslankt) voortgezet. Het schip waarmee de schippers voeren, is eigendom van de Provincie. De mobiele Yoss-vuilwaterpompinstallatie, die op het schip geplaatst werd tijdens de maanden dat er voor Marrekrite werd gevaren, is door ons destijds tweedehands aangeschaft. Per 2019 kan de installatie desgewenst worden verkocht.

Borden netwerken

De knooppuntenborden en informatiepanelen van de knooppuntennetwerken blijven formeel in eigendom van de gemeenten. Ook de vervangingskosten worden via doorberekening door de gemeenten betaald. In totaal is in Fryslân ruim 2700 km fietspad van knooppuntbebording voorzien (740 knooppunten). Op het gebied van wandelen geldt dat ruim 3200 km aan paden is voorzien van knooppunten (krap 1500 borden).

Kantoorinventaris

De kantoorinventaris is opgenomen op de balans. Jaarlijks wordt hier volgens de geldende voorschriften op afgeschreven.

3.1.4 Verbonden partijen

Bij Marrekrite is geen sprake van Verbonden Partijen.

3.1.5 Personeel

Hieronder een overzicht van de vaste medewerkers in dienst bij Recreatieschap Marrekrite, per 1 januari 2019.

Functie	Uren	Fte
Directeur	32 uur	0,89
Officemanager	24 uur	0,67
Senior beleidsmedewerker	36 uur	1,00
Coördinator landrecreatie	24 uur	0,67
Projectadviseur landrecreatie	36 uur	1,00
Technisch medew. watersport	28 uur	0,78
Medewerker milieuboot	36 uur	1,00
Medewerker milieuboot	18 uur	0,50
Medewerker groenonderhoud	36 uur	1,00
Totaal Fte		7,50

WNT-verantwoording

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Recreatieschap Marrekrite van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum. De honorering van de directeur van Marrekrite valt ruim binnen het bezoldigingsmaximum.

3.1.1 Grondbeleid

Marrekrite heeft circa 170 percelen land in eigendom waarop voorzieningen zijn gerealiseerd. Ook is er een enkel perceel waarop geen aanlegvoorziening is gerealiseerd. Er zijn locaties die zich bevinden in provinciaal of gemeentelijk vaarwater of op terreinen van natuurorganisaties.

Grondbezit is geen doel op zich, maar een middel om ligplaatsen te realiseren. Wanneer er kansen zijn om percelen te verkopen (liefst met behoud van het recht er een aanleglocatie te realiseren) dan kan daaraan meegewerkt worden. Hetzelfde geldt voor percelen die niet volledig gebruikt worden. Incidenteel kunnen percelen, of delen daarvan, worden verkocht. Het Algemeen Bestuur moet altijd instemmen met een eventuele verkoop.

Veel percelen land zijn nauwelijks van (financiële) waarde, omdat deze geen nut hebben voor een andere bestemming. Boeren hebben er bijvoorbeeld vaak geen belang bij, wanneer het buitendijks land betreft. Verkoop voor commercieel gebruik is daardoor veelal niet mogelijk. Toch is het goed om zorgvuldig naar deze materie te blijven kijken. Bij eigendom liggen de risico's en de onderhoudsplicht wel bij Marrekrite. Dat betekent dat we kosten moeten maken,

zonder dat hier echte voordelen tegenover staan. Het borgen van recreatief medegebruik is voor Marrekrite in principe voldoende. Bezit is voor ons geen doel op zich.

Tot nog toe is (beperkt) commercieel gebruik van onze locaties niet aan de orde geweest. Er is geen reden om aan te nemen dat dit zal veranderen.

4 Financiële begroting

4.1 Overzicht van baten en lasten

Hieronder een overzicht van de baten en lasten voor 2019 en 2020. In de tabel wordt ook helder wat de stand en het verloop van de reserves is. In paragraaf 4.2.3 wordt de een overzicht gegeven van de jaren 2021 tot en met 2023.

	Begrotingsjaar 2019			Begrotingsjaar 2020		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Omschrijving programma						
Bedrijfsvoering	519.316	-513.916	5.400	513.769	-661.052	-147.283
Waterrecreatie	649.141	-345.500	303.641	649.141	-370.966	278.175
Landrecreatie	111.265	-111.265	-	111.150	-111.150	-
Baggeren	144.417	-144.417	-	144.417	-144.417	-
Ontwikkelingen	11.457	-17.970	-6.513	11.400	-7.250	4.150
Wimpels, donaties & vrijwilligers	170.000	-14.500	155.500	172.500	-11.000	161.500
Subtotaal programma's	1.605.596	-1.147.568	458.028	1.602.377	-1.305.835	296.542
Toevoeging/onttrekking bestemmingreserves	Beginstand* 31-12-2018	Begrotings- resultaat	Eindstand	Beginstand	Begrotings- resultaat	Eindstand
Algemene reserve	71.718	5.400	77.118	77.118	-147.283	-70.165
Onderhoudsfonds	2.538.005	459.141	2.997.146	2.997.146	439.675	3.436.821
Baggerfonds	1.340.146	0	1.340.146	1.340.146	0	1.340.146
Ontwikkelingsfonds	167.610	-6.513	161.097	161.097	4.150	165.247
Landrecreatiefonds	29.041	0	29.041	29.041	-	29.041
Subtotaal mutaties reserves	4.146.521	458.028	4.604.549	4.604.549	296.542	4.901.091
Resultaat ná bestemming			0			0

*Voorlopige cijfers, omdat de jaarrekening 2018 is nog niet is vastgesteld. Deze bedragen kunnen nog wijzigen!

4.1.1 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Deelnemersbijdragen

In paragraaf 1.1.1 wordt reeds een helder beeld geschetst van de ontwikkelingen op het gebied van de deelnemersbijdragen. Belangrijk daarbij is dat de totale deelnemersbijdrage gelijk blijft, per deelnemer kunnen bijdragen fluctueren van wege de herijking, herindelingen en de nieuwe berekening ten aanzien van het Baggerfonds. Voor een compleet beeld verwijzen wij naar de paragrafen 1.1.1 en 2.5. In de bijlagen zijn alle bijdragen per deelnemer benoemd.

4.2 Uiteenzetting financiële positie

4.2.1 Geprognostiseerde balans

	2019	2020	2021	2022	2023
<u>Activa</u>					
Vaste activa	2.388.000	3.530.000	4.641.000	5.041.000	5.424.000
Vorderingen	934.000	934.000	934.000	934.000	934.000
Liquide middelen	2.653.000	1.807.000	975.000	856.000	760.000
Totaal activa	5.975.000	6.271.000	6.550.000	6.831.000	7.118.000
<u>Passiva</u>					
Eigen vermogen	4.605.000	4.901.000	5.180.000	5.461.000	5.748.000
Voorzieningen	-	-	-	-	-
Kortlopende schulden	1.370.000	1.370.000	1.370.000	1.370.000	1.370.000
Totaal passiva	5.975.000	6.271.000	6.550.000	6.831.000	7.118.000

4.2.2 Stand en verloop van de reserves

In paragraaf 4.1 en 4.2.3 wordt de stand en het verloop van de reserves tot en met 2023 weergegeven.

Marrekrite werkt met een taakstellende begroting. De programma's zijn in principe gekoppeld aan de verschillende bestemmingsreserves (fondsen). Het saldo komt ten bate of ten laste van de bestemmingsreserves. Vanzelfsprekend kan hiervan worden afgeweken als het Bestuur hiertoe besluit.

- Programma Bedrijfsvoering naar Algemene Reserve
- Programma Waterrecreatie naar Onderhoudsfonds *
- Programma Landrecreatie naar Landercreatiefonds*
- Programma Baggeren naar Baggerfondsen
- Programma Ontwikkelingen naar Ontwikkelingsfonds voor water/land
- Programma Wimpels, etc. naar Onderhoudsfonds

* bij nieuwe voorzieningen het Ontwikkelingsfonds.

Door de grote vervangingsopgave de komende jaren laat de Onderhoudsreserve - via budgetsturing op de post Planmatig Vervangingsonderhoud - een geleidelijke, maar zekere daling zien. Feitelijk is dit niets anders dan het alsnog aanwenden van middelen die zijn opgebouwd doordat het onderhoud was uitgesteld. Met het huidige beleid (70% van de aanlegcapaciteit behouden) blijft het Onderhoudsfonds een positief saldo houden. We ontkomen er niet aan dat het saldo snel zal afnemen doordat uitgestelde vervangingen uiteindelijk wel moeten plaatsenvinden, maar zoals gezegd blijft het saldo positief.

4.2.3 Meerjarenraming 2021-2023

	Begrotingsjaar 2021			Begrotingsjaar 2022			Begrotingsjaar 2023		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Omschrijving programma									
Bedrijfsvoering	523.545	-670.024	-146.479	533.515	-679.820	-146.305	543.686	-689.980	-146.294
Waterrecreatie	661.914	-401.966	259.948	674.942	-414.008	260.934	688.231	-421.664	266.567
Landrecreatie	111.173	-111.173	-	111.197	-111.197	-	111.221	-111.221	-
Baggeren	147.305	-147.305	0	150.251	-150.251	0	153.256	-153.256	0
Ontwikkelingen	11.628	-7.250	4.378	11.860	-7.250	4.610	12.097	-7.250	4.847
Wimpels, donaties & vrijwilligers	172.500	-11.000	161.500	172.500	-11.000	161.500	172.500	-11.000	161.500
Subtotaal programma's	1.628.065	-1.348.718	279.346	1.654.266	-1.373.526	280.740	1.680.991	-1.394.371	286.620
Toevoeging/onttrekking bestemmingreserves	Beginstand	Begrotingsresultaat	Eindstand	Beginstand	Begrotingsresultaat	Eindstand	Beginstand	Begrotingsresultaat	Eindstand
Algemene reserve	-70.165	-146.479	-216.644	-216.644	-146.305	-362.949	-362.949	-146.294	-509.243
Onderhoudsfonds	3.436.821	421.448	3.858.269	3.858.269	422.434	4.280.703	4.280.703	428.067	4.708.769
Baggerfondsen	1.340.146	0,34	1.340.146	1.340.146	0,4468	1.340.147	1.340.147	0,475736	1.340.147
Ontwikkelingsfondsen	165.247	4.378	169.624	169.624	4.610	174.235	174.235	4.847	179.082
Landrecreatiefondsen	29.041	0	29.041	29.041	-	29.041	29.041	-	29.041
Subtotaal mutaties reserves	4.901.091	279.346	5.180.437	5.180.437	280.740	5.461.177	5.461.177	286.620	5.747.797
Resultaat ná bestemming			0			0			0

4.2.4 Ontwikkeling financiële positie

Door de keuze om het Planmatig (Vervangings)Onderhoud aan een jaarlijks plafond te onderwerpen en in de loop der jaren niet 100%, maar 70% van aanlegcapaciteit te herbouwen, laat het Onderhoudsfonds de komende jaren een positief saldo zien.

Onderzoek naar het gebruik van de voorzieningen laat zien dat Fryslân met 70% van de huidige capaciteit aan aanlegcapaciteit, nog ruim voldoende mogelijkheden aan de watersport biedt. Tegelijk is de verwachting dat de bulk van de vereiste vervangingsopgave zich in de komende jaren voordoet (tot 2022). Door in deze periode jaarlijks steeds 70% van de jaaropgave daadwerkelijk te herbouwen, slanken we de historisch opgebouwde overcapaciteit in geleidelijke, jaarlijkse stappen af naar 70%, of een later nog bij te stellen optimum. Deze lijn is overigens al een paar jaar gaande.

Dit geleidelijke pad maakt de zaak niet alleen beheersbaar, maar maakt ook dat er tussentijds - met het beschikbaar komen van steeds meer gebruikersinformatie - kan worden bijgestuurd.

Niet vaak genoeg kan worden gezegd, dat de langere termijn prognose voor Marrekrite uitstekend is. De onderhoudskosten gaan op termijn zeer serieus dalen door het gebruik van duurzame materialen (gerecycled kunststof en beton).

Marrekrite behoudt met deze maatregelen een gezonde financiële positie. Daarbij ligt het accent voor de komende jaren op kwaliteit, niet op kwantiteit.

5 Bijlagen

5.1 Overzicht deelnemersbijdragen

Hieronder treft u de deelnemersbijdragen voor de jaren 2020 e.v. aan. Deze bijdragen goedgekeurd door Algemeen Bestuur van Recreatieschap Marrekrite op donderdag 29 juni 2017.

In 2020 worden de bijdragen niet geïndexeerd. Per 2021 geldt jaarlijks een indexatie met 2%.

Deelnemers	Deelnemersbijdragen voor:							
	Waterrecreatie 2020	Waterrecreatie 2021	Waterrecreatie 2022	Waterrecreatie 2023	Landrecreatie 2020	Landrecreatie 2021	Landrecreatie 2022	Landrecreatie 2023
Achtkarspelen	€ 11.701	€ 11.935	€ 12.173	€ 12.417	€ 1.542	€ 1.573	€ 1.604	€ 1.636
Dantumadiel	€ 11.774	€ 12.010	€ 12.250	€ 12.495	€ 1.282	€ 1.308	€ 1.334	€ 1.360
De Fryske Marren	€ 113.874	€ 116.152	€ 118.475	€ 120.844	€ 10.405	€ 10.613	€ 10.825	€ 11.042
Harlingen	€ 10.991	€ 11.211	€ 11.436	€ 11.664	€ 1.477	€ 1.507	€ 1.537	€ 1.567
Heerenveen	€ 30.532	€ 31.143	€ 31.766	€ 32.401	€ 3.689	€ 3.763	€ 3.838	€ 3.915
Leeuwarden	€ 106.937	€ 109.076	€ 111.257	€ 113.482	€ 8.355	€ 8.522	€ 8.693	€ 8.866
Noardeast Fryslân	€ 32.948	€ 33.607	€ 34.279	€ 34.965	€ 4.526	€ 4.617	€ 4.709	€ 4.803
Opsterland	€ 12.544	€ 12.795	€ 13.051	€ 13.312	€ 3.363	€ 3.430	€ 3.499	€ 3.569
Provincie Fryslân	€ 477.544	€ 487.095	€ 496.837	€ 506.774	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Smallingerland	€ 44.077	€ 44.959	€ 45.858	€ 46.775	€ 3.404	€ 3.472	€ 3.542	€ 3.612
Súdwest Fryslân	€ 157.394	€ 160.542	€ 163.753	€ 167.028	€ 15.382	€ 15.690	€ 16.003	€ 16.324
Tytsjerksteradiel	€ 34.249	€ 34.934	€ 35.633	€ 36.345	€ 4.097	€ 4.179	€ 4.263	€ 4.348
Waadhoeke	€ 21.467	€ 21.896	€ 22.334	€ 22.781	€ 2.997	€ 3.057	€ 3.118	€ 3.180
Weststellingwerf	€ 16.399	€ 16.727	€ 17.061	€ 17.403	€ 2.721	€ 2.775	€ 2.831	€ 2.888
Totaal	€ 1.082.432	€ 1.104.081	€ 1.126.162	€ 1.148.686	€ 63.240	€ 64.505	€ 65.795	€ 67.111
Bedrijfsvoering	€ 432.973	€ 441.632	€ 450.465	€ 459.474	€ 61.343	€ 62.570	€ 63.821	€ 65.097
Waterrecreatie	€ 638.635	€ 651.408	€ 664.436	€ 677.725				
Landrecreatie					€ 1.265	€ 1.290	€ 1.316	€ 1.342
Ontwikkelingen	€ 10.824	€ 11.041	€ 11.262	€ 11.487	€ 632	€ 645	€ 658	€ 671
Totaal	€ 1.082.432	€ 1.104.081	€ 1.126.162	€ 1.148.686	€ 63.240	€ 64.505	€ 65.795	€ 67.111

Deelnemersbijdragen voor Baggeren				
Deelnemers	2020	2021	2022	2023
Achtkarspelen				
Dantumadiel	€ 842	€ 858	€ 876	€ 893
De Fryske Marren	€ 24.142	€ 24.625	€ 25.117	€ 25.620
Harlingen				
Heerenveen	€ 2.301	€ 2.347	€ 2.394	€ 2.441
Leeuwarden	€ 14.161	€ 14.444	€ 14.733	€ 15.028
Noardeast Fryslân	€ 3.697	€ 3.771	€ 3.846	€ 3.923
Opsterland	€ 466	€ 475	€ 485	€ 495
Provincie Fryslân	€ 64.988	€ 66.288	€ 67.614	€ 68.966
Smallingerland	€ 6.391	€ 6.519	€ 6.649	€ 6.782
Súdwest Fryslân	€ 21.361	€ 21.788	€ 22.224	€ 22.669
Tytsjerksteradiel	€ 3.096	€ 3.158	€ 3.221	€ 3.285
Waadhoeke	€ 692	€ 706	€ 720	€ 735
Weststellingwerf	€ 2.280	€ 2.326	€ 2.373	€ 2.420
Totaal	€ 144.417	€ 147.305	€ 150.251	€ 153.256

Deelnemersbijdragen voor:			
Deelnemers	Onderhoud	Onderhoud	Totaal
	Fietsen 2020	Wandelen 2020	
Achtkarspelen	€ 1.264	€ 454	€ 1.718
Dantumadiel	€ 892	€ 397	€ 1.289
De Fryske Marren	€ 4.199	€ 5.250	€ 9.449
Harlingen	€ 74	€ 341	€ 415
Heerenveen	€ 1.747	€ 5.420	€ 7.167
Noardeast Fryslân	€ 3.790	€ 3.688	€ 7.480
Leeuwarden	€ 3.270	€ 4.143	€ 7.413
Opsterland	€ 1.932	€ 4.824	€ 6.757
Smallingerland	€ 1.115	€ 2.526	€ 3.640
Súdwest Fryslân	€ 4.460	€ 5.988	€ 10.447
Tytsjerksteradiel	€ 2.304	€ 255	€ 2.559
Waadhoeke	€ 1.561	€ 3.348	€ 4.909
Weststellingwerf	€ 1.189	€ 4.086	€ 5.275
Totaal	€ 27.797	€ 40.720	€ 68.518

recreatieschap marrekrite

Aan alle deelnemers in
Recreatieschap Marrekrite

Leeuwarden
12 april 2019

Onderwerp

Verzoek zienswijze Begroting 2020 &
Meerjarenraming 2021-2023.
Jaarstukken ter kennisname.

Onze referentie
2019366

Geachte deelnemer in Recreatieschap Marrekrite,

Jaarstukken 2018

Hierbij bieden wij u de *concept* Jaarstukken 2018 ter kennisname aan. Deze stukken worden de komende tijd door onze vormgever op taal en lay-out gecorrigeerd en worden u in definitieve vorm aangeboden – voorzien van de officiële accountantsverklaring - tezamen met de overige stukken ten behoeve van de AB-vergadering van 4 juli aanstaande.

Concept Begroting 2020

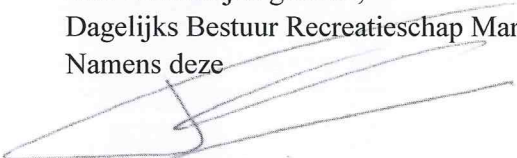
Tevens treft u hierbij in concept de Begroting 2020 & Meerjarenraming 2021-2023 aan. Deze is opgesteld conform het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten en wordt jaarlijks voorafgaand aan het nieuwe begrotingsjaar toegestuurd, uiterlijk op 15 april. Het DB heeft in haar vergadering van 7 maart jl. reeds kennis genomen van dit concept. Inhoudelijk behoeven deze stukken naar ons idee dit jaar weinig extra toelichting. Desondanks kunnen wij ons voorstellen dat u wel vragen of opmerkingen heeft. Wij vertrouwen erop dat u ons hiervoor weet te vinden.

Tevens kunt u een formele zienswijze indienen, mocht u hiertoe aanleiding zien. Dat betekent dat uw visie in de volgende AB-vergadering wordt geagendeerd en besproken. Wij ontvangen uw eventuele zienswijze graag *uiterlijk vrijdag 14 juni 2019*, zodat deze kan worden gevoegd bij de te verzenden stukken voor de AB-vergadering van donderdag 4 juli 2019.

De vastgestelde Begroting 2020 & Meerjarenraming 2021 – 2023 wordt u vóór 15 juli 2019 digitaal toegestuurd. Deze stukken worden eveneens aan het Ministerie verzonden, tezamen met de definitieve jaarstukken.

Mocht u vragen hebben, dan beantwoorden wij deze graag.

Met vriendelijke groeten,
Dagelijks Bestuur Recreatieschap Marrekrite,
Namens deze

drs Lourens Touwen
directeur

Raadsvoorstel

Begroting 2020 en de Meerjarenraming 2021-2023 van Recreatieschap Marrekrite

Zaaknummer: Z209757 - 2019

Gevraagde raadsbesluit:

1. De zienswijze op de Begroting 2020 en de Meerjarenraming 2021-2023 van Recreatieschap Marrekrite vast te stellen, zoals neergelegd in bijgevoegde brief.

Aan de gemeenteraad.

Inleiding

Het Dagelijks Bestuur van Recreatieschap Marrekrite vraagt in de brief d.d. 12 april 2019 aan de raden van de deelnemende gemeenten om een zienswijze uit te brengen naar aanleiding van de concept Begroting 2020 en de Meerjarenraming 2021-2023. We stellen u voor om daarvan gebruik te maken en een zienswijze in te dienen met onderstaande strekking.

Bij de concept Begroting 2020 en de Meerjarenraming 2021-2023 die Recreatieschap Marrekrite aan ons voorgelegd heeft, hebben wij de volgende kanttekeningen:

- De benodigde toereikendheid van de weerstandscapaciteit is evenals bij de begroting 2019 niet inzichtelijk gemaakt.
- De gehanteerde begrotingssystematiek is wederom niet (geheel) conform de voorgeschreven BBV richtlijnen.
- Vanaf 2018 worden de kosten van vervangingen geactiveerd in plaats van ten laste gebracht van de onderhoudsreserve. Dit levert een surplus op in de onderhoudsreserve, waarvan de financiële uitwerking niet wordt toegelicht.
- Een beleidsmatige meerjarenraming 2021-2023 ontbreekt.

Onze gemeente, en nog enkele gemeenten, hebben vorig jaar in hun zienswijze verzocht om (meerjaren) begroting en de jaarstukken aan te passen aan de BBV regelgeving. Marrekrite gaf toen aan dat ze voldeden aan het BBV. Wij hebben toen geadviseerd dat de Marrekrite op dit onderwerp een werkgroep opricht met financieel specialisten uit de deelnemende gemeenten. Deze werkgroep moest afstemmen op welke wijze de meerjarenbegroting van de Marrekrite zo snel als mogelijk conform de geldende BBV regelgeving kan worden aangepast. De Marrekrite heeft geen initiatief genomen gebruik te maken van een werkgroep.

Wel is de commissie BBV geconsulteerd over de juiste wijze van activering van de onderhoudsinvesteringen. De Marrekrite heeft toen de primitieve begroting 2018 hierop nog moeten wijzigen. Op de overige (BBV)omissies zijn geen correcties aangebracht.

Beoogd effect

Door het indienen van een zienswijze heeft de gemeenteraad een belangrijk sturingsinstrument met betrekking tot de verbonden partijen en kan hij zijn invloed doen laten gelden.

Jaarrekening 2018

Het jaar 2018 is afgesloten met een positief resultaat van € 340.923, voor verrekening met de reserves. Ten opzichte van de vastgestelde begroting voor wijziging een afwijking van maar liefst € 972.865.

In 2018 zijn de vervangingen conform de BBV richtlijnen geactiveerd, en niet zoals begroot onttrokken aan de onderhoudsreserve. Hierdoor ontstaat een voordeel in de reserve waarvan de Marrekrite niet aangeeft hoe hier mee dient te worden om te gaan. (In de begroting 2020 wordt ook hier niet op teruggekomen.)

We willen dat de Marrekrite een meerjarenonderhoudsplan opstelt, waaruit de toereikendheid van deze reserve/voorziening blijkt.

Begroting 2020 en meerjarenbegroting 2021-2023

1. Weerstandscapaciteit is onvoldoende.

De benodigde weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's is door de Marrekrite niet in beeld gebracht. Hierdoor ontbreekt een goed zicht op de eventuele financiële consequenties voor de deelnemers. Helemaal nu de Marrekrite aangeeft dat de Algemene Reserve een negatieve stand bereikt van € 70.000 en oploopt tot ruim € 509.000 in 2023. Een toelichting hierop ontbreekt.

We willen dat de Marrekrite de weerstandscapaciteit in beeld brengt, en hoe de Algemene Reserve zich in meerjarenperspectief ontwikkelt.

2. De begroting 2020 is niet BBV-proof

Wij zijn nog steeds van mening dat de P&C-producten opgesteld dienen te worden overeenkomstig de BBV-richtlijnen. De jaarrekening 2018, Begroting 2020 en meerjarenbegroting 2021-2023 zijn niet opgesteld conform de BBV-richtlijnen. Hierdoor hebben we onvoldoende zicht in de financiële stand van de Marrekrite.

We willen dat de Marrekrite de begroting opgesteld conform de BBV richtlijnen.

3. De meerjarenraming 2021-2023 is puur financieel toegelicht, een beleidsmatige toelichting ontbreekt.

Door het ontbreken van een beleidsmatige toelichting is de koers van de Marrekrite voor de deelnemende partijen onduidelijk, en kan ook niet beoordeeld worden of dit past in de gemeentelijke doelstellingen.

We willen dat de Marrekrite een beleidsmatige meerjarenraming opstelt.

Zienswijze overige deelnemers

Vooralsnog is de gemeente Tytsjerksteradiel voornemens een zienswijze in te dienen aangaande de negatieve reserve en ten aanzien van het ontbreken van meerjarenonderhoudsplannen.

Deelnemersbijdrage 2020

De Marrekrite heeft de begroting voor de jaarschijf 2020 ingediend, inclusief een cijfermatige meerjarenperspectief. De gevraagde deelnemersbijdrage is niet geïndexeerd. Deze afspraak blijft tot 2021 van kracht. De gemeentelijke bijdrage is dus hetzelfde als vorig jaar. Voor de gemeente Leeuwarden bedraagt de deelnemersbijdrage in 2020 afgerond € 107.000.

Uitvoering/planning

- Recreatieschap Marrekrite vraagt aan de deelnemende gemeenten om vóór 14 juni een zienswijze in te dienen.
- Op 4 juli 2019 neemt AB Recreatieschap Marrekrite een besluit over de Begroting 2020 en Meerjarenraming 2021-2023.
- De zienswijzen van de deelnemende gemeenten worden in de week voor de AB-vergadering met de vergaderstukken meegestuurd.
- Het Algemeen Bestuur Recreatieschap Marrekrite stelt de begroting 2020 uiterlijk 15 juli vast.
- Het dagelijks bestuur Recreatieschap Marrekrite zendt de begroting binnen twee weken na vaststelling, doch in ieder geval vóór 1 augustus van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Leeuwarden, 14-05-2019

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester,

secretaris.

Concept

Dagelijks bestuur
recreatieschap Marrekrite
p.a. de heer L. Touwen
Emmakade 87 a
8921 AH LEEUWARDEN

Burgum, 7 mei 2019

ons kenmerk : S2019-11088
dossier : Z2019-04076
behandeld door : Tineke Bergsma
telefoonnummer : (0511) 460 919
uw brief van : 12 april 2019
uw kenmerk :
onderwerp : **Begroting Marrekrite**

Geacht bestuur,

Wij hebben kennis genomen van de concept begroting 2020 en de concept meerjarenraming 2021-2023. Naar aanleiding hiervan hebben wij de volgende opmerkingen.

Onze gemeente kan akkoord gaan met de voorgestelde begroting voor 2020 en de meerjarenraming voor 2021-2023. Wel hebben wij een opmerking over de stand van de algemene reserve. Eind 2020 wordt deze ruim € 70.000 negatief en dit negatieve saldo loopt volgens de meerjarenraming op tot ruim € 509.000 in 2023. Wij gaan ervan uit dat u er naartoe werkt dit negatieve saldo te compenseren zodat de reserve eind 2020 weer positief is.

Daarnaast hebben wij vorig jaar geconstateerd dat een meerjaren-baggeropgave ontbreekt. De directeur heeft daarop aangegeven dat er wordt gewerkt aan een meerjaren-baggeropgave en dat wanneer er wordt gestart met alles wat de Marrekrite zou willen baggeren, de ontstane reserve niet toereikend zal zijn.

Uit de jaarrekening 2018 blijkt echter dat dat er geen onttrekking is geweest uit de baggerreserve en dat de inkomsten van € 144.417,- aan de reserve zijn toegevoegd. Deze zou dus ruim 1.3 miljoen moeten zijn in plaats van de genoemde 1.2 miljoen. Deze cijfers lijken dus niet te kloppen en wij vragen ons af waarom er nog geen plan voor de meerjaren-baggeropgave is.

Graag ontvangen wij uw reactie ten aanzien van beide bovengenoemde punten.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Tytsjerksteradiel,

H.M. van Gils
De secretaris/directeur

drs. L.J. Gebben
de burgemeester

www.achtkarspelen.nl

achtkarspelen
GEMEENTE

Concept

Dagelijks bestuur
Recreatieschap Marrekrite
P.a. De heer L. Touwen
Emmakade 87 a
8921 AH LEEUWARDEN

Dossiernummer : Z2019-04077
Stuknummer : S2019-11366
Behandeld door : Tineke Bergsma
Email : Gemeente@achtkarspelen.nl

Uw brief van
12 april 2019

Uw kenmerk

Bijlage

Verzenddatum
7 mei 2019

Onderwerp

Begroting 2020 Marrekrite

Geacht bestuur,

Wij hebben kennisgenomen van de concept begroting 2020 en de concept meerjarenraming 2021-2023. Naar aanleiding hiervan hebben wij de volgende reactie.

Onze gemeente kan akkoord gaan met de voorgestelde begroting voor 2020 en de meerjarenraming voor 2021-2023. Wel hebben wij een opmerking over de stand van de algemene reserve. Eind 2020 wordt deze ruim € 70.000 negatief en dit negatieve saldo loopt volgens de meerjarenraming op tot ruim € 509.000 in 2023. Wij gaan ervan uit dat u er naartoe werkt om dit negatieve saldo te compenseren zodat de reserve eind 2020 weer positief is.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Achtkarspelen,

de secretaris/directeur,
mr. drs. E.H.C. van der Laan

de burgemeester,
mr. O.F. Brouwer

bezoekadres Stationsstraat 18, 9285 NH Buitenpost
postadres Postbus 2, 9285 ZV Buitenpost

t 14 0511 f (0511) 54 81 10
e gemeente@achtkarspelen.nl

BIC-code bank B.N.G., Den Haag
IBAN NL50 BNGH 0285 0001 01

VERZONDEN 07 JUN 2019

De Marrekrite
dagelijks bestuur
Emmakade 87a
8921 AH LEEUWARDEN

Uw brief van:
Uw kenmerk:

Ons adres: Postbus 13
9290 AA Kollum
Ons telefoonnr: (0519) 29 88 88
Ons whatsapp nr: (06) 120 830 46
Ons e-mailadres: info@noardeast-fryslan.nl
Ons kenmerk: Z223720-2019

Website: www.noardeast-fryslan.nl

Behandeld door: S. Hoeksma
Bijlage(n):

Datum: 22 mei 2019

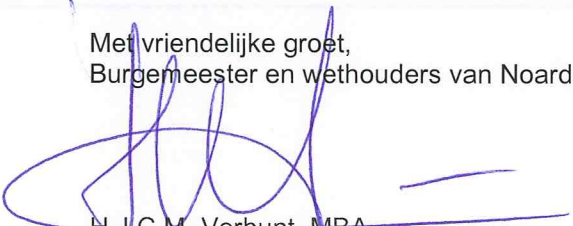
Onderwerp: Zienswijze begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2023

Geacht bestuur,

Onze raad heeft in haar vergadering van 22 mei jl. kennis genomen van de concept begroting 2020 en de concept meerjarenraming 2021-2023. Naar aanleiding hiervan hebben zij de volgende opmerkingen.

De gemeenteraad kan akkoord gaan met de voorgestelde begroting voor 2020 en de meerjarenraming voor 2021-2023. Wel hebben wij een opmerking over de stand van de algemene reserve. Eind 2020 wordt deze ruim € 70.000 negatief en dit negatieve saldo loopt volgens de meerjarenraming op tot ruim € 509.000 in 2023. Daarom stellen wij als voorwaarde dat wij actief op de hoogte gesteld worden over de voortgang van de herschikking van de reserves.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Noardeast-Fryslân,

H.J.C.M. Verbunt, MBA
Secretaris

drs. H. H. Apotheker
Burgemeester

recreatieschap marrekrite

Vergadering van het Dagelijks Bestuur

Datum	woensdag 12 juni 2019
Onderwerp	reactie zienswijzen
Doel	besluiten
Agendapunt	6

Zienswijzen

De gemeenten Leeuwarden, Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel hebben zienswijzen ingediend ten aanzien van de concept-Begroting 2020 & MJR 2021 -2023, zie bijlagen.

Voorstel

De zienswijzen zullen worden meegenomen in de vergaderstukken van het Algemeen Bestuur op 4 juli aanstaande. Hieronder treft u een voorstel aan hoe wij op de ingediende zienswijzen zouden kunnen reageren. Indien het dagelijks bestuur zich in deze reactie kan vinden, kan deze bij de vergaderstukken van de AB-vergadering van 4 juli a.s. worden gevoegd.

Stand Algemene Reserve: gaan ervan uit dat we toewerken naar een positief saldo.

(Gemeenten Leeuwarden, Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel)

Uw veronderstelling is juist. We zullen zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen dit kalenderjaar, met een voorstel komen voor herschikking van de reserves, door middel van een Nota Reserves en Voorzieningen. Dit vraagt dat we voor de huidige reserves een onderbouwing hebben ten aanzien van de verwachten (meerjarige) kosten voor onderhoud en vervanging.

Meerjaren-baggeropgave ontbreekt.

(Gemeente Tytsjerksteradiel)

Uw constatering is correct: na ongewijzigde vaststelling van de concept-Jaarstukken 2018 en de voorgestelde bestemming van het rekeningresultaat heeft de Baggerreserve een stand van € 1.340.146 (zie ook p.17 van de Jaarstukken 2018). In lijn met onze reactie hierboven verwoord inzake de stand Algemene Reserve laten wij u weten dat wij een integrale Nota Reserves en Voorzieningen zullen opstellen, waarbij we eveneens de noodzakelijke meerjarige onderhoudskosten in beeld brengen, waaronder ook de baggeropgave.

Toereikendheid weerstandsvermogen onvoldoende inzichtelijk en financiële effect activeren vervangingsinvesteringen op de Onderhoudsreserve.

(Gemeente Leeuwarden)

We onderschrijven uw zienswijze. We werken aan het zo spoedig mogelijk inzichtelijk maken van onze vermogenspositie door het opstellen van een Nota Reserves en Voorzieningen. Een herschikking van onze reserves en de (financiële) vertaling van het effect van de recente acties, zoals het activeren van de vervangingsinvesteringen, alsmede de (financiële) vertaling en borging van de meerjarige onderhoudsopgaven van Marrekrite is een belangrijk punt van aandacht de komende maanden.

Zoals u begrijpt hangen deze zaken nauw met elkaar samen en zullen ze ook samen leiden tot het gewenste inzicht in ons weerstandsvermogen.

De gehanteerde begrotingssystematiek is niet (geheel) conform BBV-richtlijnen.

(Gemeente Leeuwarden)

We hebben, zoals u weet, een start gemaakt met de aanpak van de punten die we op grond van BBV moeten aanpassen. We zijn daarbij gestart met het activeren van de vervangingsinvesteringen. We zijn ons bewust van het feit dat we nog stappen moeten zetten om volledig aan de BBV-wet en regelgeving te voldoen. We zullen de komende maanden (in samenspraak met de gemeenten) vervolgstappen zetten en zo verder invulling geven aan de richting die we met de werkgroep financieel specialisten in wilden slaan.

Een beleidsmatige meerjarenraming ontbreekt.

(Gemeente Leeuwarden)

Marrekrite hanteert parallel aan de jaarlijkse begrotingen een meerjaren-beleidskader. Dit stuk is door het bestuur medio 2016 vastgesteld. In de begrotingen van de afgelopen jaren is de verbinding met dit meerjarenperspectief handen en voeten gegeven door steeds een samenvatting op te nemen van de belangrijkste beleidskeuzes en uitgangspunten. In de concept-Begroting 2020 is deze samenvatting op dezelfde wijze terug te vinden als voorheen, ditmaal - iets aangescherpt - in paragraaf 2.3.1 (p.10). Hieronder treft u een kopie aan van de betreffende tekst.

Planmatig Vervangingsonderhoud

Per 2018 worden de investeringen in de vervanging van aanlegvoorzieningen door Marrekrite geactiveerd (richtlijn BBV). Voorheen werden de kosten van dergelijke werken als kosten ten laste gebracht van de jaarlijkse exploitatie. Per 2018 worden deze investeringen geactiveerd in de materiele vaste activa. Voor het jaar 2020 gaan wij nu uit van een benodigd budget van ongeveer € 1.250.000. De voortgang van het Planmatig Vervangingsonderhoud wordt verantwoord in de Jaarstukken.

Voor de volledigheid geven wij in het onderstaande een overzicht van de belangrijkste beleidskeuzes waaruit de jaarlijkse vervangingsopgave wordt gedestilleerd:

- a) Stevig blijven inzetten op onderzoek (tellingen, eigen observaties, provinciale monitoringscijfers) naar gebruik van voorzieningen (1) en op toekomst / trends watersport in Fryslân in algemene zin (2).
- b) Zoveel mogelijk aansluiten op fiets- en wandelstructuren.
- c) Nieuwe plekken realiseren; elders dezelfde meters inleveren door inkorten daar waar dat verantwoord is, om te zorgen voor optimale spreiding in Fryslân.
- d) Zoveel mogelijk locaties behouden, maar afslanken per locatie.
- e) Waar mogelijk eigendom van percelen afstoten.
- f) Damwanden in principe behouden en vervangen door betonnen exemplaren.
- g) Steigers waar mogelijk vervangen door betonnen damwanden (in overleg met terreinbeheerders en rekening houdend met natuurdoelen).
- h) Aanmeergedrag beïnvloeden (aansluiten en dubbelen).